

מזרח חדש (אוי קלט)

תחן יומי בלתי מסלולי בשפה ההיגורית. העורך: ד"ר א. מרטון האחרון: דוד שון המו"ל: מזרח חדש בע"מ. ת"א. רח' הנגב 11.

שנה ל"ג. XXXVII. עיון. Főszerkesztő: Dr. MARTON ERNO. A szerkesztésért és kiadásért felelős: SCHÖN DEZSO - Kiadó: Mizrach Chadas Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev (voit Schlesinger) 11. sz. Telefon: 67677

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Beéri kibuc felett rálöttek egy izraeli repülőgépre

További két incidens a gázai sáv mentén — Mevuot Bétár öre megfutamiottak egy fegyveres átszivárgó bandát

Tel-Aviv. (Az Uj Kelet tájékoztatója). — Az egyiptomi katonai állások tüzet nyitottak egy izraeli repülőgépre, amely Beéri kibuc felett repült. A repülőgép nem sérült meg.

Ugyancsak Beéri körzetében az egyiptomi állások tegnap reggel tüzet nyitottak egy izraeli járőrre, amely nem visszazonozta a tüzet és tovább haladt kiűzött célja felé. Izraeli oldalon nem történt sebesülés.

Kiszufim közelében az elmúlt huszonnégy óra alatt már a második incidens zajlott le. Csütörtökön a korábban örökben egy egyiptomi hadállás automata fegyverekből tüzet nyitott egy izraeli járőrre, amely Kiszufimtól északra haladt. Negyedóra múlva ugyanez az állás újra löni kezdett. Sebesülés ezalkalommal sem történt.

Transzjordániából jövő fegyveres beszivárgó banda az elmúlt éjjel egy óra tájt tüzet nyitott Mevuot Bétár kibuc éjjeli őreire, akik megszöktek a beszivárgókat és idejében használták fegyverüket. A terroristáknak nem sikerült végrehajtani a tervüket és megfutamodtak a település felől rájuk zúduló tüz felől. Izraeli oldalon senki sem sebesült meg az incidens során.

Eskol pénzügyminiszter: AZ ÁLTALÁNOS BÉREMELÉS GAZDASÁGI ÖSSZEOMLÁSRA VEZETHET

A fémipari munkások szakszervezete a béremelés mellett döntött

Jeruzsálem (ITIM). Lévi Eskol pénzügyminiszter tegnap fontos nyilatkozatot tett a béremelés kérdéséről a lapok gazdasági rovatvezetői előtt. Az általános béremelés — mondotta — katasztrófa és gazdasági összeomlásra vezethet és mind az állam fennállása alatt elvárunk, nemkevesebb kerülnek veszélybe, mint a biztonági veszély következtében. A béreknek 10 százalékkal való emelése további 150 millió fontos terhet ró a nemzetgazdaságra. A bérek emelése azonnali drágulást von maga után, így tehát a dolgozóknak semmi hasznuk nem lesz az emelésből, amely ezzel szemben rendkívül súlyos károkat okozhat az államnak. Akik ma a munkás béreinek emeléséért harcol, nem a munkás érdekeit tartja szem előtt.

A pénzügyminiszter kijelentette továbbá, hogy újra felül kell vizsgálni a Guri-bizottság javaslatát, amelyek az állami alkalmazottak fizetésének emelését tartják szükségesnek. Az általános béremelés emelne az indexet, drágítaná a különböző termékek árait és megsemmisítene a munkatermelés fokozásának eredményeit, amelyeket az ipar az utóbbi években elért. Elégül meg kell vizsgálni a külföldi elhelyezésének lehetőségeit és a külföldi befektetők sem jönnének többé az országba, mert a gazdasági életben nagy megzavarásokat okozhat. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy Izrael gazdasági függetlenségének megteremtésére és gazdasági függőségének megszüntetése érdekében le kellene szállítani a béreket, nem pedig felemelni.

Ugyanakkor a pénzügyminiszter kijelentette, hogy bizonyos munkáscsoportok fizetésének emelése indokolt, így például a narancsszedő munkásoké, akik a legrosszabbul kereső dolgozók, míg ugyanakkor a narancsültetvények jó hasznót hoznak tulajdonosaiknak. A pénzügyminiszter véleménye szerint a munkásoknak a nemzeti jövedelemből való arányos részesedését más és érelyes kincstári rendszabályokkal kell biztosítani. Eskol itt annak a lehetőségére célozott, hogy új adókat fognak kivetni a pénzügyminisztériumban felmerült javaslatok alapján, így például adót és tőke-jövedelmi adót. Ezeket a lépéseket kénytelenek leszünk végrehajtani, hogy megőrizzük az életszínvonalat. A munkás jövedelmei egyébként a teljesítményével arányban nő és ezt a rendszert a jövőben is meg kell tartani. Ugyancsak biztosítani kell azt, hogy a honvédelmi alapra a lakosság minden rétege arányosan fizesse be a maga adományát. Ha márciusig nem érjük el a 25 millió fontot, tehát ha az akció nem sikerül, a törvény erejével más módot kell keresni a szükséges összegek behajtására.

A fogadáson résztvett Aba Lehrner professzor, a pénzügyminisztérium és az Alami Bank monetáris és fiskálisügyi tanácsadója, aki kijelentette, hogy Izrael gazdasági függetlenségének megteremtésére és gazdasági függőségének megszüntetése érdekében le kellene szállítani a béreket, nem pedig felemelni. Tel-Aviv (Az Uj Kelet tudósítójától). — A fémipari munkások szakszervezete országos vezetősége tegnap elvi határozatot hozott a fémipari munkások béreinek, valamint szociális járandóságainak felemelésére. A részletek kidolgozásá-

ra bizottságot választottak, amely a jövő héten terjeszti majd be jelentését. Az egyes pártok képviselői különböző javaslatokat terjesztettek ugyan be, de elhatározták, hogy azokat a bizottságban igyekeznek majd közös nevezőre hozni. A hisztadruti pártok értekezletét hétfőn délután Jeruzsálemben folytatják, amelyen a pártok előterjesztik programjukat. Ezen az ülésen minden valószínűség szerint Dávid Ben Gurion miniszterelnök is részt fog venni. Az Achdut Avodá és a Mápám vezetőségi körében tegnap cáfolták az egyes lapokban napvilágot látott hírt, amely szerint a két párt lemondott volna a fizetések emelésére vonatkozó követeléséről.

Jugoszlávia nem avatja be a kelet-európai államok gyűlése

Tito cáfolja, hogy segítséget ígért Dullesnek a népi demokráta államok „felszabadítására”

Belgrád (UP). Tito elnök rendkívül érelyesen cáfolta azt a jelentést, hogy Foster Dulles amerikai külügyminiszternek Brioniban tett látogatásakor megegyezett vele a kelet-európai államok „felszabadításának” szükségességében. A belgrádi rádió szerint erről a megbeszélésről elferdített hamis hírt terjesztettek és a nyugati sajtó így akarta meggyőzni a világot arról, hogy Jugoszlávia hozzájárult ahhoz a felfogáshoz, hogy erőszakkal meg lehet változtatni a kelet-európai államok státuszát. Foster Dulles a Brioniban tartott megbeszélés után

ezt a közleményt adta ki: „Meggyeztünk, hogy el kell ismerni a kelet-európai államok függetlenségének, a külső beavatkozástól való mentességének és társadalmi, valamint gazdasági életformájuk szabad megválasztására való jogának fontosságát.” Az amerikai sajtó ezt a közleményt úgy értelmezte, hogy Tito hajlandó támogatni Amerika politikáját ebben a kérdésben. A belgrádi cáfolat azt is hangsúlyozza, hogy Jugoszlávia politikáját továbbra is a mások beavatkozástól való tartózkodás és a kölcsönös tisztelet elveivel vezérik.

A városi mérnöki hivatal az utolsó felszólítást egy hónappal ezelőtt küldte el a háztulajdonosoknak. — Annak eredményeként az történt, hogy a házat újra vakolták.

Jeruzsálemben beomlott egy ház és maga alá temette egyik lakóját

Az utóbbi napok esőzései következtében a jeruzsálemi Mésá Seárim és a Magyar Házak közt egy bedülőfélben ház csütörtök hajnali félhat órakor nagy rohajjal beomlott és egy 19 éves lányt maga alá temetett. A ház másik két lakója súlyos sérüléseket szenvedett.

A városi mérnöki hivatal az utolsó felszólítást egy hónappal ezelőtt küldte el a háztulajdonosoknak. — Annak eredményeként az történt, hogy a házat újra vakolták.

dr. M. Buxbaum ügyvédet, alapos javítási munkálatok elvégzésére. Miután ennek nem tett eleget, pert indított ellene.

Még a mentési és romeltávolítási munkálatok folytatásával egyidejűleg, a rendőrség beidézte dr. Buxbaumot, akit a ház vizsgálatára tulajdonosi megbízottként neveztek ki és hosszasan kihallgatta. Szerdán, vagyis a szerencsétlenség előtti napon Gerson Agron polgármester, a tanács néhány tagjának társaságában ott járt az omladozófélben lévő házban és hosszasan elbeszélgettek a lakóival három hónappal ezelőtt beadott pnaaszukról, amelyben bejelentették, hogy a házat összeomlás veszélye fenyegeti. A lakók elmondották, hogy többször fordultak dr. Buxbaumhoz, a háztulajdonosok megbízottjához és kérték a legsürgősebb javítások elvégzését, de eredménytelenül.

Óriási erejű hidrogénbombát robbantottak a Szovjetunióban

Ez okozta a Szibériából legutóbb jelzett „földrengést”

Washington (UP). — Az utóbbi időben elkezdett atom-kísérletek során a Szovjetunió a napokban felrobbantotta a legnagyobb hidrogénbombát, amelyet eddig előállított, jelentette tegnap este az amerikai atomenergia-bizottság. Egyes körök ezt a közlést összefüggésbe hozták azokkal a hírekkel, amelyek szerint Szibériában „földrengés” volt az utóbbi időben. Louis L. Strauss tengernagy, az atomenergia-bizottság elnöke hozzáfűzte, hogy ez a legutóbbi robbantás több „mega-tonna erejű” volt.

Ez volt az első eset, hogy az amerikai atomenergia-bizottság becslést közölt a Szovjetunióban végrehajtott atombomba-robbantások erejéről. Szakértők ebből arra következtettek, hogy az Egyesült Államoknak olyan modern készülékek vannak a birtokában, amelyek segítségével még lehet állapítani az erősségét bármilyen atomrobbanásnak, amely a földgömbön történik. Ezideig az amerikai tudósok csak úgy szerezhettek tudomást a Szovjetunióban történt atomrobbantásokról, hogy a levegőből rádióaktív atomrészecskéket szedtek össze. A szakemberek feltevése szerint az új műszerek alighanem azon a képességükön alapszanak, hogy meg tudják mérni a föld légkörében továbbterjedő energiahullámokat, vagy a szárazföldön továbbterjedő légnymáshullámokat.

amikor 1953 december 8-án a nagy atombombákról beszélt, azt mondotta, hogy azoknak az ereje maximumánál felmúló tónna TNT robbantó erejének felelnek meg. Az amerikai hidrogénbomba erejére vonatkozó becslések 12—20 millió tónna TNT között mozogtak.

Felhők gomolyognak Izrael egén...
Gomolygó felhők borítják az ország egét. Nehéz tél ígérkezik, ezért még idejében szerelje fel magát a kitűnő minőségű Friedmann kályhakkal. (*)

A „SHAVIT”
mint pótkávé, különösen feljavítja az olcsó minőségű kávé ízét. A „SHAVIT” — a tökéletesítés ellenére — nem emelkedett. A „Shavit 18-98” a legjobb és legolcsóbb kávé

Dr. Ungár József és neje Alice
ZICHRON-JAKOV
címeik hiányában ezúton hívják meg rokonaikat és barátaitak FIUK, AVRAHAM (Palkó) december 3-án, szombaton megtartandó BÉR-MICVÁJARA.

REINITZ JENŐNEK ÜGYVEDÉ AVATÁSA
ALKALMABÓL SZIVELYESEN GRATULÁLUNK. STADLER és CSERNY CSALÁD

AHARONI ILUS és JECHZEKEL (szabó)
ezúton hívják meg rokonaikat, barátaitak és ismerőseiket Ben-Cion brit milájára, amelyet szerdán, nov. 30-án, d. u. 3 órakor tartanak givátajimi lakásukon, Sheinkin u. 84. sz. a.

Örömmel értesítem az i. t. községet, hogy a volt **KOLENDER VENDELŐT** — KIRJAT SMUÉLBAN ujranyitottam. Szigorúan orth. kóser magyar konyha **FRIEDLÄNDER DVORA** vezetése alatt

Az U Kelet mai száma
Tegnap este a viharos időjárás következtében Tel Avivban két ízben is hosszú ideig szünetelt az áramszolgáltatás. A villanyáram hiánya komoly zavarokat idézett elő az Uj Kelet nyomdájában is, amely a megszoktnál néhány órával később kezdte meg munkáját. Ennek következtében a friss hiranyagot a szerkesztőség rövidebben és hiányosabban volt kénytelen feldolgozni.

A szerencsétlenség híre.
katonai és rendőrségi egységek vonultak ki a helyszínre és kotrógéppel kezdték meg a mentési munkálatokat. A Mágén Dávid Adom a sebesülteket a Hadasszánkórházba szállította. Jeruzsálem városától származó értesüések szerint az összeomlott házról a város mérnökei már régebb idő óta megállapították, hogy életveszélyes és a háztulajdonosokat többször felszólították a tatarozási munkálatok elvégzésére.

Súlyos károk máábarákban
Barakkokat vitt el a szél
A szerdai esők és viharok jelentős károkat okoztak a máábarákban és olételepülésekben. A láchisi övezetben lévő Noám oléfaluban három barakot elvitt a szél és lakóikat a közintézmények épületeiben helyezték el. Szdot Michá oléfalut, mely a láchisi körzet északkeleti részén van, a viharos időjárás elszakította az ország többi részétől és nem lehetett hozzá eljutni. Chácov oléfaluban két lakóházat súlyos károk értek. Ráánáná környékén is súlyos kár ért néhány olételepülést, a choloni máábarákban pedig nyolc sátorbarak omolott össze. Kfár Chászdim máábarájában tíz sátorbarak jutott ugyanilyen sorsra. A legtöbb máábarákban is kisebb-nagyobb zavarok történtek. Tegnap a telepítési osztály segélycsapatai kivonultak a máábarákba és megkezdték a barakkok tatarozását. A jeruzsálemi árvíz mentési munkálatait csütörtökön is folytatták. Többször hívták ki a tűzoltókat, hogy a vízzel elárasztott lakásokból kiszivattyúzzák a vizet. Az utóbbi 24 órában 250 esetben hívták ki a tűzoltókat az árvíz által sújtott családok.

FÉRFISZÖVETEK
LEGJOBB MINŐSEG LEGMODERNEBB MINTÁK
LEGOLCSÓBB TESSLER-ÁRAK. **F. TESSLER** HAIFA, Smarjahu Lewin 4.

A diétás 'onyha receptei

(Második közlemény)
Irtá: Löbl Margit

Máj gombamártással:
10 dkg májat apróra vágva picit olajban hirtelen átsütünk. 5 dkg friss gombát felszelelünk, 1 kanálnyi olajban megpároljuk s ha már zsírjára sült, meghintjük egy csapott kanálnyi liszttel, majd felengedjük vízzel. Ha felforrt, apróra vágott zöldpetrezselymet, sót adunk hozzá és a kitálat májra öntjük. Diszithetjük, vagy közé keverhetünk egy keményre főtt, karikára, vagy apróra vágott tojást is.

Máj gombával:
10 dkg gombát vékonyra szeletelünk és kanálnyi olajban megpároljuk. 10 dkg májat hosszukás metéltre vágunk és olajban (ha engedélyezve van, hagymás, paprikás olajban) hirtelen átsütjük és a gombával összekeverve tálaljuk. Szóni csak közvetlen a tálalás előtt szabad.

Töltött gomba:
Egyenlő nagyságu gombák szárait kieszdjük, kissé meg kivajjuk. A gombaszárakat, a kivájt részt és még egy-két gombát apróra szeletelve vajban, apróra vágott zöldpetrezselyemmel megpároljuk. Egy áztatott és jól kinyomott zsemlet a párolt gombával, 1 tojással és sóval elkeverjük és kúpalakban betöltjük a kivájt gombákba. Tűzálló tábla rakjuk, olvasztott vajjal, tejfellet meglocsoljuk és sütőben átsütjük.

Töltött burgonya:
Egyenlő nagyságu, 5-6 burgonyát meghámozunk, felébe vágjuk, közepét kivajjuk és sósvízben felpuhára főzzük. 3-4 burgonyából finom burgonyapürét készítünk tej, vaj és 1 tojássárgával. Kávékanállal betöltjük a pürét a kivájt burgonyákba, tűzálló tábla téve reszelt sajttal megszórjuk és sütőben rozsmaszínre sütjük.

Kirántott zeller:
A megtisztított zellert fél cm vastagságu szeletekre vágjuk és kevés sósvízben kis-sé átfőzzük. Aztán lisztbe, tojásba és morzsába mártjuk és forró olajban kisütjük.

Vagy bortésztát készítünk: 2 kanál lisztet elkeverünk 2 kanál borral, 1 kanál olajjal, 2 tojássárgával és sóval, hogy sűrű palacsintateszta legyen, hozzáadjuk a 2 tojás fehérjét és a zeller-szeleteket e masszába mártva, forró olajban kisütjük.

Gyümölcsrizs:
Egy pohár rizst fél liter tejbe, izlés szerinti cukorral és vaníliával puhára főzzük s ha már teljesen kihűlt, 2 di tejszínhabot keverünk bele. Különböző gyümölcsből kom-pótot főzünk, s ha kihűlt, üvegtárla, vagy tányérkákba soronként halmozzuk a rizsát a kompóttal. A tetejére szintén tejszínhabot adunk és körülhintjük kevés kompót-lével, vagy málnaszörpvel.

Értesítem kedves ismerőseimet, hogy a legmodernebb felszerelt

kozmetikai szalonomat

DECEMBER 1-ÉN MEGNYITOM.

ANNA KATZ, Ramat-Gan

BIALIK-UTCA 58., I. EMELET.

Epláció. Kvare-, hormon- és szőrumkezelés.

Ajándéktárgyaink

börgarnitúrák, püderdobozok, kefék,
— Helene Rubinstein-, Madeleine Gray-, dr. N. G. Payot-készítmények, mindennemű toilette-cikk

PARFUMERY TAMARA, Jeruzsálem
JAFFA UT, KING GEORGE-SAROK. — TELEFON: 2385.
Előrendő kozmetikumokban MAGDA (dipl. kozm.) ingyen tanácsadással is szolgál.

Eszakafrika:

„Tam” nélküli támpont

Casablancától pontosan 35 mérföldnyire fekszik Boulhaut bázisa, az új 23 millió dolláros légitámpont, amelyet az Egyesült Államok légierői számára építettek. 1951 óta ez a negyedik és utolsó amerikai stratégiai légitámpont Marokkóban, amely öt hónappal az előirt dátum előtt készült el és amely teljesen komplett, modern, összkonfortos „cava-kéva” lakásokkal, radar-felszereléssel, lég-hűtéssel, üvegfalú klubhelyi séggel s mozgóképszínházzal. De alkalmasint egy kis idő fog eltelni, amíg Boulhaut megpillantja majd az első repülőgépet a 10 ezer láb hosszú leszállópályáján, tekintve, hogy jelenlegi szemlézeti létszáma, ird és mondó, egy repülő-századosból, egy törzsmesterből és egy titkárnóból áll.

Mikor, közvetlenül a koreai háború megindulása után a franciák feljogosították az amerikaiakat a bázisok megépítésére, kikötötték, hogy az építendő négy támpont az amerikai had-erők összlétszáma nem haladhatja meg a 7500 főt. Ezt az amerikai kvótát a már működő három másik támpont létszáma (Sidi Slimane, Benguerir és Nouasseur) pontosan betölti. A franciák nem engednek be új személyzetet, részben presztizskérdésből (politikai szempontból féltékenyek a népszerű jenkikre), részben pedig, mert kevésbé félnék már a világháború veszélyétől.

Igyhát az amerikai légi-erők meglehetősen kínos szituációban találják magukat. Az elmúlt héten a washingtoni légi főhadiszállás nyilatkozatot tett közzé, hangsúlyozva, hogy tulajdonképpen Boulhaut-t nem tervezték stratégiai támaszpontnak és a 23 millió dol-lárt csupán egy válság ese-tén szükséges tartalékbázis-ra költötték. Ha így van - nagy újság ez az U. S. 17-ik légihadosztálya építészeti és tisztjei számára.

(Time)

Franciaország:

Amikor a minisztere'nököt a kommunisták húzzák ki a csáv ből

Edgar Faure miniszterel-nök és a francia nemzeti-gyűlés egy teljes hónapja játsszák azt a francia bohózatot, amelynek hivatalos elnevezése: „Felvetni a bi-zalmi kérdést.” Bár a nem-zetgyűlés nem szereti Fau-ret, ezidőszent még nem hajlandó leváltani, miértis a játéki technikája most ab-ban rejlik, hogy a megfelle-sztőbbséget biztosítsák ugyan neki, de olyan for-mában, hogy az nem sok bizalomra enged követke-ztetni.

Az elmúlt tíz nap alatt, Faure miniszterelnök két-szer tette kockára kormánya életét, amikor felvet-te a bizalmi kérdést a de-cemberben tartandó általá-nos választások kérdésében. Fő ellenfele, egykori elődje és barátja Pierre Mendes France, a radikális párt ve-zetője volt. Faure célja az volt, hogy a nemzetgyűlés jobbszárnya segítségével a választásokat decemberben rendezheti meg, hogy meg-előzze a baloldali ellenzék szervezkedését. Mendes stra-

tégiája viszont: kivívni a komplikált francia választási törvény módosítását, várnai a választások megtar-tásával egészen tavaszig, mikoris reméli, hogy jelölt-jei számára kedvezőbb esé-lyekkel járulhat majd a vá-lasztók elé.

Mikor a szavazatokat ösz-szeszámlálták, a sápadt és fáradt Faure alig 40 sza-vazatnyi többséget kapott (285:247). De saját radiká-lis pártjának többsége és a szocialisták majdnem egy-ségesen ellene szavaztak. Diadálát a kommunisták-nak köszönheti, akik 90 sza-vazattal egyhangulag álltak mellé. De a kommunisták nyíltan kijelentették, hogy Faurenak semmi oka sincs rá, hogy támogatásukat il-letőleg ábrándokba ringas-sa magát. Jacques Duclos, a kommunisták vezetője megvetően mondotta: „Min-denki tudja, hogy a szava-zat csupán erre a (válasz-tási) tervezetre vonatkozott rendezheti meg, hogy meg-előzze a baloldali ellenzék csoportnak nincs szándéka a kormánnyal szavazni.” A

percig gözöljük. Borsodó: Egy egész tojásból 1 tété-zett kanál cukrot és egy és fél deciliter bort számítunk, amit habverővel vízgöz fö-lött, vagy láng fölött addig verünk, míg egyet felfő és krémszerű lesz. Ha a diéta megengedi, a borsodóba te-gyünk egy kis darab fahé-ját is.

Mandulapuding vaníliásodóval:
4 deka vajból, 2 kanál liszt-ből egész világos rántást (besamelt) készítünk, azt fel-eresztjük 1 pohár tejjel és felforraljuk. Ha kissé le-hűlt, hozzákeverünk 3 tojás-sárgát, 5 dkg hámozott, da-rált mandulát, 3 kanál cuk-rot és a 3 tojásfehérje hab-ját. Kikent és cukorral be-szört formába öntjük és 25 percig vízgözben gőzöljük. Vaníliásodó: egy pohár tebbe 2 tojássárgát, 1 tétézett ka-nál cukrot, 1 tétézett kanál cukrot, 1 kis darab vaní-liát teszünk, habverővel jól elkeverjük és vízgöz fö-lött, vagy láng fölött addig ke-verjük, míg egyet forr és krémszerű lesz.

Velőpuding:
Egy hártájától megtisztít-tott borjúvelőt picit vízzel pár percig főzünk, majd a vizet leszűrjük róla és egy áztatott és jól kinyomott zsemlelvel együtt átpasziro-zuk, 3 tojássárgáját 3 dkg-margarinnal, vagy olajjal jól kikeverünk, hozzáadjuk

Sport

A hétvégi sportmúsor
központi eseménye a Hápoel labda-rúgó válogatott mérkőzése a Mak-kabi válogatott ellen. Ez a talál-kozás jól illeszkedik az izraeli esá-pat olimpiai előkészületeinek a ke-retébe és mindaddig, amíg külfö-di tréningpartnerek szereplését bi-ztosítani nem sikerül, kényszer-meg-oldásnak ez a mérkőzés is hasz-nos lehet. A két sportközpon meg-felelő sportszerű előkészületeket tesz ennek a mérkőzésnek a szín-vonalát biztosítandó. Gondoságuk annyira terjed, hogy válogatott ke-retük tagjait a hét utolsó napjaira ismét a raanai údüllőbe gyü-ltözték; jó testi kondícióban tehát hiány nem lesz.

A két válogatott csapat mérkő-zését Jaffán, a Hápoel pályán rendezik meg szombat délután 2.30 órai kezdéssel. A csapatok össze-állításuk csak a mérkőzés előtt közzététel fog megtörténni a két keret 15 játékosából.

A Bétár válogatott együttese hol-nap délután 2.30 órakor Haifán mérkőzik a Makkabi B-csapatá-val.

Jeruzsálemben érdekes összecá-pásra kerül sor a helyi Bétár és Hápoel csapatai között. Ennek a mérkőzésnek reváns jellegét ad az, hogy legutóbb a fővárosi derbyt a Bétár nyerte meg 3:0 arányban. Bét Kama lesz színhelye a Há-poel röplabda vándordij mérkő-zések döntőjének, amelyet „Zeld”-emlékverseny keretében játszanak pénteken és szombaton a döntőre kvalifikált csapatok: Bét Zera, Merchavia, Ejn-Semer és Bét Ka-ma.

A kézilabdabajnokságban három mérkőzés van műsoron: Makkabi Rechovot-Hápoel Tel-Aviv, Mak-kabi Rison-Makkabi Cáfón, Há-poel Rechovot-Brit Makkabi Atid.

Az atlétákat a Hápoel ifjúsági csapatbajnokságának megnyitói versenyé keretében, Givat Bren-nerben foglalkoztatják; ezenkívül Naharia és Akko között 10:1000 méteres tástafutás nyújt alkalm-at a tömegeknek versenyzésre Akko városának vándordijáért.

A kosárlabdabajnokság néhány mérkőzése hiányzik még a szezon-zárságig. Holnap kerül megismét-lésre a Makkabi Jeruzsálem-Há-poel Cholon mérkőzés, amelyet a Hápoel Cholon 85:73 arányban nyert meg, de amelyet a szövetsé-g játékezőitől műhiba miatt megsemmisített és újrajátszását rendelte el.

cinikus Duclos, aki kétszer egymásután kihuzta Monsi-eur Fauret a csávából, úgy látszik, egy jobboldali kor-mánnyal kevésbé tart veszé-lyesnek, mint Mendes „re-formizmusát”. Faure pedig, aki a szavazás előtt kijel-entette, hogy nem kívánja a kommunisták támogatá-sát a szavazás kimenetele után nem finnyáskodott és elhatározta, hogy marad.

(Time és New Statesman and Nation)

a paszirozott velőt a zsem-lelvel, sóit, finomravágott zöldpetrezselymet, végül a 3 tojásfehérje habját és ki-kent formába öntve 25-30 percig gőzöljük.

Spenőpuding sajtmártással:
15 dkg jól megmosott spen-őtot fővő vízbe dobjuk, s mint a tésztaát, kifőzzük, le-szűrjük és átpaszirozzuk. 5 dkg vajból, 2 tétézett kanál lisztből egész világos rántást (besamelt) készítünk, fel-en-gedjük egy pohár tejjel és folytonos kevergetés közben felfőzzük. Ha már kissé ki-hűlt, hozzáadjuk 3 tojás-sárgát, az áttört spenőtot, kis-sót és a 3 tojásfehérje hab-ját és kikent formába öntve 30 percig gőzöljük. - Sajt-mártás: 1 pohár tejet, 2 to-jássárgát és 2 dkg lisztet habverővel jól elkeverjük, majd sűrűre főzzük. Ha a lángról levettük, még for-rón belekeverünk 3 dkg va-jat, 1 dl tejfölt, kevés sót és ha kihűlt, 5 dkg reszelt sajtot.

Magas kölcsönt folyósz minden értéktárgyra

LOUVRE ZALOGHAZ

HAIFA, HERZL-U. 38

Haifai útmutató.

MINDENKI ÉTTERME LETT mert az árak állandó emelkedése ellenére, nálunk továbbra is

1 font maradt

a közkedvelt 3 fogásos hús-, vagy szárnyas-menü.

TALPIOT ETTEREM - HAIFA

Paplan Agynomü? A specialistánál: Schwariz Izsó (Temesvár) Haifa, Herzl 67

Menyasszony! A LEG modernbb esküvői ruhát, kepet, koszorúfátyolt és kiváló kiegészítőket jutányosan kölcsönöz

„Pepi” női divat-ruhásalon Haifa, Jalag-u. 4

!!! Alkalmi kiárúsítás !!!
Tűzkári szenvedett bébi- és gyermek-TELHOLMIK rendkívül olcsó áron. (A sértetlen is, most olcsóbban)

„BABY HOUSE”, JANJAR

HAIFA, NORDAU UTCA 25. (udvar, pinceraktár)

A jó, szép, finom, paplan ilyenkor már könnyű készíteni, javítja WEISZ (azelőtt CSR) általakítja HAIFA, SIVAT CLON (Stanton) 24.

Agilis, jóméjelenű, kereskedelmi szellemmel és 8-10.000 font készpénzzel rendelkező fiatalember vezetett vállalkozásban kombinációt keres

Ajánlatok: „11/49” jelűre, Uj Kelet, Haifa, Schapira 13.

Nagy választék bőr-, cotton-, (cérna), jersi- és gyapjú-KESZTYÜKBEN • ESERNYÖK • KEZITÁSKAK

PEREZ STEIN

HAIFA, Herzl-u. 14

AZ ELDORADO HAIFA, KARMEI-HEGY igazgatóságának — köz-kivánatra — sikerült a közönség kedvence:

Jacqueline Joris szerződését meghosszabbítani. A nagy műsor keretében

Famingo Trio búcsúfélépte új slágerszámokkal. KITÜNŐ KONYHÁKBA BEVEZETTUK AZ IZLE-TES, 4 FOGÁSOS HUS-MENÜT, AMELYNEK ÁRA 2.500 IL.

ESKÜVŐI KEPET STUDIO KLEINMANN-nál KESZÍTTESSE. Elete legszebb emléke maradjon. A chupa letényképezéséhez személyesen jöveik el. Kivételos árak.

STUDIO KLEINMANN HAIFA, JAFFA-UT 82. SZ.

ÜZLETHELYISEG Hadar központjában ATADÓ. Lakberendezések kombináció adóink Lakást, házat, irodát stb. közvetít Horowitz Haifa, Nordau-u. 7. Tel. 2644.

Szezonnyitás a szenzációs vendégszereplőkkel:

CIRO

Stefan de Vergee és Andre Wishinsky komikus táncospar, a londoni Montague színház sztárjai és a NAGY MÚSOR.

HAIFA, Herzl-u. 32.

Hová menjünk HAIFÁN? JÖJÖN — SZÓRÁKOZTATÓ TANCOLJON Izrael legjobb tánc- és szórakoztató együttese: GOLDAN ÉS 8 SZÓLISTAJA Minden pénteken és szombaton 20.30 órától. Szombaton dírtart tea a legolcsóbb árak mellett.

Csak a „CASINO”-ban Bat Galim

Haifa mozi-műsor:

HADAR. Tel. 2509. — Szombat, vasárnap, hétfő VOROS DOLMANYOK — (Szines) — Allan Ladd Kedd, szerda, csütörtök: A FELEDES VILÁGABAN — Ingrid Bergman

GAL-OR. Nappal: péntek, vasárnap, hétfő: PANCELOSOK Kedd, szerda, csütörtök: VESZÉLYES HATAROK Este: HAROM RABNO TORTENETE

ARMON. AAN — (Hindu film)

MAY. VOROS és FEKETE

ORION. HIDFO — (Második hét)

AMFITEATRUM. DESIRÉE

ORAH. A BROADWAY SZORAKOZTATÓI

EN-DOR. Szombat, vasárnap, hétfő AZ ERŐ A TÖRVÉNY Kedd, szerda, csütörtök HATARMENTI ZSAKMANA

Az izraeli liba-ipar különös története

1948 nyarán, a második fegyvernyugvás idején egy fiatal, huszonöt év körüli katonát fordult be a földművelésügyi minisztérium kapuján. A szárnyaszenész-tési ügyosztályt kereste. Az ügyosztály két vezetője, bizonyos Uri és Jiccháki nevű mosávnnyikok, akiket az állami gépezet megszervezésének első stádiumában nagyszerűen a sáronai parasztház mosókonyhájában helyeztek el, leültették a katonát és megkérdezték tőle, mi járhat van. Ő meg jiddisül, erdélyi tájszóval adta elő látogatásának kulcsját.

Az államilakulási híre a bergeni-belseni táborban érte — mondotta. — Önként

Irta: Schön Dezső

jelentkezett, május végén már itt is volt, azóta a repülőknél szolgál. A háború rövidesen végetért és ő dolgozni akar. Egyetlen dolog érdekli — a liba. Ezért kért szabadságot, hogy az urakkal megbeszélje a dolgot.

Az osztályfőnökök összenéztek. „Már kísérleteztek libatenyésztéssel — szót az egyik — de mindenki a nyakát törte. Ma is vannak gazdaságok, ahol tartanak néhány libát, de ez nem jövedelmi ág. Mükedvelésből üzik, mint a galambtenyésztés.”

„Éttek már az urak libamáját?”

A katonát — Friedmann Majse-nek hívták és Nagyváradról származott — azt mondta, hogy ő nem mükedvelésre, hanem libatenyésztésre gondolt. Hízott libára, májra, tepertőre, zsírra, füstölt húsrá. Egyáltalán, étkek-e az urak valaha libamáját?

A kérdés váratlanul jött. Az osztályfőnökök bevallották, hogy bizony már az izét is elfelejtették.

— Ezért nem értjük meg egymást — mondta Friedmann Majse. — Nem baj, mihelyt levetem az egyenru-

Akad már egy bolond

Azóta több, mint hét év telt el. Ami ezidő alatt történt — arról Friedmann Majse köteteket tud mesélni. Tény, hogy sikerült meghonosítani Izraelben a libatenyésztést. És ma már száz és száz család keresi meg ezzel a kenyerét. A libamáj és a toll rákerült az izraeli exportlistára. A tömés révén a libatenyésztés is óriási, soha nem remélt arányokat öltött: az elmúlt szezonban több, mint egy millió libát tartottak nyilván. Szóval, a libamáj körül víta Friedmann Majse javára dönt el.

„Libás ben libás”

Nem volna teljes a kép, ha nem mondanék el egyet — Friedmann Majse származásáról. Amennyire a családi krónika emlékszik, minden őse libás volt. Nagyváradon kártyajáték közben ismert szójáték volt: „Na ki a hibás? Friedmann a libás”. Edesapja, Friedmann Sámuel, a chászid „klauz” egyik alapítója, a nagyváradi libapiac koronázatlan királya volt. 1936-ban, amikor a májkereskedők kartellbe tömörültek, a részvényt 50 százalékát a Friedmann-cég kapta, míg a má-

Liba vagy sertés?

Tévedés volna azt hinni, hogy a libatenyésztésnek nincs ideológiája. Friedmann Majse szívesen beszél róla.

— Ugy tudom — mondja — a zsidóság körülbelül 150 évvel ezelőtt találkozott először a libatenyésztés problémájával. A pozsonyi rabbinak, a nagy Chászám Szófernek tették fel a kérdést: mi a Tóra véleménye a libatenyésztésről? A rabbi vásárolt két libát, a rebeccát négy hétig tömte azokat, amikor pedig szépen meghíztak, a rabbi kiadta az utasítást: tessék beszúrtatni a tömést. Néhány nap múlva a libák megéheztek és az eléjük rakott tából vígan szedegettek a kukoricaszemeket. Ezután kimondta a döntő szót: a tömött liba kóser, csak a begyét kell megvizsgálni, hátha tömés közben megsérült és a jószág nem életképes több. Chászid rablik később kétségbevonták a tömött liba kóserágát és azt mondták, hogy angyalok mozgatták a két történelmi liba csőrét, mert az égnek nem akartak a nagy Chászám Szófernek szívfejadat-mat okozni.

— Véleményem szerint a tömött liba volt a Chászám Szófer nagy dilemmája. Tudta, hogy a tömött liba döntő szerepet fog játszani a magyar zsidóság táplálkozásában. Nagyobb távban a kérdés nem az volt, hogy a tömött liba kóser, vagy nem kóser, hanem — liba, vagy sertés? Ki tudja, hány családnak adta volna fel a kóser háztartást, ha a télire való bödönöket nem tölthették volna meg kóser libasírral... A sertésnek versenytársat kellett állítani és ezt a történelmi szerepet a liba töltötte be. Tudott dolog, hogy a kóser háztartás megvédte a zsidóságot az asszimilációtól, a szomszédnépekkel való keveredéstől. Ma — 150 évvel később — és itt, Izraelben újra előtérbe került a liba. Húsban és zsíradékfélékben szegény ország vagyunk, a libatenyésztés részben hozzájárulhat a probléma megoldásához. És itt sem hiányzik a versenytárs, a sertés. Csodá-

lom, hogy az illetékes vallásos tényezők nem szenteltek eddig kellő figyelmet a kérdésnek.

A snorrer ne egyik libamáját

A Tel-Aviv-natanjai országút, az úgynevezett új „kvis” mentén fekszik Udimm közösgé, a libahizlalás köz-

FRIEDMANN MAJSE, az izraeli libatenyésztés úttörője

pontja. Itt állították fel az első nagyszabású hiálaladát és itt vezetett be Friedmann Majse a libatenyésztés művészetét olyan embereknek, akik szülőföldjükkön még csak a színt sem látták a libának. Később ő maga is Udimm telepedett le: itt építette fel házáát, itt lakik feleségével és két gyermekével. Innen

Egy kis kalkuláció

Friedmann Majse komolyan veszi a gazdasági függetlenséget („csmáut kalkálit”) hangoztató kormányprogramot. A cél felé vezető út a libamáj — egy lépés. A formula tehát egyszerű: ne együnk libamájat és jusunk egy lépéssel közelebb a célhoz. Az önértelen és hazafiságán túl azonban, a libamáj-export — üzleti szempontból — a libatenyésztés alapja. Máj-export nélkül a válság elkerülhetetlen. A múlt szezonban ez már bebizonyosodott, sokan véreztek el a libatenyésztésen.

A bevezető után kapom a magyarázatot:

— A legtöbb országban törvény tiltja a libatenyésztést. Ezeket a törvényeket az aktív Allatvédő Ligák harcolták ki. Ide tartozik Anglia, Amerika, Kanada, Dél-Afrika, Hollandia, Belgium, Svájc, Németország. A libamájat azonban ezek az országok nem tiltják, hanem a libamájat szabadon exportálják. A „fole gras”, amelyet rendszerint szarvasgombával készítenek, a világ legfinomabb csemegéjének számít. Keresett cikk a világpiacokon, minden mennyiségben akad rá vevő.

— A második világháború kitöréséig Magyarország, Erdély, Szlovákia és a Délvidék látták el Franciaországot a hiányzó nyersanyagokkal. Ez a forrás ma

Se főnyeremény se égszakadás

Kérdem Friedmann Majset, hogy mire gondol: clearing-üzletre, szubszidi-umra, állami beavatkozásra?

— Tervszerűsége gondolok — adja a választ. — A mi termelőinkből hiányzik a termelői mentalitás, amit úgy lehet kifejezni, hogy nem termelők, hanem üzleti kategóriákban gondolkodnak. Ezért minálunk minden termelés ág huzárdjárték. Példával fogom ezt illusztrálni: egy időben nem volt hagyma, egy fontot, sőt mástól fontot is adtak egy kilóért. Akinek volt hagymája, meggagdagodott. Az illető egy új szobával toldotta meg a házáat, zongorát, új bútor és különböző elektromos gépeket vett. Mindenki irigyelte az „okos” gazdát, aki hagymát ter-

megy ki naponta a libatenyésztés falvakba. Egyrésztük fel is sorolja: Tirát-Jehuda, Bét-Gamlél, Jibne, Cáfária, Be-Érotájim, Kfár-Mázor, Jehudia.

Friedmann Majse végigvezet Udimm, beszél a nemességéről, a toulouisi és emdeni libafajtákról, az élő liba megtépesének előnyeiről, a toll-exportról. Bemutatja az izraeli patentet, a tölcésrés tömést. Befordulunk egy udvarba, témoni család lakik itt. Kitanulták a libatenyésztést, állandóan száz darab van befogva, gyönyörűen megélik belőle. Reggel és este a gyermekek segédkeznek.

— A tenyésztés nincs is baj — mondja Friedmann Majse — illetékesek becselése szerint a jövő szezonban (amely egyébként most kezdődik) legalább ötven millió liba lesz az országban. A baj a máj körül van.

— Hogy értsem ezt?

— A szakma akkor fejlődhet, ha a májat exportáljuk. Ezzel a szándékkal fogtunk hozzá az első liba kitöméséhez. Az indulásnál arra számítottam, hogy 1955-ben 100 ezer kiló májat exportálhatunk. De hol vagyunk mi ettől a mennyiségtől? Az egész szezonban alig 50 ezer libát tömöttünk ki — és itt ért a nagy csatlódás: a kitermelt máj 80 százalékát megettük. Véleményem szerint ez végzetes hiba. Külföldi támogatásra szoruló nép nem engedheti meg magának ezt a luxust. Keményen megfogalmazva, ezt így mondanám: a snorrer ne egyen libamáját...

megszűnt. Részint a vasfüggöny miatt, másrészt amiatt, hogy nem élnek a nagy zsidó tömegek, a libaszír és húsnagykonsumensei. A mi nagy szanctum, hogy Franciaország korlátlan mennyiségben és magas áron megveszi az izraeli májat.

— Most pedig lássuk a kalkulációt. Egy kiló elsőosztályú libamájért 10, gyengébb minőségű májért 7 dollárt fizetnek. Más szavakkal: egy kiló máj áráért 18 — 20 kiló marhahúst vehetünk külföldről. Mármint, ha a máj-exportor a dollárokért húst hozhat be feldolgozás céljára, mindennek előtti értékesítheti a zsírt, amelynek ma úgyszólván nincs vevője, azután, a szezon és a piac alakulásától függetlenül, minden mennyiségű libahúst értékesíthet, ami pedig a döntő: kilónként 4—5 fontos áron adhatja az elsőosztályú zsírmájat. Ma a kóser zsírmáj nem versenyezhet a trélli hentesárúkkal, viszont, ha a máj ellenértékért húst hozunk be, amit libaszírral és hússal együtt feldolgozunk, az árak egy szinten mozognak. Ebben az esetben a vevő azért is választaná a kóser zsírmájat, mert az izletesebb. A húsféle nem volna luxuscikk, hanem a munkás és tisztviselő minden napi menüjén szerepelne. S ami nem utolsó szempont, hozzáférhető volna azok számára is, akik ragaszkodnak a kóser háztartáshoz.

(A sorozat második cikke „Korán költ az izraeli liba” címmel a keddi számban fog megjelenni.)

ZENEÉLET

„Vakáció Velencében”

Szilágyi László és Eiseman Mihály operettjének bemutatója a Do-Re-Mi színházban, Bárony Bózsival

Roppant változatos életet él Izraelben, aki részánja magát, hogy minden zenebonával kapcsolatos előadásban résztvegyen. Egy röpké hét lefolyása alatt hallhatta, ha ugyan belé nem sikerült, Tony Crombie angol jazz-bandjét, a filharmonikus zenekar 3-ik bérleti sorozatán pókerkezelt Sztravinszky Jgor jóvóltóból, — szombaton este Beethoven vonósnégyesét élvezhette a Muezumban Fenyveséktől, s ha taxit vett, még egy kicsit elcsipkedett a Collegium Musicum kedvesen szórakoztató megnyitói hangversenyéből is. Másnap, vasárnap a Do-Re-Mi színházban sajtó-bemutatóján az „En és a kisöcsém” ívrit változata üdített fel a klasszikus zenétől már elfáradóban lévő kedélyt.

Szinte észrevétlenül arivált a nagytehetségű színház-director Georg Vál, az operett első igazi izraeli úttörője, öregebb társai, a Hábita, Ohel, és fiatalabb bátyja, a Kámeri mellé a maga zsánerében, mint egyenrangú fél, — s nemcsak, hogy beállt a nagyírú és nagymultú színházak sorába, de — ismételtük, a maga módján, — fényesen megállja a közönségnek a helyét. De ami máigaddig csak biztató ígért és lendületes nekiindulás volt, az Bárony Rózi feltűnével bámulatosan új értelmet kapott. Ez a hang, ez a színjátszás, mimika, és színpadi kiállás merőben új szintet csempészett kissé kopottas, és olykor kissé vidékies művészi életükbe. — Bárony Rózi kettős hagyományokkal felkölve érkezett hozzánk: a saját maga tündöklő személyiségének és elbájoló egyéniségének európai színpadokon kiérdelt tradíciójával, — másrészt pedig a francia, bécsi és német utolsó sorban a budapesti operett-színházak könnyedén szórakoztató, elnyúlhatatlan lendületű játékosságával. Tudjuk, és nem felejtjük el, hogy az operett, mint műfaj a komoly zene és irodalom periferiáján, sőt olykor még azon is kívül húzódik meg, — történetei hihetetlenül valószínűtlenné, sőt, sokszor hajmeresztően bárgyak és közönségnek teljes agytekerény-eldugulását telerlezi fel. És mégis, mindezek tudatában szívólk kagunk és szórakozunk rajta, amikor ez a fess Ander-sen-fiú, aki Szilágyi László szövegíró jóvóltából az „En és a kisöcsém”-ben, azaz, mint itteni ívrit-verziója hangzik: „Vakáció Velencében” napokon át egy hotelben alszik a csinos szöke-séggel, Kelemen Katóval, anélkül, hogy — azt a kutyafaját! — észrevénne, hogy fiunkat öltöztött utitárs — nő... Persze, hogy ha ezen olyan remekül mulatunk, az részben önkéntesen vállalt ostobaságunknak is köszönhető, annak az örökös gyermekek boldogság utáni vágyának, megszabadulni a mindennapi élet kínzóiban, kegyetlenül erőszakos és zordon korlátaitól, — élvezni rövid meneküléstünket a „tisztá és logikájá”-nak vaskapcsai közül...

Bárony Rózi a francia pezsgő ebben az operettben, melyet most dr. Feuerstein Emil sikerült és gördülő-kény fordításában ívrit nyelven hozott ki a Do-Re-Mi színház a ráját-gáni Rámá színpadán. Már a Pásztor Béla társulatában kéjesen szücsölgöttük ezt,

a pezsgőt, kortyoként, mozdulatokként, külön élvezve minden táncát, nevezetesen, kifizian huncut, s nőiesen bájos kokettériáját. Művésze operetti relációkban „Gesamtkunstwerk”, — tökéletes szintézise minden zenés-vígjátéki kelléknek, melyhez még megjelenésének, kiállásának úde frissesége külön pazar ráadást képez. — De elégtellel állapíthatjuk meg, hogy hazai színészeink közül is többen bizonyultak a kiváló vendégművész-nemléto partnereinek: elsősorban a nagyon kedves és tehetséges kómika, Getta Luka (— a színházigazgató úr latin betűkkel is kiírhatná a színlapra a nevet), — a héber színpad „klasszikus” és mindig nagyon kellemes szórakoztatója, Jozsef Golánd, aki A. Argamannal együtt remek detektiv-paródiát nyújtott, — a valóban széphangu tenorista, az operettnek, valljuk be, egyetlen éneklő-szereplője, Ferdý Lévý, — a figyelemreméltóan ötletes és ügyes rendező, Bitus Davidoff, — hogy csak az elitjét válogassuk ki a lendületesen vezetett és jól összehangolt együttessel. — Nagy sikere volt Mía Arbatova koreográfiájában főképpen a nagyon kedves gyermek-balettnak, és Jean Gillon attrakív kosztümjeinek és díszleteinek. Hanan Winternitz karmester — és Eiseman Mihály is jobb zenekart érdemelt volna, — szerencse, hogy a színpad annyira lekötötte figyelmünket, hogy a minduntalan felburjánzó hamis hangokat figyelmen kívül hagyhattuk. Felbukkan a színen Johann Strauss, a halhatatlan keringőkirály is, ki bécsi hegedűtől szoborművéből, — akárcsak „Don Juan” Komthurja, — eleven testet öltött és rázendített a Denevér- és a Kék Duna-valcerekre... Nemigen érttem ugyan, mit is keres a drága öreg Strauss-papa a velencei kárnevában, de hát a nagyilekű színházi direktió bizonyára neki is adott egy szabadjegyet...

Végül: megható és meglepő volt, Bárony Rózi milyen bámulatreméltó biztonsággal uralta az ívrit nyelvet! A urbeli (tehetség nem ismer nehézségeket! A nézőtérben ülő Kishont Ferencet hívom rá tanuul... A közönség sorában helyet foglaló zsurnalisták, írók, művészek és „civilék” egyöntetűen kitörő lelkesedéssel ünnepeleék Bárony Rózsit, az izraeli operett ragyogó úttörőjét, szereplőtársaival együtt.

Más zenei események

Tehát a nagytekintő, vitézlő és nemzeti Hábita átengedte színpadát az angol Tony Crombie jazz-zenekarnak. Ilyen magas helyre, mellette sem Shakespearé, sem Pirandello vagy Ibsen minden bizonytal nem töltötte volna meg annyira a nézőteret, mint ez a jazz-band. A hangszerök pokoli lármájában nem hallhattuk a hangoktól a zenét. Tony Crombie nem jobb az előkelő lokálok zenekarainál, — sőt, azt gyanítom, hogy gyengébb. Az egyetlen üdítő mozzanatot Annie Ross Jazz-énekesező szórakoztató számai képezték.

A Filharmonikus Zenekar 3-ik bérleti sorozatát a párizsi Manuel Rosenthal vezényli, ki már a 2-ik világháború alatt is szerepelt ná-

(Folyt. a 4-ik oldalon)

Életmentő kíváncsiság, zárt tárgyalás és a szállodai szoba titka

Írta: Sauber-Michajlovics Sándor

Oszintén bevallom, már gyerekkoromban is kíváncsi természetű voltam. Azóta ez a tulajdonságom erősen fokozódott. Ha bejövök a kávéháza és két ismerőst egy asztalnál látok suttogva beszélgetni, odamegyek és udvariasan megkérdem, nem tárgyalnak-e valami titkot. Mert ha igen, úgy leülök. Engem ugyanis főleg a titkok érdekelnék. Valószínűleg ez a tulajdonságom hajtott az újságírói pályára is. A kíváncsiság nálunk különben is családi vonás. Szegény anyám, ha éjjel későn jöttem haza, kíváncsiságából mindig megkérdte, merre jártam. En pedig egyszerűen válaszoltam: „Sehol.”

Mikor elkerültem hazulról, egyik látogatásom alkalmával a mama elpanaszolta, hogy őcsém az utóbbi időben éjszaka jár haza. Megkértem, hogy beszéljek vele. Meg is kérdeztem tőle, merre jár az éjszakában. Ő

szintén egy szóval válaszolt: „Sehol.”
— Ide figyelj, — mondtam. — Mikor én a mamáknál laktam és későn jartam haza, ha megkérdtelek tőlem, hol voltam, én is azt válaszoltam: „sehol”. A szegény mama azt hitte, hogy ez a „sehol” a belső imaházban, vagy a kistemplomban van. De én pontosan tudom, merre van ez a „sehol”. Ha lehet, úgy légy „sehol” éjfélig.

A családban a legkiváncsibb természetű a „doktor” unokaöccsémnek volt. Lehet, hogy ezért is választotta a bakteriologiai pályát. Mikor 8 évvel ezelőtt az országba jött, megkérdtem tőle, hogyan véssze át az európai poklot és hogyan történt, hogy életben maradt.

— Mert kíváncsi természetű vagyok — mondotta komolyan.
— Hogy-hogy? Ezt nem értem.

Az életmentő kíváncsiság

— Egész egyszerű. A Székelyföldön voltam munkaszolgálatos. 1944 őszén vizsárányították az eszedet az anyaországba, onnan pedig az egész társaságot Auschwitzba deportálták. Mikor elmentünk a nagyváradi szőlők mellett, odaszóltam a mellettem már sántitva menetelő barátomnak:

— Kíváncsi vagyok, megérett-e már a szőlő? Gyere, nézzük meg. Ha megérett, úgy legalább egyszer jóllakhatunk.

— Megörültél? — mondotta barátom. — Ha kilépsz a sorból, utána lönek és véged van.

— Na mit gondolsz? Ha veletek maradok és tovább menetek, az talán életbiztosítás részemre? Te maradhatsz, én megyek. Kiléptem a sorból, meghúzódtam a tőkek között és csipegetni kezdtem a hamvas szőlőszemeket. A század tovább ment, én meg ottmaradtam. Kíváncsi kóstolgattam a különböző szőlőfajtákat. Mikor jóllaktam, ledültem és elaludtam. Néhány óra múlva irtózatosságyuzajra ébredtem. Megindult a harc. Mikor a zaj elcsendesedett, belopódtam a városba és ott találtam az oroszokat.

Zárt tárgyalás

A titkok iránti kíváncsiságom oly nagy, hogy a bíróságom a legjobban a zárt tárgyalások érdekelnék. Ezeket már fiatal riporterkoromban is kedveltem. Ha ellógtam a délelőtti és anyag nélkül jöttem a szerkesztőségbe, azzal mentegődöttem a szerkesztő előtt, hogy ma volt ugyan érde-

A HÖLGY ÉS PULLOVERE . . .

a témája az ASCO cég dús választék-kiallításának, Tel-Aviv, Allenby 94.

Ami ott Önt Izrael vezető költőtárgyárának, az Alédnek csodálatos EXPORT-MODELLJEIBEN várja, szavakkal ki sem fejezhető. Menjen el és győződjék meg róla személyesen, mit kínál Önnek az ASCO.

Ugyanazokat a modelleket találja az „Accadia-Corner”-ben (Accadia Hotel). (*)

- Chanukai ajánlat**
- Rugós fotel . . . 49.- font
 - Eredeti „Paradise”-ágy . . . 106.- font
 - Duplarekámé, luxuskivitel . . . 285.- font
- Ruhaszekrények, búffé, szalonasztal, könyvszekrények, asztalok, székek, stb., melyen leszállított áron.

FINGER BUTOR

TEL-AVIV, ALLENBY 6.

4 Új Kelet 1955 XI 25

— Kíváncsi jártam az idegen, kiházt utcaikat — folytatja — míg egy orvosi rendelő cégtáblájára lettem figyelmes. Sosem felejttem el: Dr. Fekete Tivadar volt ráírva, szép arany betűkkel. Kíváncsiságomból bementem a házba, de egy lelkem sem találtam a jörfelszerelt rendelőben, sem pedig a gyönyörűen berendezett lakásban. Azonnal be is költöztem. Első dolgom volt kíváncsiságomból megvizsgálni a kollégám garderobját. Első pillantásra megállapítottam, hogy jó ízléssel öltözködő ember lehetett. Levetttem a muszos-ruhát, tetőtől-talpig elegánsan kiöltözködtem és harmadnap már az orosz katonakórház „goszpodin vracsja” voltam.

Ha az unokaöccsém nem olyan kíváncsi természetű, úgy ma a mártírok listáján volna, nem pedig a chederai Kupát Cholim bakteriologiai osztályának vezetője. Kíváncsiságomból mikroszkóppal keresgeti naphosszat, sőt még túlórákban is a különböző bacillusokat, spirochetákat és egyéb kórokozókat. En tíz évvel vagyok idősebb nála és soha életemben még egy fél bacillust sem láttam. Igaz, hogy nem is kerestem őket.

kes anyag, de azt zárt tárgyaláson tárgyalták le. Ezt a kifogást oly gyakran használtam, hogy Voith György szerkesztő úr erre a világ legnyugodtabb hangján azzal reagált, ha még egyszer zárt tárgyalás anyagával fogom szóbelileg szórakoztatni, ahelyett, hogy irrott anyagot adnék le, akkor úgy ráborítja az íróasztalra, hogy a trafikengedély-jogosultak listájára kerülök.

Mellesleg el kell mondanom, hogy Vojth György, akit egymásközt örmény származása miatt egyszerűen az „örmény”-nek neveztük, nagyon tehetséges, rutinos és szigorú szerkesztő volt. Tehetségénél csak a fukarsága volt nagyobb. Azonkívül a birtokos névmásokkal nem volt tisztában. Ott lopott, ahol tudott. Egy alkalommal együtt vacsoráztunk és mikor felállt az asztaltól, zsebre vágta a fogvájókat.

— Minek csinálasz ilyet, — kérdeztem, — pár fillérért megveheted az üzletben.

— Te ezt nem érted, — barátom — mondotta atyailag hangon. Nem az érték a fontos, hanem az elv. Lopni, ahol lehet.

Ez az egyetlen elv, amelyhez hű maradt élete végéig. Különböző elveit a szelekjárása szerint változtatta. Mint a Vörös Vasutas el-

mű kommunista lap szerkesztője került Kárpátaljára s filozofemta elveket hangoztatva, sikerült a zsidóktól lapalapításhoz pénzt kapnia. Mikor a nyilasszelek fudjogálni kezdtek, nagyobb nyílás lett Szalasinál. Lapjának minden számában nem csak az egész város, hanem az egész ország zsidóságát felfalta.

Húst alig vásárolt mészár-

A szálloda titka

A zárt tárgyalásokon kívül a szállodai élet titkai izgattak mindig. A szálloda, egy külön világ, tele titkokkal és izgalmakkal. Sokan azért járnak oda, hogy valakivel találkozzanak. Sokan pedig azért, hogy másokkal ne találkozzanak. A szállodai szobákban kisürögő hangok mindig felkeltették figyelmemet. Alattiban udvarias és előzékeny hangok ezek. Van bennük bizonyos lírai alélfestés. De néha hangos veszekedés szűrődik ki a szobákból. Ez a féltékenységi jelenetek kísérője. Ilyen hangokra lettem figyelmes a múlt héten, mikor a Park szálló 26-os számú szobájában halladtam el. Megálltam a szoba ajtajánál és hallom, amint egy nő torok helyes héberséggel ilyeneket ordít:

„Ide hallgasson, maga kétféle mozgó kozmetikai raktár. Ha azt hiszi, hogy azzal a kék neylonba bújtatott pipaszárral elbűvöl, akkor téved. Vigye innen a székszeplijét, mert behu-zok magának egy gyomor-szaját, hogy . . . (a hang elhallgat, ugylátszik beváltotta ígéretét, majd folytatja). Akkor lássam a maga csunya fajzatát, amikor a hátamat!”

Ezután csend következett. Gyanus csend. Fantáziám gyors működésbe jött, mintha villanyerő volna berendezve. Megkezdtem a következtetést: az ordító személy dühös nő lehet. A szövegéből nem volt nehéz megállapítani, hogy az egy másik nőnek szól. Szóval két nő egymással veszekszik és a civakodás annyira elfajult, hogy az egyik nő már előbb elhagytát, most pedig a másik nőnek se jön ki egy szó a torkán. Ha két nő együtt van egy szobában és hallgatnak, az a gyanusnál is gyanusabb. Ott való-

székben. Pedig utóta a vegetáriánusokat. Húszükségletét farkas-kutyájával szerezte be. Betanította, hogy a vágóhídről húst lopjon számára. Ha vágás volt, elküldte a kutyát a vágóhídra és az, egész májjal vagy tüdővel a szájában tért vissza. A mészárosok tudták, kinek viszi a lopott húst, de nem mertek a nagyhatalmu szerkesztővel kikezdeni. En se mertem kikezdeni vele, ezért felmondtam az állásomat, de előbb olyan sajtóperes anyagot hagytam neki örökségbe, amelynek közléséért három hónapi börtönt kapott - nyilvános tárgyaláson.

színlag tragédia történt. Ha nem, úgy minden percen következhet. Mert egy féltékeny nő kiszámíthatatlan. A héber kiejtés után itélve az ordító nő szábre lehet, azonban a mondat-szerkezet mégsem arra vall. A szabek tömondatokban veszekednek, nem pedig ilyen agyoncizellált körmondatokban. Mindegy, ami a 26-os szobában lejátszódik, bizonyára érdekes anyag lehet számomra. Gyorsan, szinte futólépcsőben három lépcsőt átugorva rohanok a portáshoz és ilhelve adom tudtára, hogy a 26-ban valami baj van és jó volna, ha utánanézne.

Felstein úr, az udvarias portás velem együtt felszalad a lépcsőn, bekopog az ajtón és kinyitja. En oldalát, szinte lopva bekucskálók és a legnagyobb meglepetésemre ott látom Bárony Rózsit. Erre én szinte berontok a szobába és ijedten kérdem:

— Mit csinál, művésznő? — miközben vizslaszemekkel kutatok a másik nő után, akit seholsem látok.

— Semmit, drágám. Tanulom „En és a kisöcsém” szerepét. Csuda nehéz, de menni fog.

Felstein úr, az udvarias portás titokban szempillantást vált velem és halkán távozik. En pedig maradok. Ha már bűnügyi titkot nem fedeztem fel, legalább megtudom annak titkát, hogyan lehet ilyen rövid idő alatt, ilyen tökéletesen betanulni egy szerepet héberül. Meg is kérdem a művésznőt:

— Egész egyszerű — mondja Bárony Rózi — fül és türelme kell hozzá. Aki nem hiszi, próbálja meg és meggyőződhet róla.

Most már csak arra vagyok kíváncsi, ki fogja azt megpróbálni és utána csinálni.

Violet kozmetika szalon

METHOD: **Dr. Payot** GENEVE-PARIS

Egyéni arcápolás a legmodernebb gépekkel és módszerrel Peeling. — Cellulite kezelések

Külföldi hormon- és vitamin-készítmények, pakolások.

KORLAT VIOLA T.-A., BICARON BÉT 11. DERECH HANICACRON 124. SZ. (33-as autóbussz végállomása.)

JIDDIS KOMEDIA SZÍNHÁZ
Igazgatók: LICHTENBERG-LIPMAN

A KÖZREDVELT SZINMŰVESZEK

MAX PERLMAN - GITA GALINA
VENDÉGGÁTEKA PREMIER:

Kopl Kive vert à tâte
Zenés komédia, 2 felv., 5 képbén

Szombat, nov. 26. Tel-Aviv, Bét Hápoel, 6.30, 9.15
Vasárnap, nov. 27. Kirját Ono
Hétfő, nov. 28. Kfar-Szaba
Kedd, nov. 29. Tel-Aviv, Onel Sém, 8.30
Csütörtök, dec. 1. Tel-Aviv, Onel Sém, 8.30
Péntek, dec. 2. Tel-Chánán

Jeruzsalemi mozik műsora

EDISON: A MAGANYOS LOVAS. — (Színes)
Joel Macrie Barbara Hall

STUDIO: A CSENDES EMBER
John Wayne Maureen O'Hara

Genfi utóirat:

Hidegháboru helyett hidegbeke

A külügyminiszterek konferenciájának kudarcra nem volt váratlan. De az éles tónus — különösen Molotov részéről — meglepetésszerűleg érte a megfigyelők leg-többjét, minek következtében igen sok pesszimista kommentár hangzott el, melyek a hidegháború atmoszférájának visszatérését jósolták. Am a konferenciának kudarcra nem volt váratlan. De az éles tónus — különösen Molotov részéről — meglepetésszerűleg érte a megfigyelők legtöbbjét, minek következtében igen sok pesszimista kommentár hangzott el, melyek a hidegháború atmoszférájának visszatérését jósolták. Am a konferenciának e szellemében való interpretálását nem kell túlságosan komolyan venni. Amibe az államfők júliusban megállapodtak az nem volt más, mint a háborúrd, mint politikai végrehajló esszközről való lemondás; a híres „genfi szellem” tulajdonképpen a H-bomba valószínű desztillálódott ki; és az előző konferenciának egyetlen percében sem volt semmiféle kiállítás arra nézve, hogy bármely oldal is módosítaná álláspontját a

szóbanforgó problémákat illetően.

Ez a tény azonban azidőtájt bizonyos mértékben elhomályosult a látványos és ujonnan felderített „Gemülichkeit” hangulatában. A második konferencia rideg realitása szétoszlatta ezeket a buborékokat. Am a „genfi szellem” még érvényes, mert a „H-bomba” még létezik; és a „hidegháború” kifejezés már nem fed egészen a fogalmat. Most ugyanis belépünk a „hideg béke” korszakába, amely érában a háború veszélye távolodóban van, de amelyben az alapvető politikai ellentétek és konfliktusok változatlanul fennállnak. Most már nyilvánvaló, hogy bár a német újraegyesítésre és a lefegyverzésre vonatkozó tárgyalásokat nem szabad megszakítani, a közeljövőben e tereken kevés haladásra van remény. De a diplomáciai manővereknek igenis van helye az Egyesült Nemzetekben, ahol például az új tagok felvételét illetően egy hetéves holtpont tört meg — és a Nyugat-Kelet kulturális és kereskedelmi kapcsolatai terén.

(The New Statesman and Nation)

ZENEÉLET

(Folyt. a 3. oldalról)

lunk. Kivitelben és értékben Bachnak a műsora megnyitó C-Dur szvitje uralta a hangversenyt. Különböző régi táncok, courante, gavott, forlâne (egy guige-szerű velencei tánc), — menuett, bourée és passepied nagyszerű tömörséggel elevenednek fel benne, kitűnően megvilágítva a hangszerrel is az egyes táncok jellegét. A kiváló vonóskar mellett az oboák és fagottok párbeszéde tünt különösen ki. Rosenthal nagy stílusbiztonsággal tolmácsolta a szvitet. — A filharmonikusok kitűnő fiatal fagottistája, kit már a Bach-szvitben megcsodálhattunk, Mordechaj Reichtman első ízben lépett fel, mint e zenekar szólistája. Mozart versenyművét adta elő. Mozart kedvence hangszerére több versenyművet és szonátát is írt. A most előadott koncertet 1774-ben Salzburgban írta, valószínűleg egy műkedvelő számára. Reichtman kissé elfogódottan, de rendkívül tisztán, intelligensen és fölényes technikával játszott. A nem szerencsésen összeállított műsor második részében Ravel „Valces nobles et sentimentales”-et (Nemes és érzelmes kerengők) hallottunk. Eredeti zongora-darab volt, mely aztán balett-zenének dolgozott fel. Hét keringőt tartalmaz, melyek színet nélkül kapcsolódnak egymáshoz. — Rögjön utána — szerencsétlen módon — egy másik balett-zenét adott elő zenekarunk, Igor Szravinszky „Kártyajáték” c. pantomimjéből. A párizsi Champes Elizées balett itteni vendég szereplése alkalmával hallhattuk. Egy póker-játékról van szó benne, melyben a játékosok és maguk a kártyák is szerepelnek. A rendkívül ötletes zene azonban sajnos, érthetlenné válik a színpadi cselekmény nélkül, és a hallgató képtelen megkülönböztetni, mikor lép fel a négy királynő, mikor a Jókér, vagy hogy, mint azt olvashatjuk, valóban a kör győz-e le a pikkét, mikor és miért . . .

A hangverseny-áradatból kiemelkedik az új összetételű Fenyves-vonóségyes: Fenyves Lóránd és Alice (hegedű), — Gideon Röhr, (brácsa) és Thelma Jellin (cselló) bemutatkozó koncertjében. Sajnos, csak főpróbáját hallgathattam meg, este más koncert is lévén, de ezen az volt a benyomásom, hogy még a hatalmas igényeit is ki tudja elégíteni a kitűnően összetanult, nagykulturájú együttes. — Ugyancsak szombaton este tartotta az Etán Lustig vezetése alatt álló „Collegium Musicum” első idej hangversenyét a tanítók házában. Főcéljával a régi, preklasszikus zene művelését tűzte ki, de amellet műsorrát klasszikus és modern művekkel egészíti ki. Az első ezidei hangversenyen Telemann szonátája botfuvola és csellóra — Purcell-Britten „Szent harmónia”-jából két himnusz, — Bach-áriák, Buxtehude gyönyörű „Cantate Domino”-ja három énekhangra, Mozart, Haendel és Loaillet művei, valamint Leonard Bernstein búhájos gyermekdal-sorozat „Gyűlölöm a zenét” került előadásra. Utóbbiban Rema Samsonov tünt ki, az előbbieken Antonia Lavanne, jeruzsálemi szoprán-énekesnő nagy kulturáját és magasságban igen tisztán, szépen csengő hangját élvezhettük. A hangversenyteremben ritkán szereplő botfuvolát, mely más formában, mint a nálunk ismeretes, már a 17. században népszerű hangszer volt. Efráim Marcus kezelte igen jól; — J. Zohár (basszus), Hám Juval (oboa), Cvi Harel (cselló) és végül a zongorán kísérő és a műsora betanított Etán Lustig szintén kivették részüket az élvezetes és tanulságos est sikeréből.

Frederic Portnoj első idej Chopin-estje a ZOA-termében a megszokott siker jegyében folyt le. A művész igen változatos műsorát virtuóz készséggel és megértéssel adta elő, nagyszámú közönség jelenlétében.

Pataki László

Hangversenyek Tel Avivban
Nov. 26, szombat 8.30
Museum, Ramarazene
M. Lustig (zongora), Ust Wiesel (cselló), J. Ettlinger (klarinét), Schoham és Töp-litz (fuvola)
Nov. 29, kedd 8.30, ZOA
Rina Braverman (zongora)

Ja
vagy
vagy
nyir
szal
dolg
zsido
ka
tom
van
a d
hol
ten
verő
aszt
min
nék.
firb
kat
meg
kalm
sam
A
együ
Chol
is,
adot
haté
ból,
a v
tást
közö
lőbe
désse
nál
sereg
dégel
rabbi
Igy
a ma
nak
emb
ugya
közö
tal v
ral v
elkes
íg se
ban
ercci
jobba
Ez
a bo
ez a
ami r
mal.
Es
gyek,
tetter
népsé
plom
rende
ugyan
ezer
Hat
negy
és n
berin
közze
melle
anyag
dalim
66 ki
tűnk
esalá
dig e
nak c
25 m
eljár,
ka e
megsz
ahol
10 t
gazda
Szoch
sikun
én Zai
gadja,
meg i
—
feléte
A
Mosko
sáfi
ízében
zsido,
szél
itt, a
volna,
mint C
az ara
kilenc
Aztán
vadás
hám, s
tésber
nak, F
Ráfél
és oda
pen fe
nek, m
márb
nek is

Hazalátogattam Safirba

Egy falu élete és ami mögötte van

Irta: Salamon Mihály

Javíthatatlan lokálpatrióta vagyok. Állandó nagy honvágyam van az erdélyi szülőim nyírvideki, érmelléki és tiszaháti boltos, vásáros, dolgozó és templomozó kis zsidók után. A telavivi utcákat így csak a testi mivoltomban járom, a lelmem ott van mindig az émeki, meg a délvidéki mosávkobban, ahol ez a zsidóság, hála Istennek, olyan szép számmal verődött össze. Safirba meg aztán igazán úgy megyek mindig, mintha hazamennék. Most meg, hogy a safirbeliek az új templomukat avatták fel, persze, hogy megint kapva-kaptam az alkalmon, hogy meglátogassam őket.

A templom-szenteléssel együtt avatták fel a Kupát Cholim szep új rendelőjét is, és külön nyomtatékot adott az alkalomnak, hogy hat éves fennállása alkalmából, most kapta meg a falu a várvavart villanyvilágítást is. Nem csoda, ha a község apraja-nagya ünnepélyesen öltözve, boldog lelkesedéssel fogadta a diszkapunál a nagyszámú vendégsereget és a hivatalos vendégek és a két országos főrabbi fogadására még egy

valódi lovasbandérium is felvonult. A szép templomépület felavatása nagy ünnepség mellet, kórus és hasonlók kíséretében ment végbe. Beszélt a falu képviselője, a két országos főrabbi, azonkívül pedig Kahane államtitkár és lelkes szép beszédet mondott a Pestről alijázott Wollner rabbi, aki a migdál-áskáloni főrabbi tisztség mellett a safiriak lelkipásztori teendőit is elvégzi.

Az igazi mulatságot azonban az én számomra a „templomter” mellett hullámzó színes tömeg nyújtotta és az örömteli ünnepi hangzavar, amelynek krasznavidéki, nyírvidéki és felvidéki magyaryelvű tere-feréjéből gyakran ütközött ki a héber szó. Szépen beszél már héberül az öregebbje is.

Ennyi kedves, mosolygó embert, s főleg ennyi „hazai” ismerőst egy csomóban nemigen találhatók máshol.

A dolgok nem ilyenek vagy olyanok

Igy fest Safirnak, ennek a magyar-zsidó parasztfalunak az ünnepi ábrázata. Az ember nem hinné, hogy ugyanezek az emberek hétköznapi a tehénrel, traktorral, műnival és Szochnuttal vesződnek és harcolnak elkéseredetten, — egy percig sem feledkezve meg azonban arról, hogy a jó, fekete epecsi földbe közben mindjobb megkapaszkodjanak. Ez a földéhség, ezeknek a boltos magyar zsidóknak ez a paraszti válsága az, ami megfog minden alkalommal, amikor közöttük járok.

Es ezért, hogy szinte legyenek, valahogy nehezen érttem meg az önfeléd ünnepséget és a gyönyörű templomot, még a szép orvosi rendelőt is, amelyekhez ugyan hozzájárulást kaptak fentről is, de még is 10-15 ezer fontjába van a falunak

a nagy vállalkozás. A fiatal Zahlerrel, a falu kitűnő mázskirjával arról beszélgetek tehát elsősorban, amikor az ünnepi asztal mellett végre összekerülök vele.

— Igaz — mondja a fiatal Zahler —, hogy hála Istennek megint paraszttá letünk és rőf helyett ma már dunáinkban gondolkozunk, de azért az apák lelkéhez nem lettünk hűtlenek. Templom nélkül nem falu nekünk a falu. Mi e tekintetben a régi zsidó felfogást valljuk, amely szerint munkánk és sok kintidőnkünk mellett is a célhoz csak a templomunk keresztül juthatunk el. De a templom építésére az a régi nagy vágyunk is sarkalt erősen bennünk, hogy a családok elvesztettjeinek végre megfelelő emléket állítsunk az ereci földön.

Egy társadalom születése

Hatodik éve figyelem ennek a falunak a fejlődését és nehézségét látva embeinek az életét. Helyekkel ugyanazon feltételek mellett indultak el és mégis anyagilag, meg úgy társadalmilag is, már észrevehető különbségeket fedezhetünk fel közöttük. Vannak családok, amelyek még mindig egy-két tehénnel tartanak csak és ahol a család fő meg kinti munkára is eljár, hogy az otthoni munka eredményét valamivel megszerzeze és van ház, ahol az istállóban már 8-10 tehén áll és egy tucatnyi gazda, aki az egyszerű Szochnut-házat ma-holnap sikunkalással cseréli fel. Az én Zahler barátom nem tagadja, hogy így van, de ezt meg is magyarázza.

— Nem egészen egyforma feltételekkel indultak el, —

Az előkelőség kötelez

A többiek: elsősorban Moskovitz Mose, az egész safiri „észor” elnöke, minden ízében tipikusan magyar-zsidó, aki azonban úgy beszél héberül, mintha már itt, az országban született volna. Nem csoda, hiszen, mint Gus Eclon védője, már az arab fogság kenyerét is kilenc hónapon át ette. Aztán itt vannak a helyi vándor emberei: Katz Abraham, akinek a falu fejlesztésében nagy érdemei vannak, Feldmár Mose, Kauffer Ráfael. Mindegyik komoly és odaadó képviselője a szépen fejlődő nagy településnek, mely ma már a 15 falu megközelítő Safir-körzetnek is a központja, s mint

a települések több, mint 300 iskolásgyermeke mind együtt ül a szép és modern központi iskola padjain, amely mellett hatalmas étkeztetőrem is van. Itt találjuk egyúttal az országban a magyarnemében talán első gazdasági iskoláját, amelyben a községekbe bejáró mintegy 70 hallgató tanul, kivétel nélkül mind keleti, témoni és afrikai zsidók gyermekei. Azonkívül van a faluban egy háztartási leányiskola is. Az iskolát több más intézménnyel együtt főleg az Alijját Noár tartja fenn, de azért sok gondot és utánjárást, költséget és fáradságot jelent nemcsak az „észor” de a falu sokféle gondjait-baját viselő embereknek is.

A nagy gondok

Safir maga ilyen gondokban sem szűkölködik. A 90 családdal és több, mint 100 gyerekekkel rendelkező falu körülbelül 3000 dunámon gazdálkodik, főleg tejgazdaságot üz és ennek megfelelően takarmányt és zöldeséget termel, meg valamelyes gabonaféléket. A villanyvilágítás bevezetésével, vízvezeték és bekötő utak megépítésével több, mint 50 ezer font adósságot vett magára

Víz és a kultúra

Nagyon drága a víz. — A belterjesebb gazdálkodás érdekében az öntözésre kapott csőhálózat növelését is szeretnék a Szochnutnál elérni és külön azt, hogy az anyagilag rosszabb helyzetben lévő, több-gyermekes családok még egy tehenet kapjanak.

Sok egyéb mellett itt van az ovóhely kérdése, amelyre

egy ilyen nagy falunak ma gondolnia kell s aminek sokezer fontos költségét egyelőre nincs honnan elővegyék. Aztán itt van a felhívott kulturális kérdése, mert az ő számukra is áll a bibliai mondás, hogy nem csak kenyérből él az ember. Kulturális előadásokról, állandó héber nyelvkurzusról és a falu által fenn-

A nyolcadik csapás

Irta: Fuchs Avram

Az ember és a sáska között már több ezer éve folyik az elkeseredett küzdelem. Nem túlzunk, ha azt állítjuk, hogy ebből a küzdelemből a legtöbb esetben a sáska került ki győztes félként, maga mögött hagyva az éhhalálra ítélt emberek és állatok százezreit.

Történelem és pénz

A sáskajárások története az ember történelmével egy idejű. Az első írásos feljegyzések a bibliai korban kezdődnek. Mózes második könyvében (Sémot), mint az Egyiptomot ért tíz csapás egyike van feltüntetve. Joél próféta könyvének nagyrészt a sáskajárásoknak és csapásoknak szenteli. Amosz (4-ik és 16-ik fejezet) és Náchum (3-ik fejezet) próféták könyveiben is találunk említést a sáskáról.

Izrael és környékének újkori történelme az 1865, 1878, 1890, 1902, 1915, 1928 és 1945-ös éveket tünteti fel, mint nagyobb sáskajárások beözönlése idejét a Közelkeletre. Ezek közül Erec Jiszrélben csak az 1915 évi sáskajárás okozott komolyabb károkat.

Miután a sáska nem kimondottan „antiszemita” rovar, más világréseket sem kímélt. Közép-Amerikában az 1874-76-os években 200 millió dollár (a dollár akkor értékében!) értékű anyagi kárt okozott. Dél-Afrika 1906-ban 5 millió dollárral, Észak-Afrika 1954-ben több milliárd frankos veszteséggel fizetett a parányi sárga fenevadak kéretlen látogatásáért.

Az önálló Izráel 1953-ban látogatta meg először a sáska. Tavaly is betört az országba, de sehol sem okozott komolyabb károkat. Mintegy 30 évvel ezelőtől az ember — megfelelő ismeretek hiányában — jórészt szabad prédája volt a

sáskának. Ovarov természetű volt az első, aki gondosan tanulmányozta a sáska életmódját, szaporodását és létfeltételeit. Az ő megfigyeléseire támaszkodik a modern sáska elleni védekezés és a vele szorosan kapcsolatos vegyipari (védekezőszerek) fejlődés.

Visszaverik az első rohamot

1955 november 8-ikán megszólalt a telefon a Növényvédelmi Osztály jaffai központjában. Eljárt jelentkezett és jelentette, hogy nagyobb sáskaraj repült át a település felett és északi irányba halad. A kedvező déli szél segítségével, 48 óra elteltével a sáskaraj eljutott az egyiptomi határterületre és elkezdte a határmenti településeket mezejt. A Növényvédelmi Osztály szakértői azonban már készen várták őket, a temesvári származású dr. Vermes geológus és sáskaszakértő vezetésével, a bérszévi Hotel Ejlátban lévő főhadiszálláson. A megtámadott gazdaságoknak ingyenes védőszereket és permetezőgépeket állítottak a rendelkezésére.

November 11-én, pénteken, a „szárazföldi csapatok” „légi megerősítést” is kaptak a Chimávir társaság két kis Pypere-repülőgépeinek képeben. Két nap múlva a légihaderő két, kétmotoros Dakota gépet küldött a „civilek” segítségére. Az összpontosított szárazföldi és légi fenziva eredményeként, a múlt hét szerdáján (16-ikán) már egyetlen élő sáska sem maradt izráeli területen.

A példás pontossággal és gyorsasággal végrehajtott „hadművelet” hősei a Chim

tartott nagyon szép héber-és magyaryelvű könyvtárról hallok még a többi közt.

Ezekről a dolgokról tartanak szakszerű előadást az ünnepélyes öltözött safiriak, most már kint sétálva a gyönyörű csillagos ereci ég alatt, ahol ezek a nehéz problémák is szelidebb formát öltenek. Azonban — mint a mosolygó arcú Klein Jehosua mondja nekem az úton hazafelé, — mégiscsak ereci életünknek a gondolja és ez a tudat nagyban megkönnyíti őket számunkra.

A feketeszakállu, szemüveges, mindig mosolygó Klein Jehosua szállit ki ugyanis késő este zakatoló jeppjén a főkváre, a Migdál Áskálomból jövő telavivi autóbushoz. Az újságírók kocsija régen elment már — „persze, te még itt maradsz a magyarjaid között” — kiáltják felém.

Hallgatom a zakatoló kocsit túlharsogó előadását. Ő az agudista Komemintuból való, de Safirban ezek a különbségek, úgy látszik, széplassan elmosódnak, — héberül pedig úgy beszél, hogy ilyen héber beszélde én csak Sázártól és Lávon, volt miniszternek a szájából hallottam eddig. S mialatt mellettem a robogó jeppnek a kormányát tartva magyaráz lelkesen a szakállas Klein Jehosua, nekem a délutáni bandérium büszke lovasai jutnak eszembe. Erec Jiszráel földjén új zsidó emberterület van éppen kialakulóban.

Boldog ország lesz, amely sok ilyen zsidót mondhat magáénak.

Nagy emberek mosolya

Amundsen, a híres sarkkutató egyik utazása előtt kitűnő bakancsot kapott ajándékkul egyik hivatól, egy Knut Helgeson nevű cipész-től. Visszatérése után a cipész azt kérte, hogy Amundsen irásbelileg igazolja neki, hogy volt megelégedve az általa készített bakancscsal. Amundsen készséggel teljesítette a kérést. Az igazolás így hangzott:

„Ezennel igazolom, hogy a Knut Helgeson által nekem ajándékozott bakancs eddig a legjobb cipőnemű volt, amelyet valaha is, sarki utazásaim során ettem.

Maurice Rosenthal megkérdezték egyszer, kit tart kora legnagyobb zongoraművészenek.

A válasz így hangzott: — A második Godowskí.

Holbein, a világhírű művész, aki VIII. Henrik udvari festője volt, egyszer alaposan összeszólalkozott az egyik lorddal. A lord a királynál panaszolta be Holbeint és szigorú megbüntetését kérte.

— Arról szó sem lehet — válaszolta VIII. Henrik.

— Hogyan — hűledezett a lord —, hát felséged szemében nagyobb becsülete van egy jött-ment festőcskének, mint egy nemes főúr-nak?

— Már hogyné — felelte a király —, éspedig azért, mert akármelyik hét paraszttól hét lordot tudok csinálni, de hét lordból se csinálhatok egyetlen egy Holbeint se.

Az ötvenéves Charles Gounod így oktatta az egyik ifjú művészelölletet:

— Minél mélyebben fog behatolni a művészet misztériumába, annál jobban fogja becsülni a régi mestereket. Mikor a maga korában voltam, rászoktam arra, hogy azt mondjam: „En” Huszonöt éves koromban már azt mondtam, hogy: „En és Mozart.” Negyven éves koromban ez úgy módosult, hogy: „Mozart és én.” Es most egyszerűen azt mondom, hogy: „Mozart.”

Heine egyszer Rothschild báróval sétált Párisban. Mikor az egyik Szajna-hídon mentek keresztül, Rothschild a vízbe nézett és ezt mondta: — Tényleg nem vagyok képes felfogni, miért olyan piszkos a Szajna itt, Párisban, hiszen láttam a folyót a forrásánál és kristálytiszt volt.

— Ezen igazán nincs mit csodálkozni — válaszolta Heine —, hiszen a kedves nagypapája is egészen becsületes ember volt.

Lyka Károly, a kiváló magyar képzőművészeti kritikus meglátogatta egyik dűsgazdag műkedvelő barátját műtermében. Az illető az abban az időben divatos szürrealista irányzat híve volt.

— Ez itt az ónaréképem a kedvenc lovammal — mondta a műkedvelő festő. — Vajjon ráismeresz-e?

— Már hogyné ismernek rád — válaszolt Lyka Károly —, az ott, amelyiknek talap van a fején, az vagy te.

Karel Csapek egyszer mélyen elgondolkozva utazott a prágai villamoson. Hozzálépett a kalauz és jegyet kért tőle. Csapek a zsebébe nyúlt, hogy kivége a havi bérletét, de szórakozottságból a bérlet helyett az óráját vette ki, azt prágai szokás szerint mindkét oldalán megmutatta — az igazolvány egyik oldalán a fénykép szokott lenni, a másikon a havi bélyeg —, a kalauz pedig, aki jól ismerte a nagy író szórakozottságát, szó nélkül szafutált és továbbment.

„KADIMAH” NYELVISKOLA, TEL-AVIV, BEN JEHUDA 74.

IVRIT — ANGOL — FRANCIA

Nov. 29-én új kurzusok kezdődnek: Intenzív tanfolyamok felnőtteknek, kezdőknek és haladóknak. A nyelv gyors elsajátítása, stílus- és írás, nyelvtan, beszéltetés, irodalom, stb. Külön angol tanfolyamok diákoknak: 1.) a középsiskolák 5, 6, 7 és 8 osztályát végzett elkövetkező vizsgákra. 2.) a 3, 4, 5, 6, 7, 8. osztályú népiskolai tanulóknak, kezdőknek és haladóknak. Felvilágosítás és beiratkozás naponta, péntek kivételével, délelőtt 9-12 óráig és délután 4-9 óráig.

(A cikk vége a 8-ik old.)

(68)

Nagyon hiányzik Mailechnek Aba bácsi. Hányszor gondolt rá odacsin és hányszor, amióta kijött. Mennyire igaz volt neki. Zsidónak nem szabad elbizakodnia, szünet-szüneten gondolnia kell a cöreszre. És naponta fel kell készülnie rá, mégpedig a felkelés pillanatában, hogy még ma megalázzák, leköpi, megverik, elszedik a pénzét, vagy indul a börtönbe, ahol megalázzák, leköpi, megverik és elszedik a pénzét. Mostanában nem felejt el, ha reggel ötkor az ébresztő trombita a füleiben. És ha Naomi nem aludna mellette és ha a gyerekei nem fújnak és szuszognának oly kedvesen és oly biztatóan, talán később se felejtene el.

Előbb-utóbb el fogja felejteni. Naomi siettetné a dolgot. Naomi látja, hogy fél az emberektől, de szívesen van az emberek között. Szereti az egyszerűbb vevőket, akik nevetnek a bajaikon és szorongatottságaik történeteivel traktálják. Még a koldusaival is hosszabban elbeszélget. És szereti, ha vendégei vannak. Ha jön Dvóra néni, Sája Bettyvel vagy Jismáel Rojzelével, feléled és szemében egy-egy pillanatra már a régi Mailech életkedve, öröme és bizakodása villan. És ha jön a két Menasse, azokkal el is vitatkozik. Az idősebb Menasse már rövidesen egyetemre kerül, a fiatalabb, az öccse Mailechnek, ezében érettségizik a piaristáknál. Mailech örül, hogy tanulnak, de néha felébred benne az orczyista és Sulem papa nevében és az elhalt Joel bácsi nevében kicsit megint öccseit, hogy azért a hagyományos tanulmányait se hanyagolják el. Menasse Burech még hevesen debattál vele, de Menasse Simon csak főnyesen mosolyog. A két fiú egyébként különös tisztelettel veszi őt körül, amióta az Ujéületből kikerült.

Naomi örül egy gondolatának. Ha most itt lesz Jitele és Jónap Izrael, és sikerült Málke mamát is rábírná, hogy Pestre jöjjen, egy estére összehívja az egész családot. Ott lesznek az öregek és ott lesznek a fiatalok. Mailech azok között lesz, akiket szeret és akikben bizik. Ha feloldódik, elhagyja a bánata és rossz emlékei se fogják többé gyötörni. Meg lehet ezzel sürgetni a gyógyulást. A gondolat jó. Naomi izeltöt kap belőle napokkal a tervezett összejövetel előtt, amikor Málke mama, Jitele és Jónap sógor megérkeznek végre Pestre. Látja, hogy Mailech már az első órákban új életre virult és látja, milyen egyszerűen és okosan viselkedik a falusi Málkele, tanulni lehet tőle. Nem sír, nem sopánkodik, nem nyafog, elbeszélget a fiával mindenről, még a börtönről is, amit maga Naomi nem mert érinteni.

Túlhamar túlsokat elértél, édes fiam, — mondja a végén Málke mama. — Már kicsit lassítani kellett. No, nem baj, tanultál egy leckét.

Jitele meg ezt mondja neki, miközben kivillantja szép fehér fogorát.

— Főrbán vagy velünk, Mailech. Mi csak leégtünk háromszor és szaladtunk háromszor. Te leégtél és szaladtál háromszor és ültél is kétszer.

Naomi örül, hogy Mailechet nevetni is hallja. És külön örül Jitelének, aki azért nem is olyan tréfás, mert ha egyedül van vele, elbőgi magát.

Jónap Izraelnek megvan a maga metódusa. Ő csak az üzletről és a gyárról beszél Mailechkel.

— Meg akarom nézni a boltodat, sógor. És szeretném, ha megmutatnád a tintagyárt és az egész iparterületet.

Mailech leviszi őt a boltba. Aztán kikocsizik vele Uj-megyerre, vagy ahogy ő nevezte és Izsák is kezdi írni üzleti papírjait, Ujpestre. Mindent megmutat neki, a tintagyárt, Jismáel kalap-gyárat, Lájbis kartonfestő-gyárat, Izsákék nagy timarüzemét, a Kánicz-féle gomb-és paszományműhelyt, Fülöp szeszégetőjét és hizlaldáját, a Neuschloss-fivérek zsidó- és parkettgyártó-telepét, Neuwald körfűrészét, még Boskovicz Jónás majolika-kemencéjét és Schellenberg Dan pamutfonóját is. Nagyon tetszik, ha Jónap tesz egy-egy megjegyzést, mert nagy tekintélynek tartja és nagyrabecsüli a kritikáját is. Erre a látogatásra rég készült, sajnálja, hogy most jött és ilyen körülmények között. De összeszedi magát, igyekszik a tárgynál maradni és egy-egy észrevételre megtenni a maga külön véleményét. Aggodalmasan figyeli a hatást. Örül, ha a szűkszavú Jónap elismerőn bólogat és még jobban örül, ha megszólal.

— Ezt jól csináltatok. Bár nálam dolgozna annyi friss jó fej és annyi gyakorlott kéz! De egészben véve csak tanulni tudok tőletek.

Mailech a két-három nap alatt, míg együtt volt Málke mamával, Jitelével és Jónap sógorral, legalább tíz évet fiatalodott. Naomi boldogan figyeli az arcát, amely elhagyatja a börtönből szerzett szürke színét, már kímél és néha halványan rózsás. És a szemét figyeli, amely minden nyugtalanító elrövedéstől szabadon szembenéz. Néha már nevet. Estére huszonegy éves lesz megint.

Felhozzák a boltból az asztalokat, összetolják és fehér abrosszal letakarják. Csak két lesz, tojásoslepeny és kumisztorta. És egy kis bor és szódavíz frissítőknek. Szép, nyugodt, barátságos családi összejövetelnek ígérkezik, így is indul. Az asztalfőn ott trónol Málkele, Dvóra néni és Peszeli mama. Mellettük Izsák, Naomi és Mailech. Mailech balján Jitele és Jónap. Következik Almulsin Jakab Ráchel, Akiba Hannával, Lájbis és Mailech. Mailech a tulsó oldalon ül Jismáel Rojzelével, a két szép menyasszony, Helénke és a timárék Ráchelje. Az ifjúságot a két Menasse képviseli. Az asszonyok főként homlokán és a szakállas fejeken ünnepi fényvel világítanak a gyertyák. Mailech szakállkaja most itt a legfialabb. Naomi csak ezt látja. Málke mama, Peszele mama és Dvóra néni szintén oda-odanéz.

Mailech rég beszélt ennyit. Beszél a szomszédaihoz, kérdést intéz Málkele mamához, felel Dvóra nénihez, válaszol Peszeli mamának, átbeszél az asztalon a timárék Rácheljéhez, kérdez valamit az ünneplés Menasse Simontól, bólint a sápadt, nyurga Menasse Burechnek. El-

kapja Jitele szavát, összenéz Jismáellel, mosolyogva mond egy-két szót Rojzelének, visszafelé Jónapnak, érdeklődik, mit mond Lájbis és visszanevet a feketeszemű Fannyra. Magán érzi Naomi lelkes és biztató tekintetét és nem hagyja abba.

Aztán váratlanul elhallgat, mert Naomi eltűnt mellőle. Ezt senkise veszi észre, csak ő. A szomszéd szobában felsír a nagyobbik gyerek, akit nyugtalanít a zaj. Naomi csitítja. Más talán nem hallja, mit dudol, de Mailech hallja.

Mit mond a Gemára? Mit mond Rabbi Pappa s Abája. Hallgasson a Jingele, Ha beszél a papája.

Amikor visszatér, mert a gyerek elaludt, bűnbánón, és felszabadultan is együtt, Mailechre emeli arcát, mint aki azt mondja: Neked danoltam. Mailech megéri, de érzi azt az estét és felkavarog benne az egész börtönev. Fél attól, hogy boldog és kezdi sokalni a vidámságot, amely körülötte van. Fekezni szeretné és egy csendes pillanatban megszólal:

— Két kedves emberünk hiányzik itt — mondja elgondolkodva. — Joel bácsi és Aba bácsi.

Dvóra néni szemében megcsillan valami és a beszélgetés kezd komolyra fordulni. Egyideig még Joel bácsiról beszélnek, aztán márcsak Aba bácsiról, aki most jóval a halála után kezd legendává válni Pesten és környékén. Az Orczy jámborai, ahogy az olajosarcu Almulsin Jakab meséli, azt állítják, hogy Aba igazi próféta volt és egyike a harminchat igazságos férfiúnak, akik jámborságukkal és igazságos szeretetükkel fenntartják a világot. Ösztreicher Sája elmondja Málke mamának, Jitelének és Jónapnak kórházi élményét a haldokló főtű paraszttal és Jismáel megjegyzi:

— Aba bácsi akkor Fótra ment, hogy beszéljen a grófal.

— És beszélt vele? — kérdezi Sája.

— Azt nem tudni.

Izsák pedig ezt mondja:

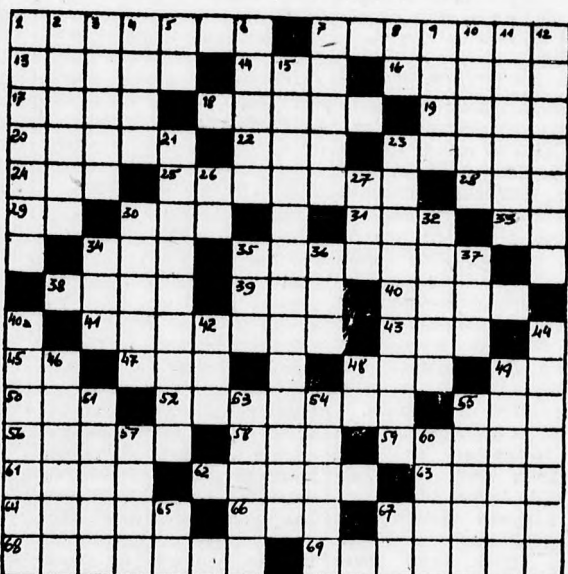
— En temettem el Abát és még ma is látom. Oly beszédes volt az arca. A szája szinte mozgott, mint a halott rabbanoké a sírban. Hallani véltem az énekét:

Ki tudja, mi a három?

En tudom, mi a három.

— Ezt valóban csak ő tudta, — jegyzi meg Akiba. — Aba szeptember volt.

KERESZTREJTÉNY NOVEMBER 25.

Vízszintes: 1. Ez kell a tőzde-játékhoz, névelővel. 7. USA állam. 13. Siet. 14. R. P. V. 16. Vissza: kis város a Genfi tó partján. — 17. Vissza: Amit az emberből látnak. 18. Iparos. 19. Északkeurópai város. 20. Ilyen orr is van, visszafelé. 22. Igekötő. 23. Német oltár. 24. M. E. C. 25. Ilyen nyúl is van. 28. Az Aladárók beceneve. 29. Ha, angolul. 30. Vissza: kárt okoz. 31. Ilyen vonal is van. — 33. Folyadékszerűség, rövidítve. — 34. Langyos, németül. 35. Régi magyar elgarettá, betűfűzés. 38. Zsidó veszi fel hosszánapkor. 39. I-vel, régies. 40. Os. 41. Ezt teszik az épülő ház tetejére. — 43. Titokban figyel. 45. Héber jaj. 47. I-vel keleti ország. 48. Ilyen ugrás is van. 49. E. A. 50. Meny-nyire felel. 52. Ooiaszok. 55. N-el felé hajlik a keze. 58. Angol kötőszó. 59. Molnár Ferenc regényének címe. 61. El-lel hazánk. — 62. Leica, keverve. 63. Fialat Al-lat. — 64. Francia nyugat. — 66. Szarvas, németül. 67. Izraeli vezérigazgató, ír. 68. Francia autómárka. 69. A folyadékok egyik vegyi jelensége.

Függőleges: 1. Görög istennő. 2. Férfinév. 3. Vissza: lebujskoc-ma. 4. Vissza: vizet ad. 5. Német helyhatározó. 6. Elsőrendű, idegen nyelven. 7. Sok Álom szár-mazik ebből, névelővel. 8. A. Y. 9. A Szochnut elnökének kereszt-neve. 10. A parlamenti élet anyaga. 11. Az Isten teszi néha. — 12. Zsugoriság, franciául. 15. Po-litikus, akinek csillaga ujból fel-menőben van. 21. Pechje volt. — 23. Híres finn legendagyűjtemény, vissza. 26. Szilv igé. 27. Az len-ne jó, ha minden ember ilyen lenne. 30. Ilyen járás is volt. — 32. Valamit jeleznek. 34. A-val a végén délszerkeletű város. — 35. Himnusz. 36. D. D. A. 37. Hérosz. 40a. Visszafelé hal franciául. — 42. Az új Népszavasság. 44. Fran-cia zsidó ír. 46. Bibliai vezér-alak. 48. Helyhatározó rag. — 49. Ignorált franciául, vissza. — 51. Héber alap. 52. Wells-regény angol címe, visszafelé. 54. USA állam. 55. Angolul csuszás, vissz-sza. 57. Híres autómárka. 60. Nó-ta, keverve. 65. Izraeli város ne-ve rövidítve. 67. A 15 függőleges kézigyegy.

UJKELET
PARTISZERVIZI NAPILAP

REJTÉNYPALYAZAT
SZELVÉNY
1955 NOVEMBER 25.

Név:

Cím:

— Miért csak ő? — kérdi Almulsin. — Tudhatta azt más is. Aba világosan megmondta. Amikor a három messiási csillag feljön, mindannyian visszatérhetünk Izrael országába.

— Nem mondta éppen ily világosan. — En így értettem. És így értette mindenki, aki várja az időt, hogy hazatérhessen.

— Te elvinnéd a régiségkereskedésedet is, — veti oda kissé illetlenül Menasse Simon elsőéves egyetemi hallgató. — És természetesen a túrelmi papírjaidat is.

Almulsin hosszú, szigorú pillái mögül végigméri a kis sógort és túrtötötelt hangon válaszol:

— En egyelőre meglegednék azzal, ha a feleségemet és a gyerekeimet odavihetném. Ott nem kell a bolt és nem kellene a túrelmi papírok.

— En azonban azt hiszem, — folytatja Menasse Simon nyugodt, szinte előadó-tónusban — az a három csillag, ha jelent valamit, nem azt jelenti.

— Hát mit? — kérdi az emberek.

— Azt én nem mondhatom és nem is tudom. De mi már nem várhatunk addig, amíg a három messiási csillag feljön.

— Ha más csillagokra gondolsz, — inti meg Akiba — azok csak hamis csillagok lehetnek. Ezekről mondta Aba: Van egy csillag, amelynek neve Gonosz.

— Honnan vette ezt Aba?

— A Bo-zidra komentárjából. Vagyis a Rasiból. Van egy csillag, amelynek neve Raa. Raa gonoszt jelent.

Menasse Simon finoman mosolyog.

— Azt én is tanultam a Rasiban. A fáraó figyelmeztette Mózeset: Vigyázzatok a Raa felé visz utatok. Rasi a Midrásia hivatkozva mondja: Van egy csillag, amelynek neve Raa, az vért és szerencsétlenséget hoz Izraelre. Jó tíz évvel ezelőtt hat-hétfés koromban én is elálmélkodtam a tetszetős magyarázaton. Most már tudom, hogy a Rasi a Midrással együtt tévedett. A Raa nem héber kifejezés, tehát nem is jelenthet gonoszt. A Raa egyiptomi szó és a Napisten neve. A Napisten csillaga a Raa. — Eszes kölyök, — jegyzi meg Betty és Jitele felé fordulva Sája.

Almulsin Jakab azonban átlengeti karját Menasse felé és mérgesen, dorgálón kiáltja:

— Mit beszélsz nekünk idegen istenekről, amelyek rég megszűntek. A mi Töránk megmaradt és él, abban minden betű szent és igaz. És amit Rasi mond, olyan, mintha a Fótra mondaná. És ha Aba azt állította, hogy van egy csillag, amelynek neve Gonosz, akkor ez Mózes és Izrael tanításai szerint úgy van. Ő azt is mondta, hogy a Gonosz testvéreit Hamisnak és Alattomosnak hívják. Ez is igaz, akár a Szentírás.

— Ne veszekedjétek, — szóló békítőleg Sája. Gondolkodjunk inkább azon, mit jelenthet a három. Talán három híres embert jelent. Talán három várost.

— En azt hiszem, — mondja Izsák — három jó magyar szörét jelent. Pista grótot, Stefi grótot és a zsidó bárót.

— Azok közül legalább egyre — vili Akiba — azt lehet mondani, hogy Izrael számára gonosz.

— Ugy van, — bólint Sája. — Stefi gróf nagyon nem szereti a zsidókat.

— Pista gróf pedig — veti oda Menasse Simon — egy megátalkodott maradi.

— És mi volna, — kérdi fékezett mosollyal az ajkán a hallgatag Jónap, — ha három város volna az a három, amelynek felépülte után a zsidó cöresz megszűnik?

— Abból százhárom sem elég, legyint Sája.

— En úgy vélem, — súgja oda Dvóra mama Málke mamának — a három csillag a mi három csillagunk lesz, aki itt dolgozni és építkezni kezdett. Mailech, Jismáel és Lájbis.

Menasse Burech, a maturandus, aki eddig Menasse Simon mellett ült hallgatag, feláll. Vézna kis arca lángol, szemé izzik, mint a parázs. Jobbkézét felemeli és előre-lendíti. Nyugodt akarna lenni, de szinte kilöki magából a szót.

— En azonban azt mondom, az a három csillag nem jelenti se ezt, se azt.

— Hallod? — súgja Jitele Jónapnak. — Semmitse dadog.

— Akkor hát mit? — kiáltják mindenfelől.

— Az a három, — kezdi újra Menasse Burech.

Kis szünetet tart. Nem mintha félné, hogy dadogni fog. Most ettől nem kell tartania, a mondanivalója akadálytalanul folyik. De túrtötötelt magát. Szeretne legalább oly megfontolt lenni ezek között a felnöttek között, mint Menasse Simon volt. Nem sikerül neki. A modulatai nekihevíülnek, a szavai megforródnak. A hangja megemelkedik és csengővé válik.

— Az a közelgő három nem jelenthet mást, mint a francia forradalom három véresen felkelő csillagát. Szabadság, Egyenlőség, Testvériség. Ez lesz az idő, amikor az elnyomott népek nyomorúsága és a zsidók nyomorúsága is itt és az egész világon egyszer és mindenkorra véget ér.

— Brávó, fiam! — kiáltja Sája.

— Jó! mondatd, Menasse Baruch! — lelkesedik Menasse Simon és tapsol.

Helénke, Rojzele, Jismáel és Betty veletapsol. Lájbis megemeli a kezét, Fanny és a timárék Ráchelje meg-elélnkül. Málkele előrehajol, Peszele szigorúan körülnéz, Dvóra mama izgatottan törölgeti vaskos szemüvegét. Naomi Mailechet lesi.

Mailech szemében lángocska gyúl, de hamar elaludt. Feláll. Szakállka-keretezte arca megint szürke és gyű-rött. Feltekint a padmalyra. A gyertyák ellobbanó árnyait követi a falon. A megrebbenő függönyre dobja nyugtalan tekintetét. Tétován végignéz a vendégein. Szájához emeli a mutatóját, riadtan és intón.

— Psszt!

VEGE.

London, 1955. augusztus 16.

Látogatás

a minski rabbinál

Irta: Meisels András

A cikk szerzője, aki hat éves korában, 1939-ben Budapestről került ki Amerikába, néhány hónappal ezelőtt Oroszországban járt, mint a newyorki egyetem ifjú-sági lapjának szerkesztője.

A minski rabbi alacsony, zömök, szinte derűsen ke-rekarcú ember. Szürke szá-kállá elomlik kékszínű ka-bátján. Bozontos, összes ha-ján négyesgölgötű sapka nyugszik. Gyakran moso-lyog, kissé szomorúan és ilyenkor láthatóvá lesznek ezüstös fogsorai. Hatvan év körül járhat, bár a megje-lenése nem igen árulja el pontos korát. Eppen tanult, midőn szeptember valamelyik napján meglátogattam a kis zsinagógában. Az ala-csony asztal mellett két idő-sebb társával együtt, éneklő hangon mondta fel az ősi verseket, miközben fejével ütemesen bólogatott.

Ahogy beléptünk, kis sap-kát vettem elő zsebemből és a fejemre tettem. Az „In-tourist” kísérelje zavartan nézett rám, mintha soha azelőtt nem látott volna. A rabbi észrevette, abbahagyta a tanulást és felállt, hogy üdvözlőjön. A kísérelő pár szót beszélt vele oroszul, közölte — gondolom — hogy amerikai diák vagyok, akit érdekel a zsidó élet a Szovjetunióban. A rabbi rámnézett, észrevette a sap-kát a fejemen és mosolyog-va szólt: „Sáalom”. Elémbe jött és keztenyújtott. „Sá-lom” — válaszoltam. A ki-sérelő, aki egyébként rendki-vül készségesnek mutatko-zott, igen kelletlenül hozott el a zsinagógához. Most szinte ijedtnék látszott eb-ben a neki szokatlan, ide-gen környezetben. Közölte velem, hogy inkább kint fog vární.

A rabbi és én leültünk a zsinagóga egyik hosszú fa-padjára. Miután néhány nyelven sikertelenül próbál-koztunk, végül a hébernél kötöttünk ki. Ez volt az egyetlen nyelv, melyet mind a ketten ismerünk, bár a rabbi is, én is, csak törve beszélünk.

— Ez az egyetlen zsinagóga Minszkben? — kér-deztem, körülnézve a sötét, gyengén beburkolott ter-emben. Siralmasan kicsi volt. Aligha fért bele több, mint 75 személy.

— Ez minden — mondot-ta. A háború előtt 90 zsinagóga volt Minszkben. De most, ez minden.

A hely szegényes. Ahogy körülnéztem, pillantásom megakadt két emberen, akik folytatták a tanulást, figye-lemlre sem méltatva jelen-léteiket.

— Ha a háború előtt 90 volt, hogy lehetséges az, hogy csak ez az egy maradt meg?

— Nincs szükség több zsinagógára — mondta a rabbi szomorúan. Sajnos, nincs szükség. Néha, a nagynép-pek idején, elkelve egy másik zsinagóga is. Az em-berek olyankor künn állnak az épület körül — mondotta kezével illusztrálva a képet. Itt körül, mindenütt. De a következő szombat már ismét üres a templom. Nincs szükség többre.

— A németek miatt? — Igen, a németek — bó-lint. A háború előtt 90 ezer zsidó volt Minszkben, most csak 7000 van.

A rabbi felállt, néhány lé-pést tett. „Más dolgok is vannak.” Kinézett a kis tör-rött ablakon és szomorúan mosolygott. Künn, a zsinagóga körül néhány félig le-romboló, félig elnyűtt lakás látható. Zsidók éltek ezek-ben a nyomortanyákban, azok, akik az ima és a ta-nulás házában közelében akartak lenni. A keserű sze-

gényesség, egy kihalófélben lévő kor képe ez.

A rabbi visszafordult. — Ez a kis hely — mon-dotta — ez elég.

Ismét leült. A helyi zsidó színház és zsidó ujság iránt érdeklődtem. Mindkettőt be-zárták, röviddel ezelőtt, a „kozmozopolitizmus” elleni ak-ció során.

A rabbi egyideig hallga-tott, majd rámnézett és fejét rázta.

— A kormány úgy érezte, hogy nincs többé szükség ezekre a dolgokra. Majd kis szünet után: „Tényleg nincs szükség?”

Most a rabbi érdeklődött nálam Amerika felől. Hogy a zsidók járnak-e még ott zsinagógába? Meglepő volt számára, hogy egy fiatal ember, mint én, még egy-általán érdeklődik a vallás iránt. Megkérdeztem, hogy fiatal emberek járnak-e a zsinagógájába.

— Nem — mondotta. — Hogyan is jöhethének? Szombaton iskolába kell menniük. Es egyébként sem jöhethének, még ha akar-nának is.

— Bizonyára sok fiatal-ember ment el Izraelbe — mondottam.

— Igen. Többen mentek. Utóbb nemigen, de közvet-lenül a háború után többen mentek. De — tette hozzá sóhajtván — sok maradt itt is. S nem jönnek ide.

— Igaz, hogy a kormány nem engedi meg vallásos iskolák építését gyermekek számára?

— Igaz. — Nos — modottam és ránéztem — ön azt hiszi, hogy ez helyes?

— Helyes? — A rabbi váll lát vonta. „Nehéz volna megmondani, hogy mi a hely-es.” Most arccal hozzám fordult: „Ha a fiatalembere-ket érdekelné a Tóra-tanu-lás, otthon taníthatnák őket. Ez meg van engedve. De — mely lélegzetet vett s elfordult — tényleg nincs szükség iskolára. Sajnos, nincs szükség.”

Egy ideig egyébről be-szélgettünk. A rabbi azt kér-dezte, jártam-e a moszkvai zsinagógában? Mondottam neki, hogy jártam ott is és meglepetéssel értesültem, hogy a 8 milliós orosz fővá-rosnak egyetlen zsinagógája van.

— Igen — mosolygott a rabbi — de az egy szép zsinagóga. Találkoztam a moszkvai rabbi-val?

Elmondottam, hogy kezet fogtam a rabbi-val, de nem volt alkalmam beszélni ve-le. Szombat volt — magya-ráztam — a zsinagóga zsú-folásig tele.

— Persze, — bólintott a rabbi. „A moszkvai rabbi meg én, régi barátok va-gyunk. Már a régi időkben is barátok voltunk. Emlék-szem, hogy...” Valamit mondani akart, de félbesza-kitotta szavait. „Beszélnie kellett volna velem. Tudós ember, tudósabb, mint én.”

Néhány pillanattal csend-ben ültünk. A rabbi végül felállt és nem minden büsz-keség nélkül kezdte mutatni nekem a zsinagóga kevés látványosságát: néhány ősi tóratekereset, amelyeket lát-ható szeretettel gondoznak, a könyvtárat, a sok tisztelt reméltó sárguló lapu régi könyvvel és a menórát, a rajta lévő olcsó, aranyozott rajzzal.

Annyi felvételt készítet-tem, amennyit csak lehetett ebben a komor helyiségben. Megkérdeztem a rabbit, megengedné-e, hogy fényképezem? — Mire volna jó az én fényképem? — kérdezte. — Öreg ember vagyok már, nem kell engem fényképez-ni.

Kezének egy széles moz-dulatával átfogta a kis ter-

Kishont Ferenc:

Elsőrendű Turistaszolgálat

Ugy általában véve, az ember szereti az új dol-gokat, legyen az akár nadrág, vagy kormány. Ezaló-t csak egy kivétel van: a régiségek. A régiségeknek fel-tétlenül régieknek kell lenniük, különben ujdonságok és mint ilyen, nincs semmi értelmük. Itt van például Aska-lon városa. Vajjon fel lehet-e azt józan elmével tételen-zni, hogy én évi szabadságomnak drága napjait ebben a kies városban töltsem — ha nem volnának neki híres régi-ségei?

Neveltség. Askalon maga két főbb negyedre oszlik. Az egyik neve Migdál és ott laknak az örökös új olók, a másik neve Afridár, amelyet a délafrikaiak építettek a saját képmásukra. Afridárt választottam ki székelyemül, mert ez sokkal szebb negyed, mint a másik (érdekes, nemde?), valamint azért, mert itt közelebb vagyunk a leletekhez, antikvitásokhoz, tekersekhez és egyéb hasz-nált alkalmosságokhoz. Már a szálloda felé tartva úton-útfélen beleütközök az ember különböző sárga kö-vekbe és oszloptörmelékekbe, úgyhogy az embernek szinte kedve támad kiszállni a taxiból és azonnal ott, egyhelyben, ásatásokban kezdeni. Nem csoda, hogy holmi jaim kirakodása után én is azonnal a szálloda igazgató-jához siettem és mohón megérdeklődtem, hogy milyen irányba kell menni a régiségek felé, pénz nem számít.

— Mein lieber Herr — így az igazgató, kitűnő po-rozsággal — Askalon nem egy kis falu, hanem nemzet-közi színvonalon álló turisztikai központ. Kiválóan meg-szervezett turistaszolgálatunk van, amely a héber egyet-mel és a légierővel karöltve a legkiválóbb szakem-bereket és archeológusokat bocsátja a jobb közönség rendelkezésére. Nap mint nap indulnak kis jölmegor-gánizált csoportok szállodánk területéről, hogy pontos út-irány szerint megtekintsék a környék immár világhírű régiségegytelmeit...

Pirongva és megszeppenülve iratkoztam fel a más-napra jölmegorganizált csoporthoz. Erthető izgalommal keltem fel reggel fél 7 órakor, godosan megborotválko-ztam, magamhoz vettem néhány kekszet és bejelentkeztem az igazgatónál a fojájában. Ott már várakozott egy idő óta őt vendégember, mindnyájan elegáns, nemes megejelenséű turisták, névszerint: három délafrikai multimilliomos és egy Mose vallását követő angol lord hitvesével, a lédivel. Üdvözöltük egymást (irtó rosszul éreztem magam, hogy én annyira nem vagyok angol-szász), majd leültünk a pamlagokra és hűvösen vá-rokoltunk. A pontos menetrend szerint az autónak 7-ko-rellett volna megérkeznie, de az csak kilenkor jött meg. Ez az autó végösszefoglaló egy kis tender volt, eredetileg utasszállításra konstruálva, amelyet azonban utólag teher-szállításokra építettek át. A tenderről leszállt egy stramm szabre, akit úgy hívtak, hogy Gigi.

— Szlichá tinektek — mentegetőzött Gigi — Maxra vártam, aki az idegenvezető, de úgy látszik, hogy ő már ott van a régiségeknel. Jajla, chevre, ugrás az autóbá... — Az angolszászok nem értették egy mulkot sem, mi-után már jócskán elfelejtették, amit a „chéderben” ta-nultak, de azért helyesbőlet bólogattak a fejükkel és aszonták udvariasan, hogy:

— Veri nájsz (ami a brit „joffi”).

Beszálltunk a tenderbe. A multimilliomosok és a lédi közepes számúyokon ültek, míg én, meg a lord a kocsii végében guggoltunk használt gumibroncsokon. Rövid időn belül megérkeztünk a régiségekhez. Nem volt ez egyéb, mint egy kisméretű koncentrációs tábor (10x10 méter), amelynek területén szögessdrót mögé koncentrá-lták a környéken található összes köveket, oszlopokat, szobrokat, téglákat és ziv-zivet. Vizszont az is megvolt, hogy a tábor ajtaja be volt zárva és a kulcs meg Max-nál volt és Max meg nem volt. Gigi felmászott a domb-tetőre és onnan üvöltötte a szélrózsa minden irányába: „Max! Max!” Elvezetük a kellemes, szinte tihanyi vissz-hangot, de negyedóra múlva mégis azt ajánlottam, hogy talán próbáljunk bemászni a szögessdrót alatt a tábor területére. Az angolszászok rövid tanácskozás után be-adták a derekukat, majd utána kúsztak egész testükkel. A multimilliomosok némileg felindult állapotban voltak a sok zsidó antikvitás láttán és kértek információkat, de Gigi rövidítón megmagyarázta nekik, hogy ő csak egy sztám nehág, akit Max sztám kibérelt aznapra („Max! Max!”) és ő ezekből semmi információt nem tud adni és ezt be kell látnunk. Az angolszászok azt hitték, hogy ez már az információ és megilletődve szemlélték az egyik magas hölgyszobrot (azt hitték ugyanis, hogy ez Max) és aszonták:

— Veri nájsz. Lesz szives tovább magyarázni... Gigi látta, hogy megy a dolog és keresélni kezdett Max-szal való kirándulásai alkalmával szerzett tapasztalatai között, majd rámutott az egyik angyalfőre, hogy aszongya:

— Ezt a rómaiak csinálták, vagy a babiloniaiak vagy 200 évvel ezelőtt. Epp nemrég volt itt egy francia pro-fesszor, aki megállapította, hogy ez valami különlegesen régi micsoda. Kérném figyeimet szenteini, hogy nincs orra a főfának...

— Lámá? — kérdeztem — Lámá?

— Biztos letört — magyarázta Gigi. Erre körénk csoportosultak az angolszászok, hogy ők is akarják hal-lani a magyarázatot, de Gigi még addisul sem tudott és ezért csak azt ismételte, hogy: „E broch! E broch!” Nagyon figyelemreméltó volt, Gigi vérszemet kapott részleges sikerétől, rámutatott egy iradlan nagy osz-lopra, megjegyezvén, hogy fantasztikus súlya van, nyolc ember cipelte ideig. Gigi az ujjával is mutatta, hogy nyolc pókra volt szükség, amiből az angolszászok azt az

— Isten van itt, ebben a zsinagógában, akármilyen szerény is volna — mon-dotta. — Róla nem tud fel-vételt csinálni. Miért fény-képezze le engem? Nem okvetlenkedtem töb-bet.

Ahogy a rabbi kikísért, néhány bémész kíváncsi vett körül bennünket. A csoport közepén kis fiúcska állt. Lehetett vagy 5 éves. A rabbi megsimogatta a fiúcs-

elhamarkodott következtetést vonták le, hogy ezek úgy-látszik Krisztus előtt 800-ból származó leletek. („Veri nájsz”). Az angolszászok mohón érdeklődtek további részletek után különösképpen kihangsúlyozva azon pro-blemát, hogy vajjon az oszlopféjekben érződik-e bizonyos hellenisztikus befolyás („Max! Max!”), sőt felszólíto-ták Gigi-t, hogy tárja fel a környékbeli ásatások törté-netét („Maaaaax!”). Gigi végül is engedett és sekelyes fordításom útján elmesélte miképpen ásták be magukat az egyiptomiak a szomszédos rendőrségi épület körül és ő, Gigi, hogyan üzte el őket néhány kézigránát segít-ségével. Erre váratlanul idegesek lettek a multimillio-mosok és megkérdezték, hogy voltaképpen milyen irányból szoktak jönni az átszívárgók? Gigi mutatta, hogy erről, mire a lédi azonnal felállt, hogy ő megy arra...

Gigi begyújtotta a tendert és közölte velünk, hogy megnézzük az Ősi Kikötő maradványait, már csak azért is, mert ott reményünk van Maxot elcsipni. Az Ősi Kikötő felé tartván megálltunk egy ősi kút mellett is és Gigi leszállt, hogy bemutassa nekünk miképpen for-gatja a hatalmas fatörzsből készült tengely a vödröket, de a fatörzs nem akart megfordulni (úgy látszik Sám-son részére készítették) és ezért nem is láttunk sem-mit, csak egy nagy lyukat tele zöld vacakkal. A lord megjegyezte: „Veri nájsz” — és utaztunk tovább. Az út végén, a sziklák ormain, leszálltunk és gyönyörködünk a sima tenger ezüstös tükrében. Gigi rámutatott a partot szegélyező fekete foltokra és bejelentette, hogy itt volt az Ősi Kikötő, jöllehet nem maradt belőle semmi más, mint ezek a foltok, elég kár. Az angolszászok azonnal elvették a fényképezőgépeket és lekapták a fekete foltokat. Mindnyájan megegyeztünk abban, hogy csak nagyon ritkán lát az ember ilyen régi fekete foltokat. Gigi, aki időközben visszatért egy heveny maxxereso expedicióból, felvetette az ötletet, hogy ugorjunk le a városi múzeumba, amely tele van régebbnél-régiség-ekkel.

Elugrottunk tehát a múzeumba (sohasem hittem volna, hogy gumibroncsok ilyen kemények tudnak lenni!). A múzeumban némi balszerencsnk volt, ugyanis a kapu be volt csukva, mert az a hölgy, aki ott szokott ülni, elment valahová szülni. Legugrottunk hát és ki-vülről, az ablakon keresztül, bekukucskáltunk a múzeum összes termeit képező kis szobácskába, ahol ősi holland festményeket láttunk, valamint ősi szines kavicsot (a német gyárak ellepik manapság velük a világot).

— Veri nájsz — jegyezte meg az egyik multimillio-mos és végelegyengülésben lerogyott a lépcsőre. Ekkor Giginek metőletete támlat:

— Chevre — így Gigi — frissen leugrunk Chelebbe a neftkutakhoz! Ott dolgozik Max bátyja és ő biztos tudni fogja, hol van Max!...

Hogy rövidke legyünk: nem engedtek be bennünket a fúrótoronyhoz, mert nem volt irásos engedélyünk a chevratól. Megpróbáltam vitatkozni, mire az őr meg-törtötte puskáját. (Gyilkosság a fekete arany árnyéká-ban!) Ekkor már sápadtan és hallgatagon üldögélték az angolszászok, mint a szöszköszi ispány tolfosztáskor, sőt még az sem derítette fel őket, hogy Giginek si erült összeköttetésbe lépnie a bátyjával és az közölte vele, hogy Maxnak több, mint valószínű, feltétlenül a Római Sirnál kell lennie.

Elugrottunk hát a Római Sirhoz, de útközben kény-telenek voltunk egy árnyas erdőcske mellett megállapodni, ugyanis a lord, aki velem szemben ült az abron-son, mint említettem volt, bejelentette, hogy úgy érzi ma-gát, mintha yachtjának fedelzetén ülné a nyílt tengeren. Azonban nem telt bele tíz perc és a lord nemes alakja újból felbukkant az erdőcske szélén, azt rebegvén: „Veri nájsz” — és folytatjuk utunkat az ősi kultúrák maradványai után. Erre mit tesz a díbuk? Bármennyire is hihetetlenül hangzik, ott, a Római Sir tövében találtunk egy kis köpcös csupachaki zsidóembert, óriási pisztoly-lal az oldalán a turisták ellen...

— Max! — borult a nyakába Gigi sirva — kacagva eszelős örömben. Mi magunk is meg voltunk ren-dülve a váratlan viszontlátás örömeinek. Max néhány keresetlen szóval közölte velünk, hogy ő az ásatások felügyelője, de egyben egyetemi magántanár is és a helyi katonaság, rendőrség valamint tüzoltóság egyesült vezérkari főnöke, tehát nem is vehetjük tőle rosszné-ven, ha nem tud minden kis kirándulócsockának figyel-mel szentelni. Elnézését kértük a zavarásért, mire némileg meglágyult és nagylelkűen hajlandóságot árult el: a Római Sir bemutatására. Am ezekben az örömteljes percekben kiderült, hogy Max nem képes a sir nagy vasajtáját kinyitni, miután éppen tegnap cserélték a lakatot, tekintve, hogy ő tegnapelőtt elvesztette a kul-csot, de tegnap mégis megtalálta őket, de elfelejtett szólni, szóval nem lehet bemenni. Max nem vesztette önuralmát, hanem kért bennünket, hogy várjunk egy pillanattig, amíg elugrik Gigivel és hozza az új kulcsot. Alább bevágták magukat az autóbá és rendkívüli sebes-séggel elutaztak Cfátra. Mi a magunk részéről lerok-kadtunk a sziklára és két órát várakoztunk, dünkri-cheni hangulatban. Az egyik multimilliomos idegei váratlanul összeroppantak és rikoltozni kezdett, hogy tu-datosan el akarják tenni láb alól (ez azért tulzás), míg a lédi azt hörögte, hogy: „Veri nájsz” — és elvesztette eszméletét a kétségbeesett ivóvízhiány következtében. Végülis felébredt bennünk az életösztön, alászálltunk a tengerpartra és összes sebesültjeinket valamint h'ott-jainkat magunkkal vive, gyalog hazatértünk bázisunkra.

száz éves. — Nyolcszáz — a zsinagógától rövid távol-ságra várakozott, most hoz-zámlepett és órájára mutat-va, sürgetni kezdett. Kezet-fogtam a rabbi-val, „Sáalom!” — kiáltotta utánam, ahogy elindultam. „Jöjjen el me-gint.”

Pár pillanat múlva vissza-néztem. A rabbi még min-dig ott állt.

(Commentary)
Az „Intourist”-kísérő, aki

Reggeltől estig...

Harmatos volt még a reggel, mikor Eszter munkába sietett. Egyike volt a kibuc legkorábban kelő asszonyainak. Mire szomszédos csavarája megjelent a mirpeszten, ő már túl volt a lakás kitakarításán, csupán a ház előtti kis kert várta meg, hogy megtisztítsa az éjszaka kimúlt rózsák szét-szórt szirmaitól.

— Böker tov, — köszöntötték egymást az asszonyok. — Akármilyen korán kelek, — tette hozzá Eszter, — az utolsó percekben mindig kapkodnom kell... Pedig a kis-szobában benn sem voltam... Nincs szívem felkelteni a gyereket. Megkérném, Mirjám, ha látod Eit elmenni az iskolába, légy szíves zárd be a lakást és tedd a kulcsot a szokott helyre.

Eszter asszimiláns kibucnyik. A kibuc életformának csupán az előnyeit igyekszik megélni. Már úgy indult el Magyarországról. Mélyes cionista érzelmeivel természetesen találta, hogy a településeken kifejtett fizikai munkával intenzívebben szolgálhatja az ősi új hazát, mintha a városi rengetegben, a kezdet ezerarcú nehézségei által engedné felőrlőni energiáját.

Van azonban életében egy pont, amelyben nem tud alkalmazkodni a kibuc életformához. Természetes vágy él benne, amelyet magával hozott Budapestről s amelyről még a kibuc kedvéért sem tud lemondani, hogy éjszakai munkát kifizető egyenlő létezését hallhassa... Nem tudja és nem is akarja megszokni, hogy gyermeke tőle távol töltse az éjszakát. Eit tehát vele alszik és gyakran fordul elő, hogy munkába sietve, otthon hagyja a kisgyermekét és megkéri Mirjámot, ki rendszeresen később megy el hazulról, hogy zárja be a lakást.

Ezen a reggelen azonban Mirjám megkezdte az éjszakai munkát, hogy segítsen Eszter kérésének. Csak akkor jutott észébe, amikor az étteremben, a reggeli étkezésnél meglátta. — Eszter! Ne haragudj, — szolt hozzá, — elfelejtettem bezárni a lakásodat. Igazán sajnálom, de úgy ki ment a fejből...

— Annyi baj legyen, — legyint a kezével Eszter. — Nem félek attól, hogy bevisznek valamit... Csak maradjon most már délig nyitva.

— Ahogy gondolt! De ha mégis bevinnének valamit, annak a fele engem illet, — viccelődik tovább Mirjám. — Előre beterveztem az igényemet.

Egy fiatalember ült Mirjám asztalánál. Hangosan nevetett az asszonyok szellemeskedésén, nevető izmai még akkor is táncoltak arcán, amikor Eszter már tovább ment.

Írta: Bihari Ilona

Nem is lenne olyan netes dolog, — gondolja Mirjám, — ha a véletlenek összejátszanának... Ha most betörnének a lakásba.

— Ah! Ostobaság mindig komplikációra gondolni, — intette le önmagát. Azelőtt a kibucnyiknak észébe sem jutott, hogy bezárja lakását. Legtöbbször még kulcsa sem volt... Olyan egyforma nincstelenséggel indultak a kibucok felé a régi chalucok, hogy igazán nem volt mit félténiük... Az új szokást a gyors polgárosodás felé való törekvés hozta magával.

Nem egészen így van, — vitatkozik önmagával Mirjám. — Az utóbbi években előforduló lopások tették szükségessé. Azelőtt évtizedek alatt sem fordult meg annyi ember a kibucokban, mint most az utolsó években. Jönnek és mennek... Első állomásuk a kibuc s az ember alig tud rólok valamit...

Ebéd után Mirjámot bekéretik az irodába. Semmi különös nem talál a dolgozóban... A klíma-bizottság tagja és mások is előfordul, hogy az ebédszünetet használják fel valamilyen fontos ügy megbeszélésére. Most azonban a többiek közül senkit sem lát az irodában, csupán a titkárt és Esztert.

— Mirjám, — szolt a titkár, — nagyon kellemetlen dolog történt! Eszter kívánságára szeretnénk a dolgot, — amennyire csak lehetséges — titokban elintézni... Főleg férjének nem akarja tudomására hozni... Eit a lakásukból hatvan font és egy aranylánc medallionnal.

— Igazán kellemetlen! De miért hívtatok ezért engem ide?

— Eszter elmondta, hogy megkért téged, zárd be a lakást és te elfelejtetted. Arra gondoltunk, hogy segítségünkre lehetnél, hogy megtaláljuk a tolvajt. Nem szeretnénk a rendőrség segítségét igénybevenni.

— Miért hívtok el, — gondolja Mirjám, mert érzi, hogy vére az arcába szökik. Alig ismer hangjára, amikor végre megszólal:

— Ez úgy hangzik, mintha engem gyanúsítanának. Nem gondoljátok, hogy túlméltok a határon? Mégis csak nevéstéges! Igaz, megkért, hogy zárjam be a lakást... Mások is megkérték, de ma elfelejtettem. Ennyi az egész, amit mondhatok.

Hangja remegett, lassan beszélt, mert a szavak mögött a meglepetés és csodálkozás viaskodott benne, hogy csapongó fantáziája valóra vált. Hogyan kell ilyenkor viselkedni, — töpreng tovább. — Nevetni? Megbotránkoztatni? Mindenképpen gyanus lehetek a szemükben.

— Kérem, mondja el nekünk, mivel töltötte el idejét reggeltől estig, — szolt a rendőrszt Mirjámhoz.

Az első meglepetések hatása elmúlt és Mirjám most már nyugodtan válaszolt:

— Fél órával Eszter után hagytam el lakásomat, hogy megreggelizsek, mielőtt megkezdem napi munkámat. Az orvosi rendelőt takaritom. Munkám nincs időhöz kötve, akkor kezdem és akkor fejezem be, amikor akarom.

— Mikor fejezte ma be? — szakítja meg Mirjám szavait a másik rendőrszt, aki eddig nem szolt bele a kihallgatásba.

— Ebédszünet megszakításával délután félháromig dolgoztam. Addig nem is voltam otthon, — tette hozzá ideges hangszállal. — Mégis csak furcsa, hogy így faggatnak, csupán azért, mert elfelejtettem bezárni a szomszédasszony lakásának ajtaját! Istenem! Hát elfelejtettem! Csak nem akarják ezért

a felelősséget rám hárítani? Miért nem ment haza, amikor megmondtam neki? Zárta volna be maga.

— Hallotta valaki, hogy megmondtam neki? — Mirjám számított e kérdésre. Már előbb észébe jutott a fiatalember, de a szokatlan helyzetben már attól félt, hogy azzal is magára tereli a gyanút, ha kérdés nélkül keveri bele a fiút a dologba.

— Ketten ültünk az asztalnál, amikor Esztert megszólitottam. Egy marokkói, vagy tangeri fiú... Nem tudom megkülönböztetni őket, olyan egyformák ezek a fekete fiúk. A nevét sem tudom, csak azt, hogy a kenyérgyárunkban dolgozik.

Sajkenak szabadnapja volt. Eppen uttrakészen állt, amikor a szobájában felkeresték. Munkaruhája züllött rendtelenségben hevert a vetetlen ágyon, ő maga tarka ingben, csipőre engedett nadrágban, — melyet széles övvel biztosított az utolsó simításokat végezve erősen olajozott hollófeke haján.

— Hová készülsz, Sajke, — kérdeik. — Ne siess, szeretnénk kicsit elbeszélgetni veled.

— Az urak elfelejtettek bemutatkozni, — válaszolt a fiú. — Sajnos, van egy rossz szokásom, nem szeretek ismeretlen emberekkel elbeszélgetni.

— A rendőrségtől vagyunk! A titkárság hívott ki bennünket, hogy nyomozunk egy ügyben. A szálak hozzád vezetnek, ezért szeretnénk néhány kérdést feltenni. — Gyujts rá Sajke, — nyújtotta a fiú felé cigarettát dobózott az egyik nyomozó, — s meséld el nekünk, mivel töltötted el szabadnapodat?

— Tegye el uram a cigarettáját. Nem szeretem, ha a hekusok cigarettával akarják lekenyezni az embert. Itt a kibucban ez különben sem imponál, annyit kapunk, amennyit akarunk. Aztán, az urak mit akarnak tudni tőlem? Névem, Ben Jehuda Sajke, huszonhárom éves vagyok. Tangerből alijjaztam. Beszéltek franciául, angolul, spanyolul és most tanulom új hazám nyelvét.

— Mivel foglalkoztál azelőtt, — szakítja meg a fiú beszámolóját az egyik rendőrszt.

— Ugy kérdezze, uram hogy mivel nem foglalkoztam! Voltam matróz teher szállító hajón, utcai fényképezés és kikötőmunkás. Voltam pincér egy matrózokorcsában és voltam tolmács.

— Merre jártál a nagyvilágban? — Merre nem jártam? Ha van sok idejük az uraknak, elsorolhatom, de végre is

szeretném tudni, mit akarnak tőlem?!

A kihallgatások nem vitték előbbre a nyomozást. Bár a fiú modora és fellépése gyanúra adott okot, multjának őszinte feltárása mégis jó benyomást keltett.

A rendőrsztnek kénytelenek voltak félbeszakítani a nyomozást és Eszternek kevés reménye maradt, hogy értékei megkerüljenek.

Szokatlan rossz hangulata nem kerülte el férje figyelmét.

— Mi ütött beléd, asszony — kérdezte. — Ugy jársz kelsz a házban, mintha valami nagy bosszúság ért volna. Kivel vesztél össze? Gyere, menjünk át a szomszédokhoz egy römmi-partyra, felvidulsz!

Ebben a percben, — mint ha csak végszóra történe, — kopogtak. Mirjam férje állt az ajtóban. A felindulástól kipirult arccal kérdezte Esztertől:

— Hogy tehetted ezt a feleségemmel? Mirjam beteg az ügynek. Rendőrséget hoztál a nyakára, mert elfelejtette bezárni az ajtót? Mintha bezárt lakásba még sohasem törtek volna be?!

— Miről beszélsz? Rendőrség, betörés? Mit hallgatsz el előlem, — kérde Eszter férje és olyan gyanú ébred benne, hogy nem tudja nevesse-e vagy bosszankodjon. Ki hívta a rendőrséget és miért? Beszélj már, ahelyett, hogy bögnél!

Eszternek, miattal beszél, feltartóztatatlannul potyognak a könnyei. — Nem akartam meg elmondani neked, Slo... Azt hittem, el tudom intézni anélkül, hogy tudomást szereznel róla... Ellopták az aranyláncot, amit függönyre kaptam. Ezért hívtuk ki a rendőrséget. Már van is remény, hogy megtalálják a tolvajt... Egy tangeri...

— Megbolondultál? Eszter, hogy tehetél ilyesmivel nekem? Tessék! Legálább máskor nem fog nyitva hagyni a lakást, kiáltott magából kikelve Slo... — A lecke jobban sikerült, mint gondoltam volna! Itt a pénz, — s olyan lendülettel dobja Eszter felé a szekrényből kiemelt tálibat, hogy az asszony megtántorodik.

— Nézd meg, mi van a zsebemben és okulj a mai napon! A gyerek pedig holnapról a többiekkel fog aludni, hogy ne legyen okod nyitva hagyni a lakást! — Délelőtt hazajöttem, mert elfelejtettem cigarettát venni magamhoz. Legnagyobb bosszúságomra, megint nyitva találtam az ajtót, gondoltam, most az egyszerű megfontolással... Kivettem a pénzt és az ékszer a kazettából, hogy ne talál meg és egyszer s mindenkorra leszoktassalak a hanyagságról.

— Az egész kibuc rajtunk fog nevetni — kiabálja még elmerőben, miközben hangosan becsapódik mögötte az ajtó.

A nyolcadik csapás

(Az 5-ik old. cikk vége.)

állapítani, hogy mi az, ami a sáskát vándorlásra készíti.

Ez a sáska-nemzedék, bizonyos fejlődési folyamat után és a déli, délnyugati szelek segítségével eljut a Szinaj-félszigetre, Transzjordániába és Izraelbe és ezeken a helyeken rakja le a tojásait. Az ebből kikelt nemzedék a tavaszi északkeleti szelek segítségével visszatér Szudánba. Utközben a férgek milliói pusztulnak el (javarészt a tengerbe esve). A Szudánba visszatért, megritkult sáskaráj, ismét a magányos életformában él, kedvező feltételek esetén újra elszaporodva, újból veszélyeztetheti a Közéleket mezőgazdaságát.

Sáskától — a sáskarájig

A sáska nemi érettségét február végén, márciusban, vagy májusban éri el. A megtermékenyített nőstény hosszú tojócsové segítségével, 30-70 egy nyálában lévő tojást tojik és azokat 7-15 centiméter mélyre rakja a laza és nyirkos talajba. A tojóreget márciusban kemény, májusban meg nyirkos masszával zárja le. A márciusi tojásból 4-5 hét alatt, a májusi tojásból pedig 10-12 nap elteltével bujnak elő a fiatal rovarok.

A sáska fejlődése során több fokozaton megy keresztül. Az első fejlődési menetben a sáska színe sárga lesz, fekete foltokkal, de repülni még mindig nem tud. Az első öt nemzedék a legteljesebb és így a legkártékonyabb, viszont miután még nem repül, aránylag könnyen irtható.

Az ötödik vedlés után megjelenő rovar vörös színű és rövid, korecs szárnyakkal rendelkezik. Ez a példány vörös-sáska néven ismeretes. A nálunk most megjelenő sáskarájok is vörös-sáskák voltak. A vörös-sáskák még rengeteget eszik, habár már valamivel kevesebbet, mint első öt fejlődési menetében és nemleg még éretlen. Csak további három hét múltán bekövetkező vedlés után érkezik el a sáska utolsó fejlődési stádiumába. A fejlett sáska sárgászínű és szürkés fedőszárnyakkal rendelkezik, nemleg éret, jól repül, viszont nem eszik.

A sáska életmódja és fejlődése

A sáska (különösen első hat fejlődési menetében) csak akkor jön mozgatásba, ha teste a nap sugarainak hatására 25-35 fok Celsiusra felmelegszik. Ez az időpont délelőtt 8-11 óra és délután 2-4 óra között van. Délután, midőn a sáska testének hőfoka eléri a 40-45 fok Celsiusra, a rovar árnyékba húzóva megpihen. Délután 4 óra után, testének hőfoka 20 fok Celsiusra csökken, a sáska megszokítja menetelését és a növények csúcsaira húzóva megpihen másnap reggel 9 óráig.

A sáskának a hőfokhoz való kötöttsége szolgál a védekezési munkálatok alapjául. A sáskáért legjobb ideje hajnali 5 és 9 óra, valamint délután 4 és 6 óra között van, mert ilyenkor a sáskák még nem mozdulnak, de kitűnően lehet látni őket.

Nemzetközi összefogás a „repülő átok” ellen

A sáska elleni harcban közös segítséget nyújtott egymásnak a kultúrvilág. „Nemzetközi Sáskakutató Központ” néven társaság alakult, amely Londonban székel. Párisban, Ausztráliában és Belga-Kongóban kör

zeti központok létesültek, amelyek jölmegszervezett megfigyelőhálózat révén állandóan szemmel tartják a sáskarájok vándorlását és fejlődési menetét. A központ bármely érdeklőt országának készségesen áll rendelkezésére részletes információkkal, esetleg technikai támogatással is.

Keleti és déli szomszédaink legalább úgy szenvednek a sáskarájástól, mint mi. Sőt, talán még jobban. De az együttműködés ezen a téren is „politika”. Béke esetén, egymásnak kölcsönös segítséget nyújtva, könnyebben és eredményesebben tudnának védekezni, a politikát és határokat nem ismerő, igazi közös el-lenség ellen.

A veszély még nem múlt el

A legutóbbi jelentések szerint a Szinaj-félszigeten nagyobb sáskarájok vannak mozgásban. Hogy merre visz az útjuk, egyelőre nehéz választ adni. Könnyű délkeleti szél esetén ismét betörhetnek a Negevebe. Erősebb keleti szél Transzjordániába viheti őket. Hűvös idő és esőségek meggátolhatják őket, sőt nagyrészt el is pusztulhat. Északi, északkeleti szél a tengerbe hajthatja a sáskarájokat.

Jelen pillanatban afféle fegyverszűneti állapot uralkodik a sáskafronton. De ki tudja, mikor indul meg esetleg a „második forduló”?

Brit Ovidm Mízdaknim Bőjiszrael

Idősebb Dolgozók Szövetsége Felhívás az összes munkaadókhöz: Arcal az idősebb dolgozók felé!

A Szövetség vezetősége ezúton fordul tiszteletteljes felhívással és kérelmével országunk minden munkaadójához, hogy bármilyen munkahely megteremtése esetén, telefonon vagy levélben szíveskedjenek velünk közölni munkavállalók iránti igényüket és kívánásukat a képzett, megbízható munkásokkal szolgálatuk az ipar, kereskedelem, mezőgazdaság és a háztartás minden ágazatában.

Kiváló szaktudással, nagy gyakorlati múlttal rendelkező volt gyárosok, nagykereskedők, vállalkozók, mérnökök és egyéb értelmiségiek a fizikai dolgozók, szakmunkások, férfiak és nők szerepelnek nyújtásunkban, akik mind a mai hivatalos rendszer és a társadalom előfeltételeinek áldozataiként, „öregnek” bélyegzővel, munkátlanul tengődnek és akik minden munkára készséggel vállalkoznak, csak hogy a maguk és nélkülözö családjuk betevő falatját tisztes munkájukkal megkereshessék.

Mindezen munkaadó lelkiismereti kötelességének is érezze, hogy a saját kezdeményezéséből járuljon hozzá és vegye ki részét a létbizonytalanságra taszított 45 éves felettieknek a dolgozók egyenrangú társadalmába való fellemelésében és emberi jogok rehabilitációjában. Ezzel önmagának és hazájának is tesz szolgálatot, mert az igazságtalan „korosztályi” diszkriminációt megszünteti és egyenlőségét hozza az izraeli közgazdasági élet fejlődésé érdekében eddig annyira hiányolt „megfelelő embert a megfelelő helyre” szükséges állítását, de megvédi országunk morális hírnevét is.

Határozott törekvésünk, hogy a kormányzathoz most általunk benyújtandó és a részletes javaslatainkat tartalmazó memorandumban bizonyos törvényes kezdeményeket kérjünk és biztosítsunk mindazon munkaadók számára, akik az idősebb dolgozók foglalkoztatásának országos érdekét követelményével szemben eléget tettek.

Szövetségünk leveleine: T. A., P.O.B. 9045. Irodája: Geula 5. sz. (Hótel Savoy külterme), hivatalos órák naponta d. e. 10-12-ig és d. u. 5-7-ig. Telefon: 4222.

Várjuk és elvárjuk a javuló munkaadóknak existenciáikat védő akaratát és határozott cselekvését! Salom köszönettel a vezetőség nevében: Kornitzer Jakób, főtitkár; Zúszmann Alfréd, ügyv. elnök.

VIDOR közevítőiroda

TEL-AVIV, ALLENBY 94. Telefon: 3345. LAKASOK EXISZTENCIAI ÜZLETEK TELKEK, stb.

מרת בן-ציון יחזקאל
KALAPOT
CSAK
Hesil Schwarcz-NAL
VEGYEN.
T. A., Nachlat Benjamin 40.
TISZTÍTÁS • JAVÍTÁS.

„MABUA”
VILLAGYÓZÁSOKAT
5 éves garanciával szerel
GYENES
T. A., Shekina 61. Tel. 67080.
Ugyanott ajándék- és háztartási cikkek orrál választékban

INFORMÁCIÓ
cégek és egyének pénzügyi és privát helyzetéről.
T. A., Allenby 51. Tel. 62310.
GERSHON BEN
8 Uj Kelet 1955 XI 25

Illatszerejándék
Sacher Károly
ILLATSZERTÁRABAN
TEL - AVIV, Pícelóto 23
(azelt Postyén)

Értesítem ismerőseimet és veivómet, hogy
üzletemet
Hátfárol áthelyeztem
órá- és ékszerész
TEL - AVIV -ba
ALLENBY 27. (Pinsker 2. passzázs,
Nové Zámky-Brattalava)

Olcsóbban a félárnál
kaphatja AZ ÚJ KELET decembri kiadásában az alanti könyveket:
1. Kaczér Illés: **NE FÉLJ SZOLGAM, JAKOB.**
2. " " **JERICHO OSTROMA.**
3. Stefan Zweig: **LEGSZEBB IRASAI.**
4. Kishont Ferenc: **IGE-MIGE.**
5. " " **AKINEK TOLJAK A SEKERÉT**
13.800 font helyett
6.750 FONTERT

Megrendelhető december 31-ig az ÚJ KELET tel-avivi és haifai kiadóhivatalaiban, valamint összes megbízottainál. Postai küldésnél —250 prutát számítunk fel.
A könyvek külön-külön csak rendes, bolti áron kaphatók.

Egy HÉT Izraelben

Néhány hónappal ezelőtt még semmilyen építményt nem lehetett látni az egész területen Táánach-síkságon, amely a Megiddo és Afula közötti úgynevezett „vonalzós országút” mentén terül el és most lázas építkezések folynak rajta. Alig néhány hét alatt 360 ház nőtt ki a történelmi nevezetességű földről, amelyen hat új község van keletkezésben. A hat falu az újonnan alkalmazott háromszögrendszer keretében épül, vagyis minden három település egy közös központ köré csoportosul. Ugyanígy építették Parona községet is Bét Seán völgyében. Minden ház kétszobás-hálós lakást foglal magában a melléképítményekkel, 45 négyzetméter területen és mellette 10 dunám föld öntözéses kertészet céljaira. Ezenkívül minden telep 50 dunám külterjes gazdálkodásra szánt területet kap a közös határokban, amelyet az első két évben a telepítési igazgatóság afulai traktorállomása fog megdolgozni, amíg az új telepesek gazdálkodási tapasztalatokra tesznek szert. Ugyancsak a telepítési hivatal közgei és hivatásos kiképzők fogják bevetni a közös zöldesekerteket is, ahol a telepesek megtanulják a különféle konyhakerti vetemények termesztését. Az első évben a ház melletti földön is öntözés nélküli növényeket fognak termesztetni, mert ezen a vidéken még nincs víz, de a következő évben a Kfár Báruchban levő gyűjtőmedence vizét elvezetik a Táánach-körzetbe is, egyidejűleg az Émek központos és nyugati részében fekvő településekkel. A víz bevezetése után az egész környék főként ipari növényeket, elsősorban cukorrépát fog termesztetni az afulai gyár részére, amely jövő ősszel kezd meg a munkát teljes üzemmel. Addigra elkészül a 7 kilométeres új út is Táánach részére, valamint a hat faluhoz vezető belső utakat is megépítik. Úgy tervezik, hogy az új településeket még a téli esőzések beállta előtt betelepítik a hajóról egyenesen odaszállított olékkal, valamint a Megiddo közelében levő Mánzi-máabará lakóival.

* Szakkörökből származó megállapítás szerint, amióta bevezették a pasteurizált tej palackokban való árusítását, 30 százalékkal növekedett a tejfogyasztás. Azt hiszik, hogy az emelkedésnek csak egy igen kis része tulajdonítható a tényleges fogyasztás növekedésének. Szakér-

lők véleménye szerint sok tejkihordó most nagyobb mennyiségeket rendel, mert a palackokba zárt tejet nem lehet vízzel hígítani és szaporítani.

* Amint befejezik a Jeruzsálembe vezető második villanyvezetékét, a főváros két áramvezetékekkel lesz bekapcsolva az országos hálózatba és pedig egy 110 voltos vezetékkel és egy 220 voltossal. Az alacsony feszültségű vezeték fogja ellátni a környező településeket is, amelyeket rövidesen mind bekapcsolják a villanyhálózatba. Ezzel párhuzamosan folyik az 1929-ben létesített jeruzsálemi belső villanyhálózat megújítása is, amelyet az országos villanytársaság a múlt évben vett át a londoni részvényesektől. A jeruzsálemi villanytelep modernizálásának és kibővítésének befejezéséig a főváros a tengerparti üzemekből kapja most az áramot.

* Mezőgazdasági és tudományos szakkörökben legutóbb az a feltevés alakult ki, hogy a Negevben is megteremhet-

a legtöbb szokásos növény, amely máshol megterem. Ezen az alapon a rehovoti mezőgazdasági kutatóállomás különféle kísérleteket végez szőlő, szilva, citrusgyümölcsök, cseresznye, olajbogyó és más gyümölcsféléknek a Negevben és az Arává völgyében való termesztésével. A Vörös tenger mentén fekvő Ejn Radianban és a Holt tenger déli csücskében levő Ejn Gediben faiskolát létesítettek és az ott nőtt gyümölcsfacsemeték elültetése azt mutatja, hogy az ország legmelegebb és legszárazabb vidékén is lehet ültetvényeket létesíteni. Így például Ejn Záhávban, ahol a víz aránylag nem túlsós (600 miligramm klor van egy literben), megterem az ugorok, a paradicsom és egyéb zöldség, azonkívül a mezei növények, a datolya, a füge, olajbogyó és gránátalma is. Az ugyancsak édesvízi Ejn Radianban mindenféle citrusgyümölcs terem, továbbá paradicsom és más kerti vetemény. A sósföldű Arává völgyében fekvő Ejn Gediben, ahol egy liter víz 1000-2500 miligramm klorot tartal-

maz, ugyancsak sikerültek a kísérletek a különböző veteményekkel és bizonyos gyümölcsfajtákkal. Mindezekben a helyeken a termés sokkal hamarabb érke be, mint az ország többi részében, de egyelőre csak Éjlát és környékének a szükségletét fedezi.

* Dov Jozséf volt országfejlesztési miniszter, aki hetek óta az Egyesült Államokban tartózkodik az izraeli kölcsönkötés érdekében, nagy népszerűsége tett szert ott. De nem azzal, hogy mint Kanada azzal, kitűnően beszél angolul, hanem beszédeinek rövidségével. Amint a Jediot Achronot jelenti, nyilvános szereplései során Dov Jozséf sohasem tart 5-7 percnél hosszabb beszédeket. Los Angelesben a kaliforniai rádió egyenesen arra kérte fel, hogy egy perc alatt magyarázza meg a hallgatóságunk Izrael központi problémáit. Dov Jozséf nem riadt vissza ettől a látszólag lehetetlen feltételtől, megtartotta a beszédét és általános meglepetésre — még csak egy másodperccel sem lépte túl a kiszabott időt.

* A telavivi Reading-villanytelep és a kikötő között megkezdtek azoknak a vasoslopoknak a sziklás tengerfenékre való beeresztését, amelyekre a tervezett móló fogják ráépíteni a városi csatornahálózat toroklata számára. Eddig már több, mint 200 méter készült el a móló alapzata, míg a 60 hüvelyes átmérőjű csövekből összeállítandó csatorna 870 méterre fog benyúlni a tengerbe és ott fogja kieresztetni a szennyvizet, ahelyett, hogy a Járkonba folyjon le, mint most. A szárazföldön négykilométeres levezető csatornát fektetnek le az Ajjalon (Muszrára) parttól a tengerig, amelynek 2 méter hosszú és 120-133 cm. szélességű különleges betoncsöveit az Arlozoff-utcai új vasúti pályaudvar közelében állítják elő újszerű eljárással. A csatornázási hálózatot ki akarják bővíteni az egész Dán-körzetre, vagyis a Rámát Gán, Bné Brák és Petách Tikva városokat is magában foglaló vidékre, amíg ma szintén a Járkonba veteli le a szennyvízt. Tavasztól kezdve azonban évi 160 millió köbméter vizet el akarnak vezetni a Járkontól a Negevbe és akkor — közegészségügyi okokból — többé nem engedhetők meg, hogy a megcsappant vízi folyóba szennyvíz eresszenek, hanem azt is a tengerbe fogják elvezetni. Ezáltal nemcsak a Járkon vizet fog megtisztulni, hanem a tengerpart menti része is, amely ismét alkalmassá válik a strandfürdőre. Később magát a szennyvizet is meg akarják tisztítani öntözési célokra, míg a visszamaradó salakból trágyát fognak készíteni.

* Éjlátnál 30 kilométeres hegylánc húzódik el, amely a legkiválóbb minőségű gránitkőből van. A hisztadruiti Even Vászid bányavállalat nemrég egy svéd gránitártsággal műszaki igazgatójára,

Elragadó fazonú
női esőköpenyek
AMELYEKET
A „DAN” HOTELBEN 1955. NOV. 1-ÉN RENDEZETT
divatbemutaton
BEMUTATTUNK,
MOST ELADÁSRA
KERÜLNEK TELAVIVI és HAIFAI ÜZLETEINKBEN

AQUA PERL

A legkiválóbb svájci anyag, amely esőálló és fazonját is megtartja. Az „AQUA PERL” anyagból készült ESÖKÖPENY a minőség jelle.

MATZKIN

TEL-AVIV, Nachlat Benjamim 44. Allenby 74.
HAIFA, Meir-utca 37.

val nézette meg az éjjeli gránitelfordulást és annak véleménye szerint a kitűnő minőségű és korlátlan mennyiségben előforduló kőzet kitermelése nagyon kifizetődőnek ígérkezik. Rövidesen két szakember jön majd Svédországból, akik közül az egyik bányászati szakértő, a másik pedig a gránitvágása és fényének megadására ténen az.

lésén kívül az árva szeműk sem változtattak.

* A Katih gálhi járásbíró egyenként 50 fontra bírságot meg két Kfár Tábor községbeli lakost, mert cigarettáztak az autóbuszban.

* Kirját Gátban, a láchisi új telepítési körzet központjában hozzáfogtak a vasúti állomás telkének előkészítéséhez. Az állomás a Náán és Beér Séva közötti vasútvonalon lesz, amelyet 1956 tavaszán akarnak megnyitni a forgalomnak. A kirjáti állomás a mezővároska észak-keleti részében fog épülni, mintegy másfél kilométerre a gyapottisztító üzemtől, amely az idén már működött.

* Tel Avivban és az ország más városaiban is még mindig megvannak a pirosra festett utcai postaládák, amelyeket még a mandátumkormány állított fel és így ott maradt rajtuk az angol királyi korona is domborműben. A héten a postaügyi minisztérium utasítására elkezdték lekaparni az angol koronát a régi postaládákról. Az egyik járólók polgár, aki észrevette ezt, így reagált az elkésett rendelkezésre:

— Ugy látszik, ez az izraeli posta válasza Eden angol miniszterelnök területkizárási javaslatára.

* Egy újfajta pasztikus falfesték forgalombahozatala alkalmából a haifai öbölben levő „Cevá”-gyár sajtófogadását rendezett. Ennek során a vállalat igazgatója elmondta, hogy a gyár néhány hónappal ezelőtt forgalomba hozott dobozos lakkfestékeket, amelyek sehogy sem akartak fogyni. Amikor ennek az okát kezdték kutálni, kiderült, hogy a vevők csak az angol „Griffith” márkájú lakkot keresik, sőt a Sohám hajózási vállalat és a haditengerészet is csak ezt a festéket kérte. Tekintettel arra, hogy a „Cevá” gyár lakkja a „Griffith” üzemek receptje szerint készül, az angliai vállalat megengedte, hogy az izraeli gyár használhassa a védjegyet is. Néhány hét leforgása alatt elfogyott a „Cevá” egész lakk-készlete, annak ellenére, hogy a vignetta kicsere-

* Megirtuk, hogy Tibériás városa méltó emlékművet készült felállítani Rámbám sírján. Az ezzel kapcsolatosan megkezdett ásatási munkálatok során a múlt héten két eltemetett mauzóleumot tártak fel a sír közelében. A közös falú régi sírokban, amelyek a bizánci római birodalom korából valók, kétféleképpen feküdtek a halottak (egy nő és egy férfi) a kőszarkofágokban. Ezeidig csak az egyik kőkoporsón találtak feliratot és pedig a görög „Dotás” nevet, amely a héber Jehonátánnak felel meg. Ebből arra következtettek, hogy zsidó temető volt ezen a helyen, többszáz évvel a Rámbám alijázása és halála előtt.

* Szerény ünnepség keretében tartotta meg első tárgyalását kedden az éjjeli járásbíró, Cion Aluf járásbíró, aki a negevi városokban feltárgyalja a peres ügyeket, annak a reményének adott kifejezést, hogy minél ritkábban kell majd Éjlátha utaznia. A bíró húsz kisebb ügyet tárgyalta le.

„Keresztény” voltam Európában
SALAMON MIHÁLY riportregénye a hó végén jelenik meg. A könyv néhány fejezetének címe:

- Nemzetközi lépcsőház
- Ott ahol a hatos megáll
- Éjféli elbeszélés
- Bűsűs a multtól
- „Fehér éjszakák”
- Felmentem magam a collingviselés alól
- A „próbaszállítvány”
- Keresztény nyaraló lakost keres
- Csoda a hegyen
- Ki a gettóból
- Keresztények leasunk
- Idill a Svábhgyzen
- Takacsné mindent tud
- Ferenczy alezredes, „megterés”
- Történet a bunkerből
- Humor a Vadászban
- Városmajori éjszaka
- A mi nyilaslank
- „Megjötték a rekonok”
- Orvos hangszóró hangját hozza a szél

A könyv ára 2.500 font. Külföldön 1.50 dollár. Biztosítva példányát az Új Kelet lapkihordója útján

VÁMMENTES IKKA csomagok Magyarországra

A 11-es csoportba F. HÓ 20-IG feladott megrendeléseket igyekeztünk úgy továbbítani, hogy azok dec. 20-ika körül kicselezhetőek legyenek. A 11-ik csoportba a jövő hónap első napjaiban megkezdendő váratlan megkezdésére kerülő megrendeléseket igyekeztünk még az év vége előtt kicselezni. — Az érvényben levő ismert korlátozások szempontjából természetesen az így kettéválasztott 11-ik csoport — egy csoportnak számít.

MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSÁLEMBEN: WEISS bérnök (Vajda Mose) Sion Cion Málk (Princess Mary)-u. 15., d. u. 4-6-16.
TEL-AVIVBAN: „O R I G I N Á L” TEXTILÜZLET, Merkás Báálé Meláché 3. sz. (6-os, 13-as autóbusszal szemben) délelőtt 10-12 óra délután 5-7 óra között.
HAIFAN: GISZKALAY KLARI kölcsönkönyvtárban, Nordau-utca 21. szám.

vagy levél útján:
Eng. G. KEMÉNY, JAFFA, POB. 8118.
IKKA az egyetlen vámmentes csomagküldési lehetőség Magyarországra.

A közeli saktábla

Az alábbi rendkívül érdekes politikai analízist a New Statesman and Nation legutóbbi számában jelent meg.

Sir Anthony Eden közvéltése az arab-zsidó vitában és az az ajánlata, hogy formális garanciát nyújt mindkét félnek, ha „a határokat illetően egymás között meg egyezésre tudnak jutni” — egyszerűen hangzott a Lord Mayor bankettjén. De a valóságban Eden ajánlata minden reális alapot nélkülöz. Semmi kérés arra, hogy megegyezés történjen a határvonalakat illetően és még kevésbé arra, hogy ennek a megegyezésnek az 1947-es UNO határozat legyen az alapja, melynek értelmében léptetése ma Izrael államának tényeges megszüntetését jelentené. A megegyezést végző felek csak felülről lehetnének kényeszeríteni a felekre és azt vagy az összhangban működő nagyhatalmaknak, vagy az Egyesült Nemzeteknek kellene diktálnia. Most, amikor a szovjet politika, évekig tartó bizonytalanság után, legalábbis ideiglenesen, az arabok mellé állt, az egyetlen „megegyezés-forma”, amelyet a nyugati hatalmak kénytelenek itélni az, amely elfogadja az arab álláspontot és amelyet Izraelre rá kell kényszeríteni. Ez a politika azonban úgy erkölcsi, mint gyakorlati alapon elfogadhatatlan. — Izraelnek, mint a feudális arab tengerben lévő egyetlen modern országnak életben maradása továbbra is a nyugati politikának elsődleges és állandó célja kell, hogy legyen.

Kompromisszum — de hogyan?

De, ha a megegyezést felülről kellene is a felekre kényszeríteni, valamilyen formájú kompromisszum elkerülhetetlen és — a felelősséget meg kell osztani az oroszokkal is. Az alternatíva különben: vagy félreállni és végignézni Izrael megszüntetését vagy vállalni

Modern egyedül — nem elég...

nemcsak a kabát szabása az, ami az eleganciát adja. Gondosan válogatott anyag, a színek harmóniája, az igazi hozzávaló, mindezek elsősorban és együtt teszik a kabátot tökéletessé, amiről felismerhető, hogy eredeti darabunk.

Jakob ENGLAENDER
TEL. AVIV, ALLENBY 81.

DUNNA — PÁRNA
PAPLAN
jól és olcsón
csak a szakértőnél.
AGYNEMUSZAKUZZLET
és TOLLTISZTÍTÓÜZEM
(Alapítva: 1918.)
L. SCHOTTEN
T. A., Siomo Hámleeh u. 2.
(King George sarok) Tel. 21891

Női kabátok
4-ES KABÁTOK
KESZEN ES MÉRTEK UTAN,
a legújabb modellek szerint,
KÜLÖNÖSEN JUTANYOSAN.
PARNES, T.-A., Allenby 83.,
(udvarban). Saját kabátüzem.

CSOMAGOK
Magyarországra
Szállítunk gyümölcsöcsomagokat az Ön holmijával együtt Magyarországra.
„HASEFER” KÖNYVTAR
T.-A., Allenby 35., II. e.

10 Uj Kelet 1955 XI 25

a nagy kockázatot és katonai biztosítékot nyújtani Izraelnek az általános határrendezés minden előfeltétele nélkül.

Nyilvánvaló, hogy a Nyugatnak egy ideig módjában van még egyoldalulag cselekedni — de az is nyilvánvaló, hogy a végén meg kell, hogy egyezzen az oroszokkal. Senki sem tételezi fel, hogy az oroszok komoly ellenérték nélkül fel fogják adni ugyanannak szerzett közeli diplomáciai pozíciójukat. Kérdés, mi az az ár, amit a Nyugat megfizet?

A szaudi-arabiai légi támpontok

A negyedik pont, a stratégiai hidegháború az, amelynek létjogosultsága leginkább kérdéses és amely a jelenlegi bonyodalmak legfőbb oka. A hidegháború volt az, amely Amerikát, mint nagyhatalmat először hozta be a Közelkeletre. A Közelkelet legfontosabb katonai bázisa ma az Egyesült Államok szaudi-arabiai légi támaszpontja, melynek beismert célja a Szovjet-unió stratégiai bombázása. Ez a politika érthető és elkerülhetetlenül váltotta ki a szovjet reakciót. Mert, ha a Nyugatnak létérdeke, hogy a Közelkelet ne kerüljön a Szovjetunió katonai befolyása alá, nyilvánvalóan létérdeke a Szovjet-uniókat is, hogy ezeket a területeket ne dominálják az amerikai lökhajtásos repülőgépek.

Az új közeli program

Igy, életbevágó érdekeink ma a következőkben foglalhatók össze: 1. Eredményes biztonsági rendszer a Közelkeleten. 2. Könnyű és biztos hozzáférhetőségi lehetőség az olajhoz. 3. A további kommunista terjeszkedés lehetőség szerinti megakadályozása. 4. Ebből következők, hogy a kommunista propaganda paródiájára a Nyugat politikáját, a múlttól eltérően, nem az arab feudalizmus öröklékvalóságában és a dinasztikus versengések kihasználására, hanem az arab államok társadalmi reformokra törekvő pártjainak támogatására kell alapítani. És ez az oka annak, hogy Izrael biztonsága és haladása, fontos, bár közvetett nyugati érdek.

A Szovjet közeli célkitűzéseinek felvázolása könnyen elkészíthető: Célkitűzéseik alapján véve a miénknek túlkörmása. De valószínű a feltevés, hogy a célkitűzések némelyikét a Kreml életbevágóan fontosnak itéli, míg a többieket kevésbé. Így például az oroszok történelmi törekvései a déli kikötők megszerzésére, a jelenlegi körülmények között, aligha jelentik a háború kockázatát, még kevésbé annak veszélyét: ez csupán egy politikai cél. Ugyanez a helyzet az oroszoknak az arab olajmezőkre való behatolását illetően is — bár Oroszország azon törekvésehez,

leten a következő szempontok vezényeltek:

1. A Közelkelet szükségessége, mint katonai Hinderland, átvonulótelep és a birodalmi közlekedési utak gócpontja.

2. A nyugateurópai államok alapvető stratégiai célja az volt, hogy megtagadják Oroszországnak (ugy a cárnak, mint a kommunisznak) a közkeleti és az indiai oceáni kikötők megközelítését.

3. A közkeleti olajmezők ellenőrzése.

4. Végül, egy aránylag újkeleti szempont: a hidegháború és az ebből származó nyugati stratégia, amely a Szovjetuniót légi támpontokkal vette körül.

De a Közelkeletnek amerikai bombavetőkké váló dominálása, amely a hidegháború folyamán, életbevágóan fontos nyugati stratégiai érdek volt, ma már nem az. A valóságban a Kreml eredményesen bebizonyította, hogy a Nyugat stratégiai fölénye tiszta ábránd csupán. Mert a Szovjet kapcsolatai Egyiptommal, Szíriával és most nyilván Szaudi Arabiával aláírások nemcsak a nyugati támaszpontok, de magának az olajellátásnak a biztonságát is. A Nyugat igazi érdeke ma egy olyan biztonsági rendszer a Közelkeleten, amely biztosítja és semlegesíti az arab államokat és lehetővé teszi, hogy akár Oroszország, akár a Nyugat a területet egymás ellen támadási úrpölegékek használják fel.

hogy felborítsa a nyugati olajellátást, hozzájárul az is, hogy a Szovjetnek további olajforrásokra van szüksége. Vizont a közkeleti nyugati katonai szervezetek, a bagdadi szerződés és a légi támaszpontok likvidálása elsődleges érdeke a Kremlnek; és ha a hidegháború megszüntetése a ma-

A nagyhatalmak harmonikus együttműködése esetén a Közelkelet stabilitása és az izraeli határproblémák megoldása nem lenne lehetetlen. Egyelőre korai és meddő lenne ezen megegyezés részleteit firtatni. A lényeg az, hogy mindkét fél nyerjen valamit, de ugyanakkor kénytelen legyen a béke helyreállítására érdekében áldozatot is hozni. Függetlenül minden területi megállapodástól a megegyezés magába kell, hogy foglalja az arab menekültek anyagi kártérítését és a határvidéktől távolos területeken való telepítést.

Az egyiptomi határ mentén uralkodó jelenlegi feszültségben a kompromisszumokra kevés az esélye. De a bajok forrása tulajdonképpen az, hogy a nagyhatalmak, ahelyett, hogy konstruktív módon együtt dolgoztak volna a megegyezés létrehozatalában, ezideig a Közelkeletet saktáblának tekintették, ahol a

sik fél életbevágóan fontos érdekeinek tiszteletben tartását jelenti, nyilvánvaló, hogy ezen a téren van helye tárgyalásoknak. Valószínű az a feltevés, hogy a szovjet közkeleti diplomáciai hadjáratának célja nem egy új konfliktus provokálása, hanem a Nyugatnak tárgyalásokra való kényszerítése. És az oroszok tudják, hogy a nyugati bázsik leszerelése szöba sem jöhet mindaddig, amíg ennek ellenében valamilyen új biztonsági rendszer felépítéséhez nem járulnak hozzá.

Mindazonáltal, minden olyan nyugati kívánságot, hogy az oroszok járuljanak hozzá egy Izrael és az arab államok felé irányuló fegyverzárlathoz, a Szovjet mind den bizonytalansággal a kívánsággal párosítva, hogy az embargo vonatkozzék minden közkeleti államra, beleértve a bagdadi paktum államait is. Ez a kérés alapjában véve nem lenne méltánytalan. Sőt, a négyhatalmi közkeleti fegyverzárlat végző felek a közkeleti biztonsági szerződés megkötéséhez vezethetne, melyet az arab államok is elfogadhatnának. Az általános biztonsági szerződés koncepciója, amelynek megvalósítása oly nehéz Európában, a Közelkeleten lényegesen könnyebben menne, mert itt nincs vastűgöny és Izrael kivételével a kormányok törvényes volta nem vonható kétségbe. Nyilvánvaló, hogy a nyugati hatalmak és a Szovjet-unió közötti minden megállapodásnak magában kell, foglalnia az amerikai stratégiai bombavetőkké a perzsa öbölbeli való fokozatos kivonását és egy bizonyos közkeleti olajkivótát kell biztosítani Oroszország számára. De ezen engedmények egyike sem lenne káros a Nyugat szempontjából: a Genf utáni Kelet-Nyugati politikai és gazdasági versengés és fázisában a bombavetőkké máris inkább tehernek, mint erőforrásnak bizonyultak; míg az arab olajmezők potenciálja olyan hatalmas, hogy a Szovjet-unióknak juttatandó kvóta korántsem fosztaná meg a Nyugatot szükségleteitől.

Az izraeli határ

realpolitika játszmáit játszották. Amíg ez az állapot fennmarad, az araboknak semmi érdekük nincs békét kötni, vagy a helyzetet stabilizálni, mert a nagyhatalmak manőverezése csak hasznot hajthat számukra. Abban a pillanatban, amint a nagyhatalmak, a Biztonsági Tanácsban kívül vagy belül, közös nevezőre jutnak a Közelkeleten, — módjukban lesz biztonsági garanciákat is nyújtani, beleértve, ha kell, a határvidékeknek az UNO-csapatok által való felügyeletét, — ami jelenlegi belső viszonyaik miatt lehetetlenség. Az Izrael ellen folyó arab vendetta ekkor azonnal megszűnne, mert még az arab belpolitikájában sem volna további szükség rá. A Közelkelet régi és bonyolult problémája megoldást követel, ami úgy Oroszországnak, mint a Nyugatnak életbevágó érdek. Ez lesz a genfi szellem igazi kemény főpróbája. (The New Statesman and Nation)

Kiállítások

Népművészeti kiállítás a telavivi Múzeumban

Néhány nappal ezelőtt megemlékeztünk arról a hasznos tevékenységről, amelyet a munkaügyi miniszterium támogatásával létesült „Máskit” Rt. fejt ki azzal a céllal, hogy az ősi zsidó népművészetet újra életre keltsék és országos háziiparrá fejlessze. Az intézmény vezetője Ruth Dajan, az izraeli hadsereg vezérkari főnökének felesége. A jórésben keleti országokból (Jemen, Tripolitánia, Irák, Tunisz, Marokkó, stb.) bevándorolt zsidó tömegek magukkal hozták hosszú évszázadok óta üzött primitív, vagy a művészetig kifinomodott háziipar-tudományukat: szőnyeg és vásznat szőnek, csüztből és egyéb fémekből ötvösmunkákat készítenek, hímeznek, hárs- és gyékényfonással foglalkoznak, stb.

A „Máskit” kiküldte a háziiparhoz értő olékat letelepedési falvaikban, felszerelte őket szövőszékkel és minden szükséges szerszámmal. Anyaggal látja el őket és a beszolgáltatott kész munkát darab - vagy méter számba fizeti. Két év előtt kezdtek el a megszervezett munkát s ma már körülbelül 600-ra emelkedett az olék száma, akik husz faluban dolgoznak a Máskit-nak. Ezeknek a feleségek és a gyermekek — csak szabadejükben, napi 2-3 órát foglalkoznak házi iparukkal. Ez különösen jól jön nekik télen, amikor a mezőn és a kertben kevesebb a munka és boldogok, hogy megnövelhetik vele a családjuk szükségét. A másik háromszáz olé teljes munkaidőben dolgozik. Ezek főleg jemenita férfiak, akiknek főfoglalkozása a szőnyegszövés, vagy az ötvösmunka.

A Máskit munkájának egyik nagy célja és eredménye, hogy ezeket a tömegeket munkához és kereset-hoz juttatja. Ami művészi szempontból elsősorban fontossággal bír, az, hogy a Máskit nem elégszik meg az olék magukkal hozott ősi teljesítményével, hanem új szellemet és frisséget visz be a munkába azzal, hogy új mintákra, új színezésre s ahol lehet, új technikára tanítja őket. Hozzáértő művészek modern rajzai alapján

zékkel a kompozíció iránt. Szép, komoly képe a „Hatszáz a Kinereten”, amelyben a sötétkék szín jól alkalmazott árnyalatai az éjjeli halászatot jelentik meg. A „Délutáni pihenés” kompozíciója is igen ötletes. Gil Moses jó rajzoló; erre enged következtetni a „Menekültek” című képe és a „Haza a mezőből” című fehér-fekete rajza. Moses kétségtelenül sok művészi adottsággal rendelkező egyéniség, akiről még hallani fogunk.

Menasse Kádisman szobrász (Kvucát Jezreéli) a kiállítás benjámijna. Nemcsak azért, mert összesen hat művel szerepel, hanem mert művésze kezdő fokon áll még s annak nyilvánosságra vitele tulkorai. A kiállított szobrok még semmiképpen nem árulnak el művészi egyéniséget. Talán egy-két évig várnia kellett volna a kiállítással, amíg technikája és művészi élménye megizmosodik.

Gil Moses, Ajelet Hásáchar kibuc tagja, főleg olajfestményeit állítja ki. Előszertettel dolgozik sötét színekkel és erőteljesen keveri őket. Intellektuális beállítottságu művészi egyéniségnek tűnik, sok reális é-

ján osztja ki a mintákat, vagy érdekesnek talál őszi motívumokat elevenít fel az új mintákban. A negevi ásatások folytán felfedezett nevéti-törzs sziklába használták fel például a tuniszi asszonyok által szőtt szőnyegeket. Ilyenformán változatos és ötletes minden, ami az egyszerű, primitív olék keze közül kikerül.

A Máskit legforradalmibb újítása azonban a zsidó népművészetnek a divatos nő ruházkodásába való bevezetése. Voltak az országban eddig is izléeses jemenita bluzok, sálak, de ami a muzeum egyik termében látható, az ámulatba ejti a hölgy-látogatókat. Nincs az a ruhadarab, — a cipőn, a tászkán, a bluzon át egészen a raffiniált szabású nyári hosszú kabátig, — amely ne háziszőtt lenne, ötletesen, dusan és főleg izléesesen diszitive népi motívumok kal.

A „divatosztály” lelke a komáromi származású Finy Leitersdorf divattervező, akinek hosszú évekig elegáns ruhaszalonja volt Tel Avivban, csak úgy önti magából a ragyogóbbnál-ragyogóbb ötleteket. Cipész, táskakészítő s egy sorozat varró és dolgozik a keze alatt és valósítja meg ötleteit.

— Olyan divatot szeretnék krcálni, — mondja, — amely több oét szolgáljon:

1. Praktikus legyen, egyszerű és ne függjön az európai divat szeszélyes hangulatától.
2. Ifjuságunknak megfelelően és izléesét fejlessze. Ennek az ifjuságnak ugyanis legnagyobb része nem érti, nem is szereti és nem tudja izléesesen asszimilálni a Párizsból jövő divatot.
3. Izraeli nőpiselet legyen. Ahogy a turista megvásárolja az olasz szoknyát, a román bluzt, a tiroli nadrágot, éppoly természetes legyen, hogy izraeli nőpiseletű ruhadaráb és díszítárgyakat vásárolhasson. A törvek szerint a Máskit egy hét múlva divatbemutatót rendez a Dan-hotelben a múzeumban kiállított tárgyakból. A muzeum kiállítása egyébként még két hétig tart, utána Jeruzsálemben és Haifán rendezik meg.

Három fiatal kibucnyik a Chemrinsky-galériában

Matia Sovel, a Geser Ziv kibucbeli festő hangulatos akvarelleket állít ki, amelyek főleg a kibuci életet és izraeli tájakat ábrázolnak. Kellemes könnyedséggel jellemzi Matia Sovel művészetét. Könnyedén kezeli az ecsetet s fiatalsága ellenére is a színek összeállításában igen gyakorlottnak látszik. Ha nem is nőieség érződik ki minden képéből, de kiérződik a művész vesztületett érzékenysége és lelki harmóniája. Figyelemre méltó a „Tnuva-zöldéses ládák” harmónikus színekben való megörökítése. De legszebb képe a 14-es számú, amelynek „Hangulat” címet adott s amely ennek megfelelően mély benyomást kelt.

Gil Moses, Ajelet Hásáchar kibuc tagja, főleg olajfestményeit állítja ki. Előszertettel dolgozik sötét színekkel és erőteljesen keveri őket. Intellektuális beállítottságu művészi egyéniségnek tűnik, sok reális é-

Művészi fényképek a Mikra-studióban

Peter Merom (Haluta) és Chánán Báhír (Givat Brenner) valóban művészi fényképek láthatók a Mikra-studióban. Merom foglalkozására nézve halász, képei ennek megfelelően leginkább halászati jeleneteket örökítenek meg. Több képe mély lírai hangulatról tanusko-

Báhír hivatásos fényképész, néhány képe valóságos tanulmány, precíz és realista. Különösen utcajelenetét jól sikerültek.

SZOMBAT, NOV. 26. 6.30 9.30 OHEL SEM

Dzigan és Schumacher

RAGYOGÓ PROGRAMJA: NESZE NEKED, NE SIRJÁL

60	HAIFA, nov. 25., péntek, MAY-MOZI	TEL-AVIV, nov. 26., szombat, OHEL-SEM, 2 előadás, 6.30 és 9.30	GEDERA, nov. 27., vasárnap, „BET RACHEL”	60
jubileumi	BEER-SEVA, nov. 28., hétfő, „KEREM”	HERZLIA, november 29., kedd, „TIFRETT”	NATANJA, FIGYELEM! dec. 1., csütörtök, „SHARON”	előadás

Jegyek: TEL-AVIV: Maszach, King George 2; — Rococo, Dizengoff 93; Kanaf, Allenby 83; Kartisz, Allenby 31; — HAIFA: Mákkábi.

Havlena úr bíraskodása

Írta: Karel Capek

Ha már a szerkesztő úr elkezdte az újságokkal — mondta Berán úr — hát akkor mondok maguknak én is valamit: a legtöbb ember éppen hogy a bűnügyeket keresi az újságokban. Senkise tudja, vajjon a titkos bűnözési hajlam kiélése miatt olvassák ezt, vagy pedig az erkölcsi és jogi kielégülés céljából; az biztos, hogy nagy élvezettel olvassák az ilyen dolgokat. Azért kell lennie az újságban minden nap egy bírósági riportnak. Hát most képzeljék el, hogy például bírósági szünet van; a bíróságok csukva vannak, de a bírósági rovat nem hiányozhat az újságból. Vagy pedig egyik bíróság se tárgyal érdekes esetet és a bírósági tudósítónak találnia kell valamilyen érdekes dolgot, ha török, ha szakad. Ilyen esetekben tehát a törvényszéki tudósítónak egyszerűen az újságból kell kiszopniok valamilyen érdekes bűnügyet. Az ilyen kitalált esetekre az újságíróknak tözsdéjük van és azokat egymás között veszik és eladják, kölcsönadják és kicserélik. En ezt már tudom, mert az én lakásadónóm lakott egy ilyen bírósági tudósító; dörzsölt fiú, az volt, és huncut is volt, de különben tehetséges és rosszul fizetett fiatalember volt.

Szóval, egyszer feltűnt a kávéházban, ahová ezek a bírósági tudósítók általában jártak, afféle furcsa, összetett, piszkos és dagadt alak; Havlenának hívták őt, jogász volt, aki nem fejezte be tanulmányait és véglegesen elkracholt egzisztenciája; senki, még ő maga se tudta, hogy miből él. Egy szóval, Havlenának, ennek a lingárnak afféle különös bűnöző vagy jogi tehetsége volt; ha valamelyik újságíró virszinával kínálta meg es rendelt neki egy sört, behűnyta a szeméit, pár füstkarikát fújt és mondani kezdte a leggyönyörűbb és legcsodálatosabb bűnügyet, amit valaki is kigondolhat; aután közölte a védelem főbb pontjait és az államügyész megfelelő választát, erre meghozta az ítéletet a köztársaság nevében. Azután kinyitotta a szeméit, mintha álomból ébredt volna fel és morogva mondta: Adjon nekem kölcsön öt koronát.

Ezek egyszer ezt a kísérletet csinálták vele: Együttében huszonegy bűnügyet talált ki, egyik jobb volt, mint a másik; csak a huszonegyediknél akadt meg küssé és mondta: Várjanak csak, ez az eset nem egyebíró elé kerül, sempedig tanács nem tárgyalja, ennek az esküdtzékkel elé kellene kerülnie; és esküdtzékkel nem dolgozom. Ő ugyanis elvből az esküdtzésekkel len volt. De azt meg kell neki hagyni, ítéleteit ugyan szigorúak voltak, de jogi szempontból példásak; erre ő különösen nagy súlyt helyezett.

Mikor az újságírók felfedezték Havlenát és látták.

F. X. Saldának, a modern cseh irodalom legnagyobb kritikusanak egyik író-társá elmondta hogy hajnali 4 óráig dolgozik nagy művében. — Önfeláldozását csak dícsérni tudom — válaszolta Saldá. — Önmagát megfosztja az álmától, hogy majd embertársainak álmot hozzon a szeméire.

hogy az általa szállított esetek nem olyan hétköznapiak, mint azok, amelyek tényleg lejátszódnak a Karliákban, ezt a kartelt kötötték meg: Havlena minden kitalált esetért úgynevezett bírósági illetéket kap, vagyis tíz koronát és egy virszinát és ezenkívül minden általa kitesabott havi büntetésért két koronát; hisz tudja, minél nagyobb a büntetés, annál nagyobb az eset. Schase

elkesedtek az olvasók annyira a bírósági riportokért, mint abban az időben, amikor Havlena szállította az ő fiktiiv bírósági eseteit. Ugyan kérem, most az újságok már távolról sem olyan jók, mint az ő idejében; most tele vannak politikával és sajtópeccel, — nem is tudom, kit érdekel ez.

Szóval, egyszer Havlena ezt az esetet gondolta ki: Egy agglagény összevesztett egy tisztességes özvegyasszonnyal, aki a másik folyosón lakik; erre szerzett egy papagályt és kitanította arra, hogy bármikor a szomszédnő mutatkozik a folyosón, teli torokból kiabálja: Te cafat! Az özvegy az illető úr ellen becsületsértést per adott be. A járásbíró úgy elismerte, hogy a vádlott a magánvádlónőt köznevelésnek tette ki a papagálya révén és elítélte őt a köztársaság nevében 14 napi elzárásra feltélesen és a költségek megtérítésére. — Kapok tizenegy koronát és egy virszinát, rekesztette be a tárgyalást Havlena.

Ez a Havlena-féle eset vagy hat újságban jelent meg, persze különféle irodalmi feldolgozásban. Az egyik újságban „A csendes házbán” cím alatt jelent meg. Másik lapon ez volt a címe: „A háziúr és a szegény özvegy”. A harmadik újság „A vádlott papagály” címet adta a cikknek. És így tovább. De egyszerre csak az összes lapok átiratot kaptak az igazságügyi minisztériumtól: hogy alulról minisztérium kéri annak közlését, melyik járásbíró tárgyalta azt a becsületsértési pert, melyről becses lapjuknak ebben és ebben a számban számoltak be; hogy a jelzett ítélet semmis és törvénytelen, mivel az inkriminált kijelentést nem a vádlott, hanem a papagály követte el; hogy nem lehet beigazoltnak tekinteni, hogy az említett papagály kijelentése kétségtelenül a magánvádlónőre vonatkozott volna; így hát az említett kijelentést nem lehet becsületsértésnek tekinteni, hanem legfeljebb durva, közfelháborodást keltő ténynek, amelyet csak rendőrségi rendreállításával lehet üldözni, vagy rendbíróság kirovásával, vagy a madár eltávolításának elrendelésével. Az igazságügyi minisztérium meg akarja ugyanis állapítani, melyik járásbíró foglalkozott azzal az ügygel, hogy megfelelő vizsgálatot indíthasson és így tovább; röviden, afféle hivatalos ügy.

— A jézusát magának. Havlena úr, maga nekünk aután jól befűtött — támadtak neki a bírósági tudósítók. — Idefigyeljen, hiszen a maga ítélete a papagály ügyében semmis és törvénytelen!

Havlena elsápadt, mint a fal.

— Micsoda? — kiáltott — az én ítéletem törvénytelen? A hétszentséget neki, ezt meri állítani a minisztérium? Nekem, Havlenának?

Allitól soha életükben nem láttak még azok a bírósági tudósítók olyan sértődött és felháborodott embert.

— En majd megmutatom nekik — kiáltott Havlena magán kívül. — En majd megmutatom nekik, vajjon az én ítéletem törvénytelen-e vagy sem! Ezt nem hagyom csak annyiban.

Bosszuságában és felháborodásában azon nyomban a sárga földig itta le magát. Erre fogott egy ív papírt és részletes jogi fejtegetésben védte meg azt az ítéletet; azzal, hogy az úr betanította a papagályt a szomszédnő sértetégsére, nyilvánvaló szándékán adott kifejezést, hogy őt

megsértse; hogy itt nyilvánvaló a dolus; hogy az a papagály a deliktumnak nem alanya, hanem csak eszköze és így tovább; szóval állitól a legragyogóbb és legszubtilisebb jogi fejtegetés volt ez, amelyet azok az újságírók valaha is láttak. Erre aláírta magát Jur. Cand. Havlena Václáv s. k., és beküldte az igazságügyi minisztériumnak.

— Most pedig — mondta — amíg ezt nem intézik el, nem fogok itélkezni; előbb elégtételt kell kapnom.

Magától értetődik, az igazságügyi minisztérium Havlena átiratára egyáltalában nem reagált; közben Havlena mérgesen és elkecserevedve járt ide-oda, még jobban lerongyolódott, sőt le is fogyott. Mikor látta, hogy a minisztériumtól hiába vár a válasza, elszomrodott, hallgatagon köpködött, vagy lázító beszédek tartott és végül kijelentette:

— Várjanak csak, én majd megmutatom nekik, kinek van igaza!

Két hónapon át senkise látta őt. Azután megjelent, ragyogva a boldogságtól;

— Hát már beadták ellenem a pert! Az az átkozott vénasszony, eltartott, amíg hagyta magát rábeszélni! Az ember el se hinné, hogy egy ilyen öreg szipirtó milyen bekeszerető; nyilatkozatot kellett neki aláírnom, hogy a költségeim minden körülmények között megtértem. Hát, cimborák, az ügyet a bíróság tárgyalni fogja.

— Milyen ügyet? — kérdezték az újságírók.

— Hát a papagályügyet — válaszolja Havlena. — Hiszen megmondtam, hogy nem hagyom azt csak annyiban. Tudják, vettem magamnak egy papagályt, hogy betanítsam arra, hogy mondja: „Te cafat! Te vén boszorkány!” Uraim, mennyi munkám volt vele! Hat héten át nem tettem ki a lábam a lakásból, nem mondtam és nem hallottam más emberi szót, mint azt, hogy „Te cafat!”

Most a papagály már elég szépen ejti ki: csakhogy az az ökor, reggeltől estig azt kiabálja; nem és nem lehet rászoktatni, hogy csak az én szomszédnőmnek kiáltsa át ezt, az udvaron keresztül. Egy olyan jó nagyonyó féle az, zongoratanitónó, jó csalából származik, és nagyon finom teremtés; de mivel nálunk a házbán más asszony nincsen, kénytelen voltam őt választani a sértetésekre. Hát idefigyeljenek, könnyű egy ilyen deliktumot kitalálni, de végrehajtani, az istenit, az más. Azt a gazlingár papagályt nem tudtam rávenni arra, hogy csak őt sértgesse. Egyszerűen mindenkit le-

hordott. Azt hiszem rosszul indultól teszi ezt.

Azután Havlena nagyot ivott és folytatta:

— De kitoltam vele; amikor az az öreg hölgy az ablakánál vagy az udvaron mutatkozott, gyorsan feltartam az ablakot, hogy a papagály kiáltson rá: „Te cafat! Te vén boszorkány!” És mit nem szólnak hozzá; az a nagyonyó nagyokat nevetett és ezt mondta nekem: „Nicsak, Havlena úr, milyen kedves madaravani!” Mennyő a boszorkányába — dörmögött Havlena úr, — tízenegy napig tartott, amíg sikerült rábeszélmem, hogy adja be ellenem a pert. De tanuim vannak az egész házbán. Most aután a bíróság fogja az ügyet tárgyalni — dörzsölte a kezét Havlena úr. — Az ördögnek kell közbejétszania, hogy ne ítéljenek el engem becsületsértésért! Nem fogják szárazon megúszni, azok a kegyelmes urak a minisztériumban!

A tárgyalás napjára Havlena úr ivott, mint a kefétkötő, felűlt és türelmetlen volt. A bíróság előtt borzalmas méltóságátjesen viselkedett; saját maga el-

len és len és jogi beszédet tar-

tott, hivatkozott a ház összes tanúira, hogy a sértetést megbotránkoztató volt, a nyilvánosság előtt történt és a legszigorúbb büntetés kiszabását javasolta. A bírór afféle bölcs öreg bírósági tanácsos, megvakarta a bajuszát és kijelentette, hogy meg akarná hallgatni azt a papagályt és elnapolta a tárgyalást azzal az utasítással, hogy legközelebb a vádlott állítsa elő az említett madarat, mint tárgyalási objektumot, esetleg, mint tanut.

A legközelebbi tárgyalásra kalltkával és papagálylyal jött Havlena úr. Az a papagály meresztgette szeméit az ijedt jegyzőkönyvszönyra és elkiallotta magát: „Te cafat! Te vén boszorkány!”

— Ennyi elég is — mondta a tanácsos úr. — Lori papagály tanuvalomásából kitűnik, hogy kijelentése nem vonatkozott közvetlen és kétségtelen módon a magánvádlónőre.

A papagály ránézett és elordította magát:

— Te cafat!

— Hanem nyilvánvaló — folytatta a bíró, — hogy a jelzett kijelentést minden személytel szemben használja, nemre való tekintet nélkül. Hiányzik itt a sértési szándék, Havlena úr.

Havlena felugrott, mintha megszürték volna.

— Tanácsos úr — tiltakozott izgatottan, — a sértő dolus abban volt, hogy feltartam az ablakot a magánvádlónőre, azon célból, hogy a papagály meghurcolja őt!

— Ez nehéz eset — mondta a tanácsos úr. — Abban az ablaknyitásban van talán valamelyes dolus, de magában véve az nem sértőtény. Nem itélhetem el magat azért, mert időnkint kinyitotta az ablakot. Maga nem tudja bebizonyítani, hogy a papagály éppen a magánvádlónőt gondolta, Havlena úr.

— De én őt szándékoztam megsérteni — védekezett Havlena.

— Erre vonatkozólag nincsenk itt tanuvalomásaink — vetette ellen a bíró. — Magától senki se hallotta az inkriminált kijelentést. Hiába minden, Havlena úr, fel kell mentenem magat.

Erre felrakta a barétumát és felmentő ítéletet hozott.

— Es én semmisségi panaszt és fellebbezést jelentek be a felentő ítélet ellen — tört ki Havlenából, megragadta a ketrecet a madárral és elrohant a bíróságról, izgatottan, majd hogy el nem sirta magát.

Azután még itt-ott látták őt részegen és kétségbeesetten.

— Mondja, uram — dörmögte, — ez igazság? Van még a földön jog? De én ezt nem hagyom! Felviszem a legmagasabb fórumig! Uram, ezért a meghurcoltatásért engem rehabilitálnok kell! Mégha az életem vétem is pereskednem kellene... En nem a magam ügyemért harcolok, hanem az igazságért!

Nem tudom, mi volt a fellebbevíteli fórum előtt; csak azt tudom, hogy az illetékes bíróság Havlena úr fellebbezését a felmentő ítélet ellen egyszerűen elutasította. Ettől az időtől fogva Havlena eltűnt, mintha a föld nyelte volna el; alitólág egyesek látták őt, amint imbolyogva jár az utcákon, mint a saját árnyéka és valamit morog magában; azt is hallottam, hogy évenként néhányszor részletes és tüzes panaszt nyújt be az igazságügyi miniszternek in re: papagály által elkövetett sértés. De a bírósági tudósítónak már nem szállít Havlena úr eseteiket; legvalószínűbb, hogy azért, mert megingott a hite az igazságban és a jogrendben.

Forította: Dr. Horovik Tivadar

HIREK

Előfizetési díj befizetése, egy hónapra, házhosszúállással együtt: IL 2.700.

Postacsekkszám: 4444.

F I L M K O K :

HAIFA, Shapira-u. 13; POB 4091, tel. 2453, irodai időn kívül: 66771.

JERUZSALEM: Erdős Béla, King George 1. sz., Merkáz kávéház.

5716 Kiszlév 10., péntek 1955 november 25.

Gyertyagyújtás ideje:

Jeruzsálem 4.00

Tel-Aviv 4.18

Haifa 4.07

5716 Kiszlév 11., szombat 1955 november 26.

Hetizakasz: Vajjéc.

Háttára: Hosszú 11, 7-12, 12.

Szombat kimenetele:

Jeruzsálem 5.14

Tel-Aviv 5.10

Haifa 5.11

— Diszeloadás a Kameriban. A Kameri-színház december végén diszeloadásban mutatja be Mose Sámir új darabját, amelynek bevételét a fegyvervásárlási alapra fordítja. A darab címe: „Milchemet Bóné Or” (A fény fiainak háborúja) és az előadás bevételéből harcirepülőgépet vesznek, amely a Bné Or nevet fogja viselni. Az előadás védnök-ségét Ben Gurion és neje vállalták. Egy-egy jegy ára 50-100 font között mozog és a színház igazgatósága arra számít, hogy az est jövedelme 50 ezer fontra fog rugni.

— Csak tudni kell holl „Hadash”-nál vannak a legjobb könyvek! — „Hadash” kölcsönkönyvtár, könyvesbolt, Tel-Aviv, Hájárkon.

— Vásároljon MOLNAR MOSER KÖLNIVIZET. Minden üveghez kérjen mintáveget.

— Szovjet mezőgazdasági vásárlóbizottság Amerikában Washingtonból jelentik: Az amerikai külügyminisztérium beutazási engedélyt adott öt szovjet mezőgazdasági szakértőkből álló küldöttségnek, amely a hét végén érkezik Amerikába, hogy egymillió dollárért mezőgazdasági gépeket és vetőanyagot vásároljon. Az oroszok eredetileg tíztagú küldöttség számára kérték vizumot, de az amerikai külügyminisztérium csak öt személyt hagyott jóvá az előterjesztett listából.

— A magyarok utazóközönség szíves figyelmébe! Az „ISRAEL-SWISS-LLOYD LTD.” ismert utazási irodában, T.-A., Rotschild 20, tel. 5921, hivatalos áron vásárolhat hajó- és repülőjegyeket Braziliába, Ausztráliába, USA, Uruguayba, stb. Díjtalan információk. — Az igazgatóság magyarul beszél!

— Gerő Osterer díjtalanul ad felvilágosítást, elintézi európai és amerikai utazások minden formalitását — Tevel-nél, Tel-Aviv, Lillienblum 42. Telefon 67551.

— Fáj a lába? Forduljon bizalommal Samir (Szmuk) ortopéd cipészhez, Tel-Aviv, Ibn Gabirol-u. 7. Tel. 20606.

— Ertesitem Natanja és környéke t. vevőközönségét, hogy üzletemet kibővíttem és piprecikkeken kívül női divatcikkeket is bevezettem. A legjobb minőségű jersey-pulloverek, kardigánok, kézitások minden színben, nylonharisnyák, fehérnemű, kesztyű és más ajándéktárgyak nagy választékban. — Udvarias kiszolgálás. Szolid árak. — Illatszertár, Natanja, Hásuk- és Herzl-u. sarok.

— Erőszakot követett el a háztartási alkalmazottján. Egy Kfár Gánótból való 17 éves lány panaszt emelt a telavivi rendőrségen 37 éves gazdája ellen, hogy erőszakot követett el rajta. A feljelentés szerint a Pinsker-utcában lakó férfi háztartási alkalmazottként fogadta fel a leányt, de alighogy beült munkahelyére, gazdája hirtelen rátámadt. A feljelentés alapján a rendőrség letartóztatta a gyanúsítottat.

Moulin "Rouge"

F I L M VAGY...?

Elvállalok gyáraktól függönykészítést és mindenfajta kézimunkát

TEL-AVIV, JAD ELIJAHU Margolin-u. 7, Bét Brácha 52-es lakás.

EXISZTENCIA TEXTILSZAKEMBEREK! • Renkívüli alkalm! Eladó kis 40 óráos

STREICHGARNSATZ (Memingen), esetleg helyiséggel Brdeklódn: Tel-Aviv, POB 2630

Kerékpáros

lapkihordót

felvesz az „UJ KELET” jeruzsálemi kiadóhivatala.

Jelentkezni: King George-u. 1, „Merkáz” áttértem, d. u. 5-6-ig

A Hitachdut Oléj Hungár. u közleményei:

TEL-AVIV.

Női- és férfi-felnemű, fűző- és melltartó szabású kurzusokra még e hét folyamán előjegyzéseket elfogadunk. A kurzus rövidesen megkezdődik és három hónapig tart. Tanítás: az esti órákban, hetenként kétszer 3 óra (5-8-ig).

Beiratkozás a tel-avivi HOH irodájában a hivatalos órák alatt (d. e. 10-1-ig).

A HOH HEBERTANFOLYAMAN Gross Eliezer tanár vezetésével dec. elején újabb kurzus nyílik k e z ó k számára.

Háladók részére állandó tanítás a nap minden órájában! — Hetenként egyszer szeminarium — T'bach ismertetés és külön újság-olvasás és helyesírás kurzus, gyors, új módszerrel szintén hetenként egyszer.

Beiratkozás: Gross Eliezer tanárnál a Hahachdár-u. 2. sz. a. iskolában minden nap este 6-9-ig és hétfőn 7-9-ig.

HAIFA

Elénk érdeklődés mellett tartotta meg dr. Heller Imre, a Technikum tanára folyó hó 21-én, hétfőn este a HOH klubhelyiségében előadását „Ami elvezetünk” címmel. A kitűnő előadó szíves, változatos, mindvégig érdekfeszítő előadásban megismertette a hallgatósággal azt a gigantikus erőfeszítést, azt a hatalmas munkát, amelyet országunk a vízforrások feltárása és óriási távolságokra való levezetése által, rövid idő alatt pusztaságokat termőföldé várszólt és nagy területet hódított meg a civilizáció számára.

Legközelebbi kultúrrendezvényünkön dr. Hermann Dezso tart előadást „Aktuális problémák” címen.

Mindenki ott legyen hétfőn este, t. hó 28-án, a Helygyűjtők Egyesületében, Herzlia u. 24. sz. alatt.

November 25-án, hétfőn este 8 órakor Dr. HERMANN DEZSO ad elő „A H E L Y Z E T” címen. (Helygyűjtők Egyesülete, Herzlia utca 24., 1. em.)

HABIMAH

Tel-Aviv, nov. 26., szombat este 6 órakor

IV. HENRIK este 9 órakor

MEDEA

O H E L

Tel-Aviv, nov. 26., szombat, 7 és 9.15 órák

ELDORADO

1955 XI 25 Uj Kelet 11

PROHIRDETESEK

ELBEN CSAK KAEK!
KOZMETIKA - PEDIKUR
T. A., Allenby (udvarban)
Eckmann mellett.

ADAS - VETEL

VER VARGOPET VESZ-
Ing. Hirschensohn, Jaffa,
Buzarsz-u. 12., tel. 82563.

ORA - EKSZER

tel - JAVITAS - Gladas
VADNAI EKSZERESZ
T. A., Allenby 83. (udvar)

ANTIK TARGYAKAT, aranyat,
ezüstöt, szőnyegét megvásárolni
vásárol: **WALLERSTEIN**, Tel-Aviv
Allenby 90. II. em. Telefon 66137.

ELADÓ asztalosüzem - díkt., ab-
richt, bandázg, frézor - Üzemké-
pes, helyiséggel. Özv. Lebvitné,
Bé Sára.

ELADÓ MESER KIDRONBAN,
morsóval áron. - Készoba-haltos
lakás mellékkel, 25 du-
mát csüszött föld, 6 du-
mát üzemelés. - Cim: Bracha Haskó,
Kidron 20., Doar Gedera.

BUTOR mindenféle áron. Uj bútor
is ter. szerint, 12 havi részlet-
fizetéssel. - Regit UJRA cserélek.
WAGENBERG, T. A., Ramban-
u. 8.

Eladó vadonatúj SZEMFELSZEDŐ-
GEP. Salzer, Kfar-Szalame, Szam-
mech-u. 8.

LAKAS-BERLET

KÉTSZOBAS LAKAS, mellékhe-
lyiséggel, JAZURBAN, jutányosan
ATADÓ. - Cim a Weisz kávéház-
ban, Jazur, vagy a kiadóban.

LAKASOKAT, OZLETEKET Tel-
Aviban, Ramat Ganban és kör-
nyékén bérbe ad a közlmet
Rinkel-Iroda, Nachlat Benjamin
utca 39. Telefon 5713.

S. J. BAUM

ELADÓ:
2-SZOBAS LUXUSLAKAS
zárt terezzsal, III. emelet,
azonnal átvehető. a KKL-nél.
8.500.- II.

S. J. BAUM

LAKAS, OZLETHELYISEG a köz-
lmet, „E x p r e s s” iroda útján.
Tel Aviv, Merkáz Báál Meláché
5. sz. Tel. 5376. (10-1, 4-6.)

LAKASAT, OZLETHELYISEG

bérbéreljük, eladjuk gyorsan. For-
dultan bizalommal a „Hámekász-
Irodához, Tel-Aviv, Merkáz Báál
Meláché-utca 12. Telefon: 4923.
(10-1, 4-7-ig.)

„FORTUNA” nem a szok-

ványos házasságkövető iroda.
Csak a jobb körből tart fenn
összeköttetést. Egyetlen látó-
gatás meggyőzi Önt, hogy nálunk
megtalálja leendő életársát.

KOMOLYSÁG, GYORSANAG, EREDMÉNY

a jelszavunk. Biztos existen-
ciájú urak és kintő partiképes
fiúk boldog házasságot csak

„FORTUNA” házasságkövető iroda

utján kötnék.
T. A., JONA HANAVI 8. SZ.
(Jaron mozi mellett).
Fogadóórák 10-7-ig.

ELADÓ egy szobás Amidár-lakás

és lift. Petach Tikva, Pedza 76.

ELADÓ SIKUN: 2 szoba, hall,

konyha. H a e n d e l, Kirját Ono,
Kaplan 26.

SIKUN Vatikimban EGYSZO-

BAS LAKAS mellékhe-
lyiséggel, azonnal jutányosan átadó. Cim:
Uj Kelet, Natanja, Rav Kuk 12.

Levelzés - házasság

AMERIKAIAN ELŐ, jómérvé-
nű nővel férjhezmenne magához.
116, ötven körüli iparos, vagy üz-
leti szemmel rendelkező olyan
egyház, akinek az USA-ba utá-
záshoz való papírjai megvannak.
Nővérem szüneteltetője új beván-
dorlónak komoly segítséget nyújt-
hat. Fényképes levelet „11/43”
jeligére, Uj Kelet, Haifa, Schapira
utca 13 címre kér.

30-ON FELÜLI FERFIK és NŐK

írjanak saját érdeklődésben az
„Egyedülállóak Köré”-nek, T. A.,
POB. 6116.

41 EVES, szimpátiikus, jómérvé-

nű bukovinai, existenciájú és
szérvény lakással, magához illő sport-
és zenekedvelő feleséget keres. -
„11/41” jellegre, Uj Kelet, Haifa,
Shapira 15.

12 Uj Kelet 1955 XI 25

ALLAS FOGLALKOZAS

OZEREKETEK, metapeleteket,
házevezetőket közzéveti a „Ramat-
kani álláskövető”. Hanaid-u.
1. I. sz. fogad 10-12, 1-7-ig.

ÖNÁLLÓ házevezető,

aki tisztá, jól főz és vasal,
bentlakással

ÁLLÁST KAPHAT

Tel-Aviv központjában,
kellemes lakásban, házaspár
és csecsemő mellett.

„BENTLAKÓ”

jeligére a kiadóhivatalba.

VIRAGELARUSITONÓT keres fél-
napra Fischer virágüzlet, Tel-Aviv,
Slomo Hámleleh 52. - Jelenkezési
időpont: 4-8 között.

Egyedülálló, idősebb HAZEVEZŐ-
NŐT keres Tel-Aviv környéki mo-
sávra 4 személyes kóser háztartás
(Dolgozó házaspár és 2 gyermek).
„2057/55” jelgére a kiadóba.

KULONFELE

KOZMETIKA, SZÖRTELENITES:
Legújabb amerikai típusú rövid-
hullám-géppel hívásra ázhoz
megyek. Davidovits-Daniel, Gav-
Jam G., Sikun Teiber 322, Haifa
mellett.

AGYTOILTISZTAS.
Érte megünk és hazavisszük.
Featherindustry, Tel-Aviv, Merkáz
Wolowelsky 5/14, tel. 83415.

HASKÓ MERNŐK CIANÓZ
üzem, garanciával szűt, polokat
Tel-Aviv, Hámleleh Korea u. 16.
Jehuda Hálvi-Sheinkin saroknál
Telefon délelőtt 11.30-ig: 24357.
Speciális zongora-cianózás.

NAPOLYI TÖRMELEK ismét kap-
ható a pozsonyi Weinrébnél, Tel-
Aviv, King George 17.

CSILLART - ALLOLAMPAT:
szereit, javít, átalakít, galvanizál:
„Csillartok és Világítás”, Tel-Aviv,
Hajarkon-u. 122. (Gordon-Mapu-ú-
között). Egy levelezőlap - és jö-
vünk!

Kiadó GAZDOK, cigaretták, csoko-
ládé, stb., hely felétel, továbbá
espresso-gép számára. „JAKOV”,
Jaffa - Namal, 22. utca 36. szám
(Éjjel-mozival szemben).

KIMELJE IDEGET! használaton
éles szerszámot. - Ollókat, kést,
húsdarálót, borotvát tökéletes-
sen kőszőrülöm. Brück műköszörüs
Tel-Aviv, Báál Meláché 1.

FESTESSE UJJA RUHAIT,
puloverjeit, kabátjait. - „ASTA-
OMEGA” vegytisztító, Tel-Aviv,
Geula-u. 43. (Allenby közelében).
Díjtalan szakértő tanácsadás.

OKTATAS

Figyelem! • Figyelem!
MEG 2 KURZUS
indul kezdőknek november 30.
és december 1-én
kezdők, varrónők, hatadók
és konfekciók részére.

LEONORE

SZABASZ- és VARRÓISKOLA
T. A., Slomo Hámleleh 72.
(Allatkertnél)

Beiratkozás: 9-1-ig és 4-7-ig.
Magyarul beszélünk.

KERESÉSEK

A SARVARI INTERNATOTARBOL
Auschwitzba internált baj-
társait keresek kölesös igazolá-
s végett. Kling Ottó, Petach-
Tikva, POB. 160.

STETTNER GYÖRGY címét kéri
Kertész György, Béer Séva, Trum-
peldor-u. 70.

MUHLDFORFBAN felszabadult baj-
társak címét kérem közös igazolá-
sért. Königsberg Jenő, Haifa,
Hanezirot 14.

TARS

3000.- FONTAL állást, együtt-
működést vagy társulást keres tá-
pasztalt kereskedő. - Ajánlatok:
„Agilla” jelgére a kiadóba.

Jól bevezetett BUTORUZLET Je-
ruszálemben társat keres 2000-re-
l. „Biztos megélhetés” jelgére a
fiókkiadóba, King George 1. -
„Mer.az”.

FÉNYESTARSAT keresek (tágs
üzletemhez. Értetem, gazdák, stb.
Elsőrangú pozíció. „Jakov”, Jaffa-
Namal, 22.-u. 36. sz. (Éjjel-mozí-
val szemben).

Könyvek - Könyvtarak

JÓ ES UJ KÖNYVET olvasni
a Jámor Eliseva kölesönkönyvtá-
rától. Tel-Aviv, Allenby 84, ud-
varban. Könyveket a legmagasabb
áron veszek.

Ertestem az olvasóközöségét,
hogy

kölesönkönyvtár

nyitottam. - Többszázkötetes
könyvtárban a legmodernebb
iroktól

„ESZTER” kölesönkönyvtár

TEL AVIV, Hámleleh Korea 16.
(Jehuda Hálvi-Sheinkin sarok)

NATANJAN MEGNYILT A „BON
GESZDE” legújabb magyar, né-
met kölesönkönyvtár. Remez-u. 1.
Sapira-ház.

MAGYAR, német, angol és

héber
kölesönkönyvtár
A legújabb könyvek.

TEL AVIV, JAD ELJAHU

Margolin-u. 7.
Bét Bráché, 9-es lakás

BESZERZÉS

LASZLO BLUZ TÖBB, mint csak
egy blúz, Tel-Aviv, Allenby 122.

HAIFAI

aprohirdetéseik

HADARON szoba-konyhas LAKAS
ATADÓ. Megtekinthető esteként
ható, szombaton egész nap. -
Guttried, Haifa, Hermon 19.

ZONGORAT, a legjobb gyár-
mányok, részlete is elad:
Gottesmann, Haifa, Nordau-u.
5. szám. Telefon: 67122.

KÉT MAGYARJUK PÉRFI, ellá-
tással, vagy anélkül, lakást kap-
hat. Steinberger, Haifa, Stanton
utca 24.

ALKALMI VÉTEL: Fodrászati be-
rendezés, pedikúr, villanygép,
masszázsok kezelő ágyak, eladó.
Nemes, Haifa, Sderot Hálvi 21.

KIADÓ szoba és konyha. Vevő,
Sikun Diskin 21. (Haifa). Autó-
busz 18.

Olecs, KOMFORTOS LAKASOKAT
közzéveti Gruz, Haifa (Kirját EH-
jáhu), El-Adris 3.

Kittő gazdasszony elváltatná kis
HAZTARTAS VEZETÉSÉT. Pol-
kál (Haifa), Nevé Sámán, Trum-
peldor-u. 2.

Atadó egyedülálló NÉGYSZOBÁS,
I. em. komfortos lakás. „11/40”
jellegre, Uj Kelet, Haifa, Shapira-
utca 13.

A Román Népköltészetébe kü-
ldött eszmákat 2.500 fontért to-
vábbítja az „ISTCO” cég, Haifa,
Hámleleh-út 54.

6: A haifai rádió adása, 6.30:
Máj tova, 6.35: torna, 6.45: ze-
nézene, 7: hírek, 7.15: hang-
lemez, 12: 44: zene Jisraél Jie-
chaki énekszámával, 12.30: koto-
na zenekarok, 12.50: a kórházak
kivánságműsora, 13.30: hírek,
13.45: hanglemez, 15.30: Kab-
bát sábot műsor, 16: ifjúsági
műsor, 16.50: klasszikus zene ki-
vánságműsora, 18: hírek, 18.15:
hírek könnyű héber nyelven, 20.30:
hírek, 20.45: péntek esti hangver-
sen: Wolff-Ferari: „Zsuzsanna
titka”, nyitány: Paul Ben-Chajim
Concerto: Dvorzák: Hegedűver-
seny, a-moll, Dávid Ojstrách elő-
adásában: Brahms: Szimfónia, 1-
dúr), 22.30: könnyű zene a Kol
Jisraél zenekarnak előadásában,
23: hírességszolgálat.

SZOMBAT
7.30: Adon olám és hangleme-
zek, 8.30: hírek, 8.40: Izraél da-
lok, 9: délelőti hangverseny, Ros-
sini-Britton és Franck Cézár mű-
veiből, 9.45: operett- és filmzene,
10.45: Schubert: Rosamunde, nyi-
tány: Brahms: Hegedűverseny, d-
dur, Saint-Seans: Szimfónia, c-
moll, 12.05: könnyű zene, 12.30:
héber dalok kivánságműsora, 13:
színház- és filmzene, 13.30: hírek,
13.45: cházndalok, 15: modern
zene, Paul Hindemith műveiből,
15.40: szórakoztató zene, 16.35:
operaszínek Charpentier: „Louise”
című operájából, 18: hírek,
18.15: hírek könnyű héber nyelven,
19.35: néptáncok, 19.50: kérdés-
feleletek, 20.15: T'nách-részletek
(Smuel IL 23-24.), 20.30: hírek,
21: Meláve Malká műsor, 21.30:
Allegro con brio, 22: néptáncok,
22.20: tánczene, 23: hírességszolgá-
lat, 23.05: tánczene, 24: Hatikva.

A bagdadi szövetség megoldást akar találni a Palesztina-kérdésre is

Menderes török miniszterelnök kétszer is tárgyalt még Nuri Szaiddal Moszkva: a bagdadi egyezmény előbbre viszi a Nyugat támadó terveit

London, (UP). - Harold Macmillan külügyminiszter, aki hazaérkezett a bagdadi konferenciáról Beirútból való elutazása előtt a repülőtéren nyilatkozatot adott, amelyben kijelentette, hogy a libánoni elnökkel és miniszterelnökkel „megtárgyalt néhány problémát, amelyek az arab államokra vonatkoznak.” Macmillan nem akart arra a kérdésre válaszolni, hogy felszólították-e Libánont a bagdadi szövetséghez való csatlakozásra, de libánoni kormánykörök ezt meg előzőleg kijelentették, hogy elutasítják a javaslatot nem került fel az angol külügyminiszternek

a libánoni politikusokkal való tárgyalásain.
A bagdadi konferencián - mondotta egy kérdésre válaszolva Macmillan - megállapodás jött létre kollektív védelmi szervezet létrehozásáról bármilyen oldaltól jövő támadás ellen, valamint kölesönös gazdasági és fejlesztési támogatásról. Harold Macmillan visszautasította az egyik újságíró kérdését, hogy a szövetség kommitmentje ellenes-e és kijelentette, hogy „annak főcélja a támadás elleni védekezés. Itéltje meg a helyzetet és vizsgálja meg, hogy kik vesznek részt a szövetségben és ak-

kor megérti, hogy milyen támadásra gondolunk” - mondotta a külügyminiszter.
Bagdad, (UP). - Adnan Menderes török miniszterelnök kijelentette, hogy a bagdadi szövetség tagállamai igyekezni fognak megoldani a Palesztina-kérdést is. A miniszterelnök, aki a konferencia befejezése után még egy napot Bagdadban töltött, kijelentette, hogy „a szövetségnek az is célja, hogy megoldja a palesztinai kérdést, amely beteges tényezőt képez a Közelkeleten, mert a békéjét és szilárdágát zavarja.”

Menderes kétszer is találkozott Nuri Szaid iráki miniszterelnökkel. Iráki és török körök egyaránt megtárgyaltak minden információt ezekről a tárgyalásokról. Elutazása előtt Menderes kijelentette, hogy a legnagyobb mértékben meg van elégedve a bagdadi konferencia eredményeivel.

London, (UP). A moszkvai rádió tegnap éles támadást intézett a bagdadi egyezmény ellen, amely „előbbre viszi a Nyugat támadó terveit” és hogy az Egyesült Államoknak az a nyilatkozata, amely szerint nem csatlakozik az egyezményhez, senkinek az élesítését nem fogja elhomályosítani. A rádió idézi Nasser egyiptomi miniszterelnök kijelentését, amely szerint a két amerikai megfigyelőnek a konferencián való részvétele az Egyesült Államok csatlakozási szándékát bizonyítja. Az ilyen egyezmények ellentmondanak a közkeletű béke és biztonsági érdekeknek - mondotta a rádió kommentátora.

Elindult a haifai finomítóba a Chelecon kitermelés első kőolaj

A szondából feltörő gázt egyelőre nem tudják használni

Zuhogó esőben és térdig érő sárban kezdtek meg a cheleci petróleumforrás üzembehelyezését. Mordecháj Ben-tov országfejlesztési miniszter egy kéznomással hozta működésbe a darut, amely az izraéli petróleumot 5000 mélységből felszínre hozta. A petróleummal együtt a föld mélyéből feltörő gázt elkülönítő szerkezettel a közeli magaslatra vették el, ahol meggyújtották, mert megfelelő felszerelés hiányában, egyelőre nincs mód a hasznosítására.

Az első nyolc órai szivattyúzás során óránként 15 hordót tett ki a szonda hohozama, amely azonban fokozódhat a kísérleti szivattyúzás befejezésével. Szakértők szerint legalább 3-4 napig fog tartani, amíg sikerül megállapítani a Chelecon 1-ben kitermelhető kőolaj mennyiségét.

A haifai petróleumfinomító már megtette az előkészületet az első kőolajszállítmányok feldolgozására. Az első próbaszállítmányokat mára várják és azokat egyelőre a petróleumfinomító az Emek Zevulonban tankokban fogja tárolni. A finomítás megkezdéséig 12 ezer tonnát terveznek összegyűjteni, mert ez a minimális mennyiség, amelyre szükség van az üzem egyhelti foglalkoztatásához. A szakértők véleménye szerint a nagybani finomítást három hónap múlva kezdik meg.

A petróleumkutató társaság az első napon kitermelt petróleum ellenértékét a fegyverkezési alap javára ajánlotta fel.

Moulin "Rouge"
PARISBAN, VAGY...?

25,000,000.-

Ez a minimális összeg, amelynek ellenében meg tudjuk vásárolni a hadsereg erejének fokozásához szükséges fegyvert. Eddig ennek az összegnek kétötöde folyt be készpénzben és kötelezvényekben. Még 15 millió font hiányzik. Ennek a hónapnak a során be kell töltenünk ezt a hiányt. Az önkéntes felajánlások nagyszerű megnyilatkozásának voltak szemtanúi és a nemzet köszönete jár mindenkinek, férfinek, nőnek, aggnak és rokkantnak, az ifjúságnak és apró gyermekeknek, akik minden felhívás nélkül felajánlották adományukat és pénzátadozatokat hoztak. Ez azonban nem elegendő. Mindenki, aki eddig még nem tette meg kötelességét, teljesítse azt azonnal. Az, aki adományának egy részét már befizette, de azt nem egészítette ki, tegye ezt meg azonnal. Munkások és fizetett alkalmazottak legalább egyhelti munkabért ajánljanak fel. Minden önálló keresetű polgár fizesse ki azt az összeget, amit a közéleti személyiségekből álló bizottság ráró. Ne késlekedjünk. Az adományokat minden pósta vagy bankfiókba, minden közögl tanácsához vagy városhoz be lehet fizetni. Ne késlekedjünk. Az idő rövid. Izraél a veszedelem óráját éli.

A Honvédelmi Alap 'özéleti Bizottsága

Jákov Dori tábornok, elnök; Simon Avidani, Oved Eisenberg, Jigál Álon, Rivka Guber, Reuven Goldberg, Aba Chusi, Jechák Chaskin, Jigál Jádin tábornok, G. Lifschitz, Eljáhu Lankin, dr. J. A. Nebenzahl, Mose Szvirszki, Ábrám Klier, Jisraél Rokách, Dániel Recanati.

A HIRDETESI TERÜLETET AZ „UJ BELET” AJANLÓTTA FEL.